

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Шведска 28.00 SEK
USA 3.50 USD
Македонија 65.00 DEN,
БиХ 2.00 KM,
Црна Гора 1.00 EUR
Хрватска 8.00 KN

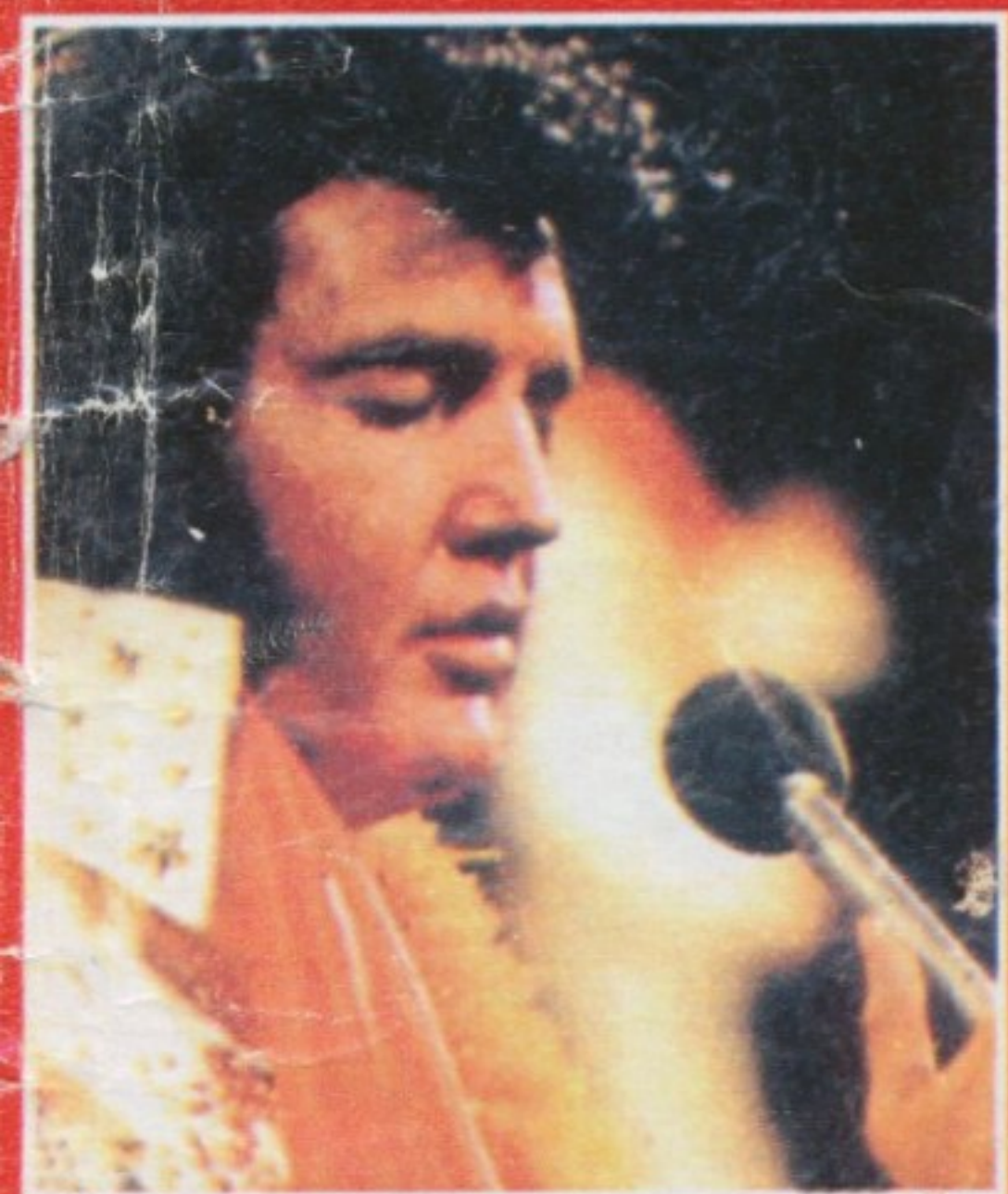
ISSN 0032-339-X

9 770032 339010

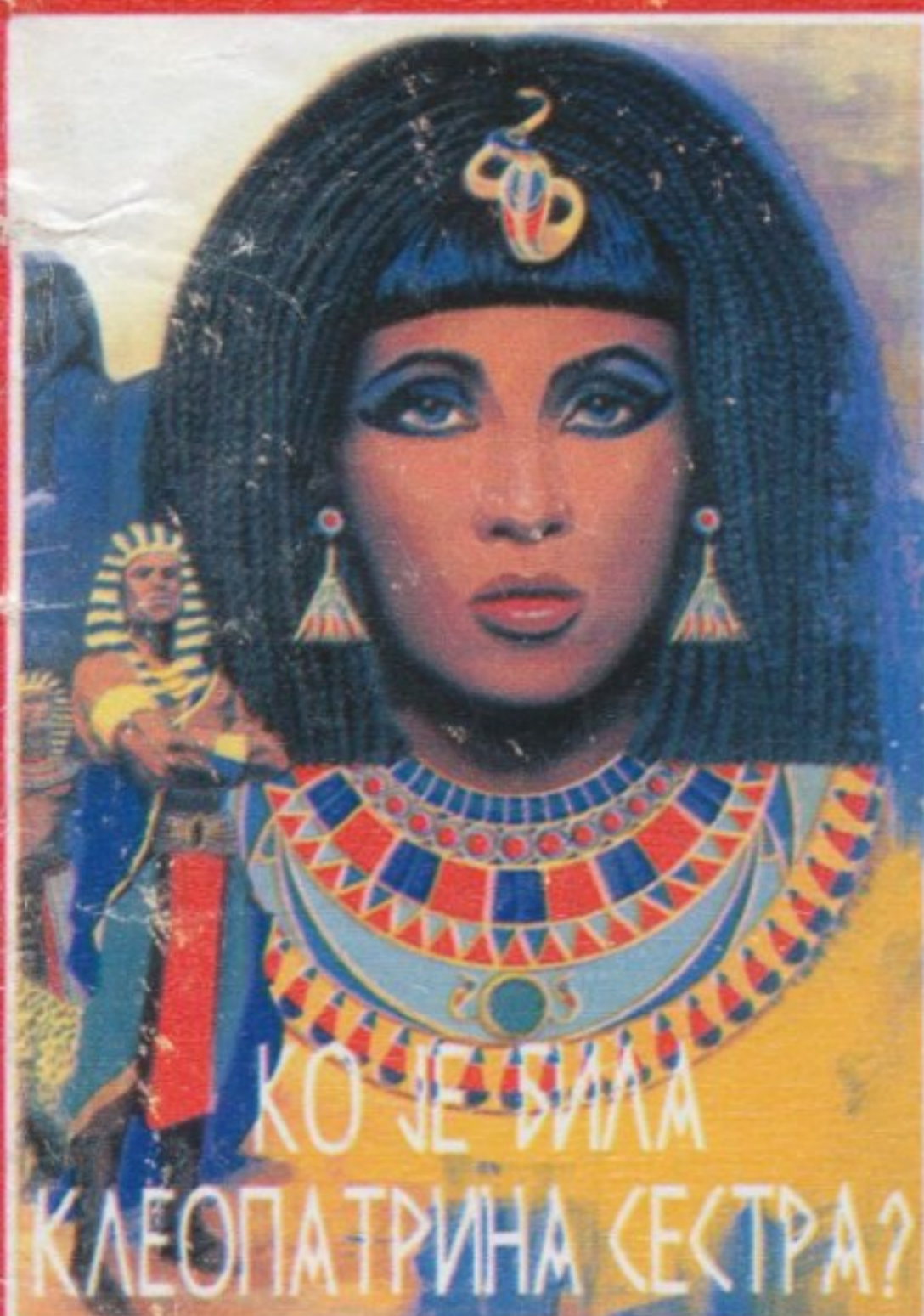
6. 12. 2002. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIV • ЦЕНА 50 ДИНАРА • БРОЈ 2652

ЛЕГЕНДЕ ЖИВЕ И
ПОСЛЕ СМРТИ

ВЕЛИКИ ЗАЛОГАЈИ

КО ЈЕ БИЛА
КЛЕОПАТРИНА СЕСТРА?

За све од 7 до 107

next... BUĆ BUĆ BUĆ

Како весело започети дан?

Јутро је део дана које многим задаје проблеме, нарочито деци. Тешко је напустити топлу, меку постељу и започети нови школски дан.

Открићемо Вам тајну формулу уз помоћу које ћете остати свежи током целог дана. Уз наш рецепт имаћете снаге за учење и бескрајне играрије.

Прва и основна ствар је ДОРУЧАК. Важно је да доручкујете свако јутро код куће, како не бисте отишли гладни у школу. Ујутро, када се пробудите, почиње да се буди и Ваш организам и да врши све виталне функције. Доручак треба да задовољава критеријуме у погледу храниве и енергетске вредности како би организам могао правилно да функционише.

ПРЕПОРУКА: црни хлеб, маргарин и мед. С обзиром да је ујутро потребно узимати много течности, високо-квалитетан **NEXT** сок од наранџе ће обогатити и употпунити Ваш доручак са витаминима.

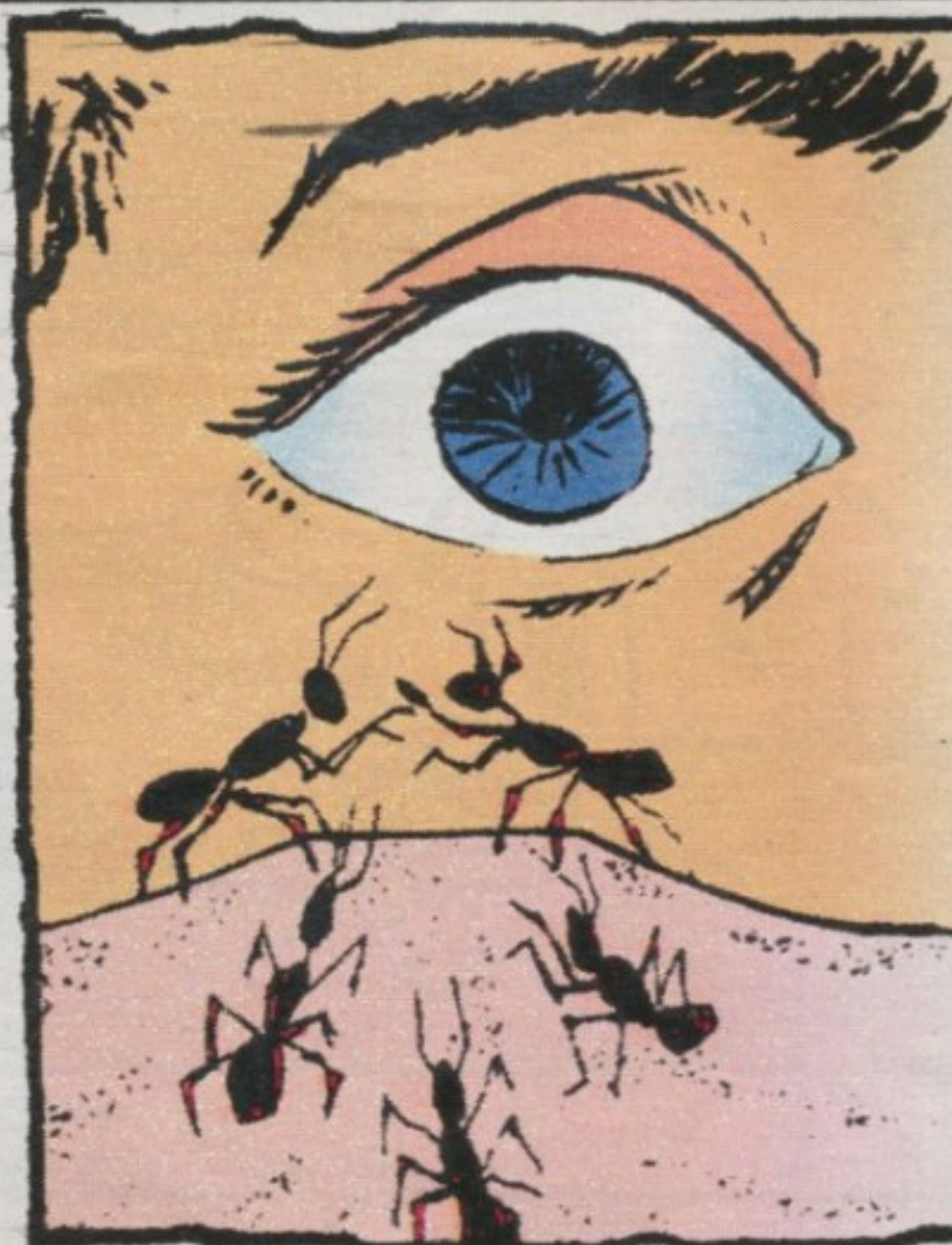
црни хлеб	2 парчета
маргарин	10 г
мед	10 г
NEXT сок од наранџе	200 мл (једна чаша)

АУСТРИЈСКИ ПРЕСТОЛОНА-СЛЕДНИК ФЕРДИНАНД

ТОЛИКУ ЈЕ ПЯЖЊУ ПОКЛЯЊАО СВОМ ИЗГЛЕДУ ДА СУ УНИФОРМЕ КОЈЕ ЈЕ НОСИО ШИВЕНЕ НА ЊЕМУ.

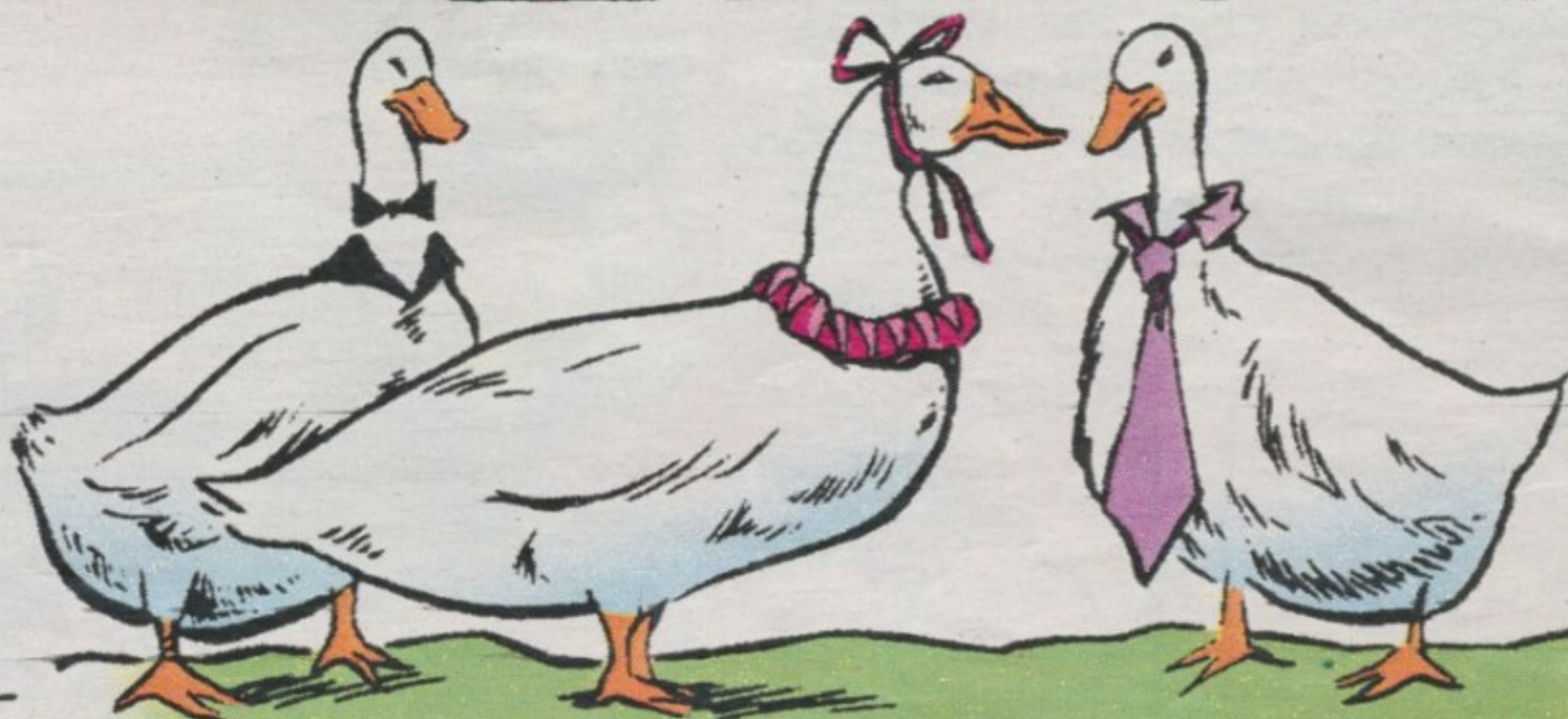

Борба мравца на јављивала је долазак немирјаца

ВЕРОВАЛИ СУ ВОЈНИЦИ У ДРЕВНОЈ МЕСОПОТАМИЈИ.

„НАЈБОЉЕ ОБУЧЕНА ПАТКА“ И „ВЕЛИКА АМЕРИЧКА ТРКА ПАТАКА“

ТАКМИЧЕЊА СУ КОЈА СЕ СВАКЕ ГОДИНЕ ОДРЖАВАЈУ У ДЕМИНГУ, НОВИ МЕКСИКО.

ЈЕСТЕ ЛИ већ чули да...

●●● глодар бандикут који живи у Индији има уши као зец, скаче као кенгур, рита се задњим ногама као ма-зга, а у ствари је – па-цов ■

●●● у зоолошком врту у Кошицама, у Словачкој, почетком ове године на свет су дошле медвеђе петорке. Добили су имена Јоги, Бубу, Синди, Крис и Балу по јунацима цртаних филмова. Ово је највећи медвеђи окот до данас, па је своје место нашао и у „Гинисовој књизи рекорда“ ■

●●● на Балију девојчице постају пунолетне са два-наест, а дечаки са тринаест година. Чин одрастања обе-лежава се брушењем шест зуба у горњој вилици ■

●●● отац Јохана Гутенбер-га, проналазача штампања покретним словима, прези-ваосе све до женидбе Генс-флајш. Пре но што се оже-нио, узео је за ново презиме име града из кога је потица-ла невеста – Гутенберг ■

●●● супротно укорее-њеном мишљењу, ма-гарци спадају у најпа-метније копитаре. Они, на пример, длакама на бради пробају да ли је кроз жичану ограду пу-штена струја, а на опа-сно место ступиће са-мо кад господар пређе преко њега ■

●●● прва смучарска такми-чења одржана су 1893. го-дине у Мурцугшлагу, у Ау-стрији ■

●●● најстарије љубавно писмо нађено је у Ирану. Написао га је својој девој-ци један млади Вавило-нац ■

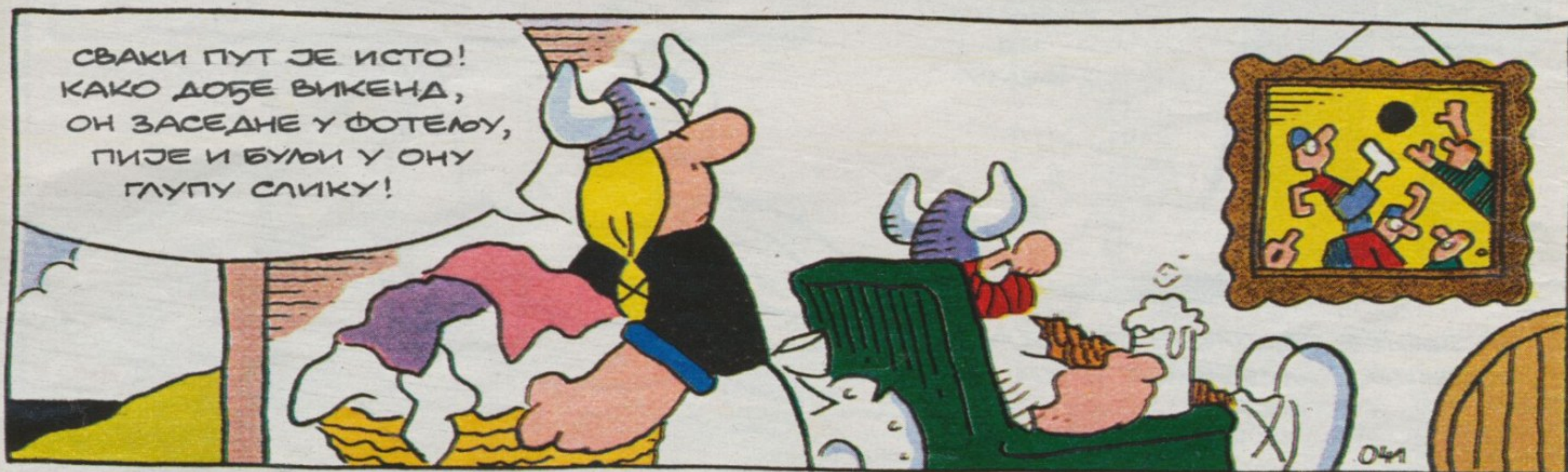
●●● монголски кан и кине-ски цар Кублај-кан одла-зио је у лов са 500 соколо-ва и пратњом од 10.000 људи ■

●●● први предак данашњег коња живео је пре 50 мили-она година. Био је дугачак 30, а висок 25 центиметара. На предњим ногама имао је четири, а на задњим три пр-ста ■

●●● у 18. веку женама је био забрањен приступ у лондонске кафане ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

200 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА ВИКТОРА ИГОА

НАЈВОЂЕНИЈИ

Victor Hugo

ФРАНЦУЗ 19. ВЕКА

— Овај век има само једног класичног писца, једног јединог, разумете ли? То сам ја. Ја сам човек који у наше доба најбоље зна француски — гордо је говорио Виктор Иго

Била је недеља, 11. септембар 1853. године. Делфина де Жирарден и Аугуст Вакери седају за мали округли сто постављен на један већи, четвртасти. Неколико тренутака касније осетиће подрхтавање стола. Потпуну тишину у мрачној просторији прекида глас госпође Де Жирарден: „Ко си ти?“ Сто диже једну ногу и више је не спушта. Дух почиње да одговара.

Првој сеанси призивања духова у кући на обали острва Церси, у каналу Ламанш, присуствују и власник куће Виктор Иго, његова супруга, синови, као и генерал Ле Фло и господин Де Тревенук. Био

је то, заправо, необичан почетак настајања јединственог дела у историји књижевности „Призивање духова на Церсију“ Виктора Игоа. По сведочењу Аугуста Вакерија, једног од сталних учесника спиритистичких сеанси и пријатеља куће Иго, славни писац, пристаје на призивање духова из чисте радозналости, на наговор супруге новинара Емила де Жирардена која је била ватрени присталица спиритизма. Посета ове госпође радозналост духа породици Иго оставиће тако траг у светској књижевности. Од прве вечери призивања јавља се дух песникове кћери Леополдине, трагично настрадале десет година раније. Поје-

диности из живота које им је дух казивао биле су толико истините да је госпођа Иго почела да плаче. А Иго, иначе сујеверан, постаје убрзо фанатик. То-

ком сеанси на којима је син Шарл медијум, „сто диктира“ хиљаде одговора од којих ће настати занимљиви дијалози и две свеске стихова што подсећају на Игоа. Разговори, касније објављени у књизи, воде се са духовима Сократа, Есхила, Мојсија, Мухамеда, Христа, Галилеја, Дантеа, Шекспира, који чак присутнима „диктира“ читаву, до тада непознату трагедију. Али, Молијер и Шекспир не одговарају својим

стиховима него су усвојили његов речник и ритам. Призивање духова престало је када је један од учесника сеанси, син доктора Аликса, почео да добија жестоке неуротичне нападе што је Иго схватио као опомену.

Не зна се тачно шта се догађало током три године призивања духова. Иго је, кажу, до краја живота веровао у натприродно објашњење ових огледа преношења мисли. Проучаваоци објашњавају да су одговори (мисли) настали заправо у Игоовој машти и преношени на хартију посредством његовог сина и осталих присутних који су били потчињени свемоћном присуству песника.

Иго је иначе забранио да се „Призивање духова на Церсију“ објави за његовог живота. Ово дело разликовало се од свега што је до тада писао и свега што ће касније настати. У многим томовима најпопуларнијег француског писца свих времена, који је оставио више од 150.000 стихова, драме, романе, ни данас не штампају ово дело чији оригинали почивају у архивама француске Националне библиотеке. Пре петнаестак година Коља Мићевић превео је

слепљени монархиста, мрзи узурпатора и има везу са генералом који је осуђен за заверу против Наполеона. Довољно разлога за неслогу и лош брак који се растура у време Игоовог детињства.

Будући песник и романописац школовање је почео у племићком колеџу у Паризу и по жељи оца спремао се за политехничку школу. У туробном окружењу завода остаће четири године схватајући да га занима нешто друго. Књижевност му постаје једина преокупација, забава и разонода. Почеће да чита француске писце, преводи са латинског и сам пише. Имао је само четрнаест година када је у једну свеску записао: „Желим да будем Шатобријан или ништа“. До тада је већ стиховима исписао тринаест свезака, а у наредне три године попуњава још десетак, ствара две трагедије и једну драму. У петнаестој години побеђује на конкурс за поези-

ре који су запосели позориште распоредивши се по читавој сали. Певали су и јели храну коју су понели. Узбуђење је доживело врхунац када је између трећег и четвртог чина један издавач купио драму за шест хиљада франака од Игоа који је у том тренутку имао само 50 франака у џепу.

Успешном писцу тада је било само 28 година, а његово друштво траже најбољи ствараоци тога доба Алфред де Вињи, Ламартин, Теофил Готије, Александар Дима, Сент Бев, Балзак... Годину дана после огромног успеха комада „Ернани“ почиње да пише први велики роман „Богородичина црква у Паризу“ који настаје за само четири и по месеца у спартанским условима. Иго је, наиме, купио вуњени трико, боцу мастила, а одело закључао да не би дошао у искушење да излази. Обузет радом, седео је и писао усред зиме поред отвореног прозора.

Упоредо с књижевним радом Иго се занима и за политику. Велику жељу да постане посланик дуго није могао да испуни јер је, сходно свом положају, плаћао мали порез. Да би постао пер, члан Горњег дома, требало је да припада неком реду из кога се бирају перови.

У Горњи дом Иго је могао да уђе само као члан Академи-

је. Али, то дуго није могао да постане јер је на премијери једне његове драме узвикивано: „Академија је мртва!“ Ипак, после четири покушаја, 1840. године примљен је у храм великих умова, а 1845. године постаје и пер.

Изгнанство

Тада почиње политичка хајка на Игоа која ће трајати до краја његовог живота. У Скупштини га нерадо гледају, слушају га равнодушно и сумњају у човека који не припада ниједној политичкој странци.

Револуционарна 1848. година дотакла је и њега. Закон о затварању народних радионица изазвао је побуну париских радника који су почели да дижу барикаде. Сам Иго увиђа неправду буржоаског друштва и све је ближи идејама социјалиста. Побуњеници су прогласили Републику с привременом владом на чијем је челу Ламартин. Међу 60 комесара, које је Скупштина одредила да у разним крајевима Париза држе говоре, налази се и Виктор Иго. Три дана и три ноћи, гладан и жедан, преморен, јури од барикаде до барикаде, голорук на оружје, између метака који фијучу, да стишава и мири. У новој Скупштини његов глас је све слободоумнији. Удаљава се и од Луја Бонапарте, братанца великог Наполеона, који у јулу 1851. године тражи промену Устава и продужавање своје власти. Четири месеца касније избија државни удар. Иго приступа

Сахрана
Виктора Игоа
и црни вео преко
Тријумфалне капије

„Призивање духова на Церсију“ на српски, вероватно једини језик на који су сеансе преведене. Поводом две стотине година од Игоовог рођења, снимљен је и филм „Други“ шпанског редитеља Алехандра Аменабара са Никол Кидман у главној улози који је био надахнут управо догађајима на Церсију.

Узвишено дете

А прича о овом необичном човеку и уметнику почела је у малом граду Безансону у ком је рођен 26. фебруара 1802. године. Мајка Софија била је из скромне породице помораца, а отац Леополд син дрводеље и унук сељака, који постаје Наполеонов генерал у 38. години. Личном заслугом стекао је и титулу грофа. Још као дете Иго заједно са два старија брата прати оца у ратним походима по Италији и Шпанији. Истовремено, мајка је за-

ју француске Академије док га његов узор, писац Франсоа де Шатобријан, назива „узвишеним дететом.“

Након почетних успеха у поезији, 1822. године написаће „Оде и баладе“ у којима велича бурбонску династију. „Јадно ли је опремљена“, кратко је рекао Луј XVIII када је видео књигу штампану на сивој хартији, зеленкастих корица и избледелих слова. Садржај је овога пута засенио изглед, па је Иго за своје оде добио краљевску помоћ од хиљаду франака годишње и Легију части у 23. години.

Са променљивом срећом Иго пише и позоришне комаде, а највећи успех доживела је „Ернани“, велики књижевни догађај тог времена и страсна битка за романтизам. Премијера комада 25. фебруара 1830. године окупала је, још у један сат по подне, усхићене романтича-

ВЕЛИКОДУШНА ЦИЦИЈА

Савременици су често говорили о Игоовој шкртости. Његов тврдичлук прешао је у легенду, али постоји сумња да су такве приче ширили његови синови. Шарл је волео да се коцка док је Франсоа Виктор био велики кицош. Иго, богат човек, давао им је скромне своте новца, довољне за издржавање, не би ли их подстакао да раде. Истовремено, плаћао је њихове дугове и давао им поклоне.

За време избеглиштва на острву Церси обезбеђивао је бесплатне оброке сиромашној деци. Такође је, током педесет година, као галантни кавалер, издржавао своју велику љубав Жилијет Друе. Радећи дан и ноћ, настојао је да исплати њене дугове који су износили више од 200.000 франака.

Најзанимљивија је Игоова великодушност према непознатима. Добијао је на стотине писама из разних крајева Европе у којима су га обични, сиромашни људи молили за новчану помоћ. На препоруку песника Катила Мендеса, један штампарски радник, иако с неверицом, писао је Игоу молећи га за новац. Он воли кћерку свог послодавца који је у новчаној неприлици и жели да је уда за неког ко би се с њим уортачио и донео мираз од 6.000 франака. Две недеље касније љубав је спасена. Младић се жени јер газда није могао рећи не када је Виктор Иго рекао да.

У писму, које је стигло пре венчања, стајало је и ово: „Нисам богат у овом тренутку. Милим вас да ми опростите. Ево 3.000 франака. Виктор Иго“

ПОДЖУРИНИ
ЗАБАВНИК

6.12.2002.

браниоцима Републике и поново четири дана соколи борце по улицама. И сам је уцењен, прети му хапшење. Девет дана скривао се по Паризу и коначно, с лажним пасошем, на име типографа Ланвена, бежи у Белгију. Месец дана након тога објављен је указ којим се 66 народних посланика прогони с француског тла, међу њима и Виктор Иго, најславнији човек тадашње Француске.

У Паризу је Иго оставио супругу, кћерку и два сина у затвору, као и Жилијету Друе, жену коју ће волети и варати током педесет година заједничког живота. Сви они придружиће му се у августу 1852. године на острву Церси, у каналу Ламанш, које је под надлежношћу Британског Краљевства.

Дошавши на Церси, дочекав као владар, Иго није ни слутио да ће као изгнаник провести скоро двадесет година. Ту, након тринаест година паузе, настаје његова нова збирка песама „Казне“ која је исмевала власт у Француској. Дело, које је иначе било забрањено, тајно се уносило у Француску. Листови књиге која је штампана на танкој хартији деле се и ушивају испод поставе одела или сакривају у обућу. Слично је било и са памфлетом „Наполеон Мали“ који је написао још за време боравка у Белгији, одмах након бекства из Париза.

Многи су сматрали да је Иго као место про-

гонства намерно одабрао мало острво у близини француске обале коју је за ведрих дана с уживањем посматрао.

Љубитељ и љубимац жена

Снага Виктора Игоа била је неисцрпна, па је поред писања и бављења политиком имао и буран приватни живот. Оженио се рано, у двадесетој години, даровитом и сиромашном Аделом Фуше, кћерком породичних пријатеља коју је волео од детињства. Брак је био срећан све до тренутка када писац више није могао да обузда љубомору – касније, испоставило се, сасвим оправдану – јер је утврдио да га је жена преварила с најбољим пријатељем, писцем Сент Бевом.

Тада се окренуо Жилијети Друе, глумици која је играла у његовим драмама. Била је не само лепотица, него и умна и племенита жена која је успела да пролазну ћуд песника уздигне до праве, велике љубави. Током педесет година разменили су на хиљаде писама. Жилијет Друе сакривала је Игоа по Паризу, борила се с њим и набавила му лажне документе за бекство. Међутим, врела крв вукла је Игоа и ка другим женама.

Кроз његов живот прошло их је ко зна колико, од гро-

Виктор Иго као изгнаник на острву Церси у Ламаншу. Сваки је дан почињао погледом на Француску

фица до слушкиња, а није му одолела ни чувена глумица Сара Бернар. У задовољавању своје пути био је без предрасуда и није бирао начин да то постигне, чак и у дубокој старости.

И поред обузетости женама, Иго је увек имао времена за своје четворо деце, две кћери и два сина које је добио у браку са Аделом. Зато је највећа трагедија његовог живота био губитак осамнаестогодишње кћери Леополдине која се утопила у Сени заједно са својим супругом. Тај ужасни догађај за који је Иго сазнао из новина, док је путовао кроз Пиринеје, проузроковао је тако велики бол да је песничка муза ћутала скоро десет година.

Помилован тек 1859. године, Иго се вратио у Францу-

ла. Занимање за „Јаднике“ било је толико да су читаоци у редовима стајали испред књижара и понекад проваљивали да би дошли до примерка романа.

Слава бесмртника

За Игоов осамдесети рођендан испред његовог дома прошло је најпре педесет хиљада дечака и девојчица из свих париских школа, а у подне, уз звуке Марсељезе, поворка од пола милиона усхићених грађана свих узраста и стајежа, као и изасланици из читаве земље. Кретали су се да поздраве народног песника кога су савременици звали Звоник, Хималаји, Мон Блан, Вулкан. Иго је узбуђен, готово до суза, узвикнуо: „После овога остаје ми само да умрем!“

УБИЈАЈУ ЈЕДАН НАРОД

Слобода појединца и слобода народа били су Игоу изнад свега. Противио се смртној казни, пружао је подршку ослобађању робова у Америци, а жене са Кубе молиле су га да дигне глас против шпанског угњетавања. Залаже се за руске револуционаре и дописује се с њима. Устаје против освајачке политике великих сила, два пута је председавао Светским конгресом пријатеља мира.

Балкански народи посебну захвалност дугују Игоу на његовој људској подршци. Храбрио је устанике у Грчкој, а 29. августа 1876. године, два месеца по избијању и објави нашег првог рата Турцима, у листу „Збор“ објављује оштар чланак под насловом „За Србију“ устајући против турских зверстава над балканским Словенима. „... Убијају један народ!“, узвикује он. „Где? У Европи. Има ли сведока том чину? Један сведок: цео свет. Да ли владе то виде? Не.“ Потом набраја покоље и осуђује владе европских сила због њиховог нехата. „Оно што се догађа у Србији доказује потребу за уједињеним европским државама“, пише Иго, готово читав век пре почетка уједињења Европе ■

ску по избијању рата с Пруском, али и – истовремено – сукоба међу својим земљацима. А Иго је имао жељу да помири и праведно пресуди. Године 1876. изабран је за сенатора.

Ближећи се осамдесетој, Иго је духовно и физички био свеж и бодар. У то време иза њега је било двадесет година славе романа „Јадници“, његовог најчитанијег и најпревођенијег де-

А дан песникове смрти, 22. мај 1885. године, био је дан народне жалости. Осам дана народ је пролазио поред пишчевог одра. Било је присутно 1.200 делегација, удружења и држава, међу њима и српска. Тријумфална капија, под којом је био одар, и сама је изгледала тужно покривена огромним црним флором. Народ му је и мртвом клицао: „Живео Виктор Иго!“. Сматра се да је само за цвеће утрошено око милион ондашњих франка. После говора који су трајали четири сата, сахрањен је у Пантеону. Колико су га Французи волели, показује и чињеница да су, осим незнамом јунаку и победницима из Првог светског рата, част да му одар буде под славолуком указали само њему ■

Припремила
Марина Ценић

седам

Пре нешто више од четврт века, тачније 16. августа 1977. године, умро је Краљ – Елвис Присли, легенда рокенрола. Последње године живота провео је као несрећан човек, а умро од превелике дозе пилула за смирење. Тако је, заправо, гласила званична верзија догађаја. Јер, постоје људи који верују да је Елвис још жив. Да је Краљ и даље међу нама.

Извесни Бил Бини, седамдесетпетогодишњак из Мисурија, сасвим је уверен да Елвис Присли није умро, те да је човек који је сахрањен у Грејсленду (Елвисова кућа у Мемфису, Тенеси) неко сасвим други. Да би доказао своје уверење, отворио је велелепни музеј с недвосмисленим називом „Елвис је жив“.

Бини каже да је у почетку и сам био неповерљив према Елвисовим обожаваоцима који су тврдили да славни певач заправо није умро. Сматрао их је настраним, лудим... Али, почео је да уочава необичне знаке... У жељи да провери чињенице које су наговештавале да је Елвис ипак жив, отпочео је сопствену детективску истрагу. На питање новинара да ли је нашао неки чврст доказ, осим што тврди да га је видео, Бини каже да породици Елвиса Прислија

Џим Морисон, певач групе „Дорс“: да ли је његова гробница на париском гробљу заправо празна?

никада није било исплаћено његово огромно животно осигурање. А свој живот осигурао је на милионску своту код лондонског „Лојда“. У улози приватног детектива Бил Бини је дошао до трагова који су водили право у Деу, америчку агенцију за борбу против наркоманије. Управо ту, под тајним именом, и даље напорно ради Елвис Присли борећи се да млади не крену оним путем којим је и сам некада давно пошао. У ствари, Елвисова смрт била је вешта режија поманутих организација која је учинила све да га спасе од освете мафијаша. Бини наводно поседује и узорке ДНК славног певача и снимке његових новијих телефонских разговора...

Елвисова писма

Бинијева теорија није код свих наишла на одобравање. Посебно не код другог Елвисовог обожаваоца,

Амерички комичар Енди Кауфман: неки тврде да је његова смрт 1984. године тек једна од Кауфманових неумесних шала

свежањ писама која му је написао Џеси. Додуше, Џесијев рукопис неодољиво подсећа на рукопис Хинтонове жене...

Елвис Присли није једина славна личност из света музике за коју неки ве-

да сумњају... Од тада људи не престају да пријављују како су на различитим странама света срели Џима Морисона. Један од њих, извесни Жак Рошар, објавио је књигу под називом „Џим Морисон – жив!“ Описујући своје бројне сусрете с певачем, Рошар објашњава због чега је Морисон пожелио да умре: склонио се од упорне пажње јавности. Кратко речено, слава је за њега постала мучна.

Пол је мртав!

Најзанимљивији разлог за измишљање сопствене смрти везан је за Ендија Кауфмана, америчког комичара о чијем је животу Милош Форман снимио филм под називом „Човек на Месецу“. Кауфман, у ствари, није умро од рака плућа. Све је то наводно била обмана. Истини за вољу, тако необична идеја била би сасвим у складу са начином на који се Ка-

ЛЕГЕНДЕ: ЖИВОТ И ПОСЛЕ СМРТИ

Није лаум

... посебно ако је неко за живота постао Краљ, као што је то био Елвис Присли или доживео тужну судбину као несрећна принцеза Анастасија Романов...

психијатра Доналда Хинтона из Канзас Ситија. Он тврди да се лично састао са Елвисом и да су дуго разговарали. Елвис Присли му је поверио своју тајну: није више могао да издржи терет славе. Зато је одглумио смрт и повукао се да мирно проживи старе дане. Сада има 67 година, зове се Џеси, а највише времена проводи на пецању. И Хинтон, наводно, има доказе:

рују да је и даље негде међу нама, упркос вестима о смрти. Многе легенде везане су за живот и смрт Џима Морисона, певача групе „Дорс“. Године 1971, трећег јула ујутру, Морисон је у Паризу нађен мртав у кади. Званичан извештај гласио је да је млади певач умро природном смрћу, од последица срчаног удара. Потом је сахрањен на чувеном париском гробљу Перлашез.

Морисон је сахрањен већ сутрадан после смрти и то је било довољно да многи његови обожаваоци почну

уфман шалио с публиком.

Сасвим је другачија легенда која говори о Полу Макартнију, певачу и гитаристи „Битлса“. Човек који уместо њега снима плоче, пева, жени се и тако даље... није заправо Пол. Јер, прави Пол је погинуо још 1966. године, а човек који живи на његовом месту је двојник. Први су посумњали Полови обожаваоци када је 1968. године изашао чувени бели албум „The Beatles“ и у песми „Револуција бр. 9“ чули тајанствени глас који неколико

ПОСЛЕДНИ
ЗАБАВНИК

6. 12. 2002.

НО РЕТИ

Елвис је жив:
Чувени певач
на једној од
последњих
фотографија
из 1977. године

Неки су уверени да су
Хитлер и Ева Браун преживели
режирано самоубиство
и побегли у Аргентину

пута понавља „Paulisade-adman“ (Пол је мртав). Да све буде још чудније и језивије, у позадини се уместо музике чује ужасан звук судара аутомобила који се убрзо претвара у пуцкетање ватре. Миље праве крими-приче заокружује чињеница да се све ово чује на плочи само ако се она окреће на супротну страну од предвиђене за слушање. Сумњу је потврдио омот албума „Abbey road“ (из 1969. године). Пол је једини од четворице „Битлса“ на слици који ули-

цу прелази бос. На челу колоне је Џон Ленон, у белом оделу. Он је, у ствари, предводник погребне поворке... на регистарским таблицама аутомобила који је такође на фотографији пише: 28 IF. То је 28 Полових година, ако (if) би био жив. Када су новинари упитали Макартнија шта мисли о овоме, он је весело повикао: „Зар ја да последњи сазнајем да сам умро?“

Принцезин трагични крај

Ипак, чини се да је најжалоснија, али и најпознатија, прича о прераној смрти, од-

носно бекству са губилишта кћерке руског цара Николаја Романова, мале Анастасије. Наводно су једино њу поштедели осветнички расположени комунисти решени да заувек затру траг Романова. Руска принцеза потом се јављала са различитих страна света, понајвише из САД где је наводно побегла и доживела позну старост. О њој је чак 1956. године снимљен и играни филм у режији Анатола Литвака са Ингрид Бергман у главној улози. За тумачење lika руске принцезе — Ингрид

Бергман је награђена Оскаром за најбољу женску улогу. А руски научници утврдили су да, нажалост, ниједан члан царске породице није преживео.

Хитлер се није убио у бункеру маја 1945. године, то мисле многи, а највише заклетни противници нациста. Хитлер и његова љубавница Ева Браун побегли су и сакрили се у нацистичком скровишту крај Северног пола одакле су касније отишли у Аргентину. Један од многих који су сумњали у Хитлерову смрт био је и амерички председник Ајзенхауер који није пропуштао прилику да каже како заправо нема правих доказа о Хитлеровој погибији. Да је нацистички вођа, човек који је започео и водио Други светски рат, уништавајући пред собом животе невиних људи преживео, говори и писац Џозеф Хејвуд у свом чувеном роману „Беркут“.

Револуционар Ернесто Че Гевара неколико пута је умирао и васкрсавао. Нестао је у јужноамеричкој џунгли 1960. године. То је било довољно да се роди ле-

генда. Па чак и када је Чеово тело нађено 1967. године, избушено мецима, свет није престао да говори о томе како Че и даље живи. Место на ком је сахрањен Ернесто Че Гевара остало је тајна све до јула 1997. године када је група истраживача нашла лобању

команданта сахрањеног са седморицом компанјероса у Великој долини у Боливији.

Неки сматрају да ни Наполеон није умро на острву Света Јелена. Наводно, он се вратио у Италију и живео мирно као обичан грађанин. Други, пак, тврде да је Наполеон умро отрован арсеником. То показују узорци његове косе, где су нађени трагови отрова. Такође, Наполеонови данашњи следбеници тврде да француски цар није сахрањен у Паризу, већ у Лондону и то у Вестминстерској опатији■

М. О.

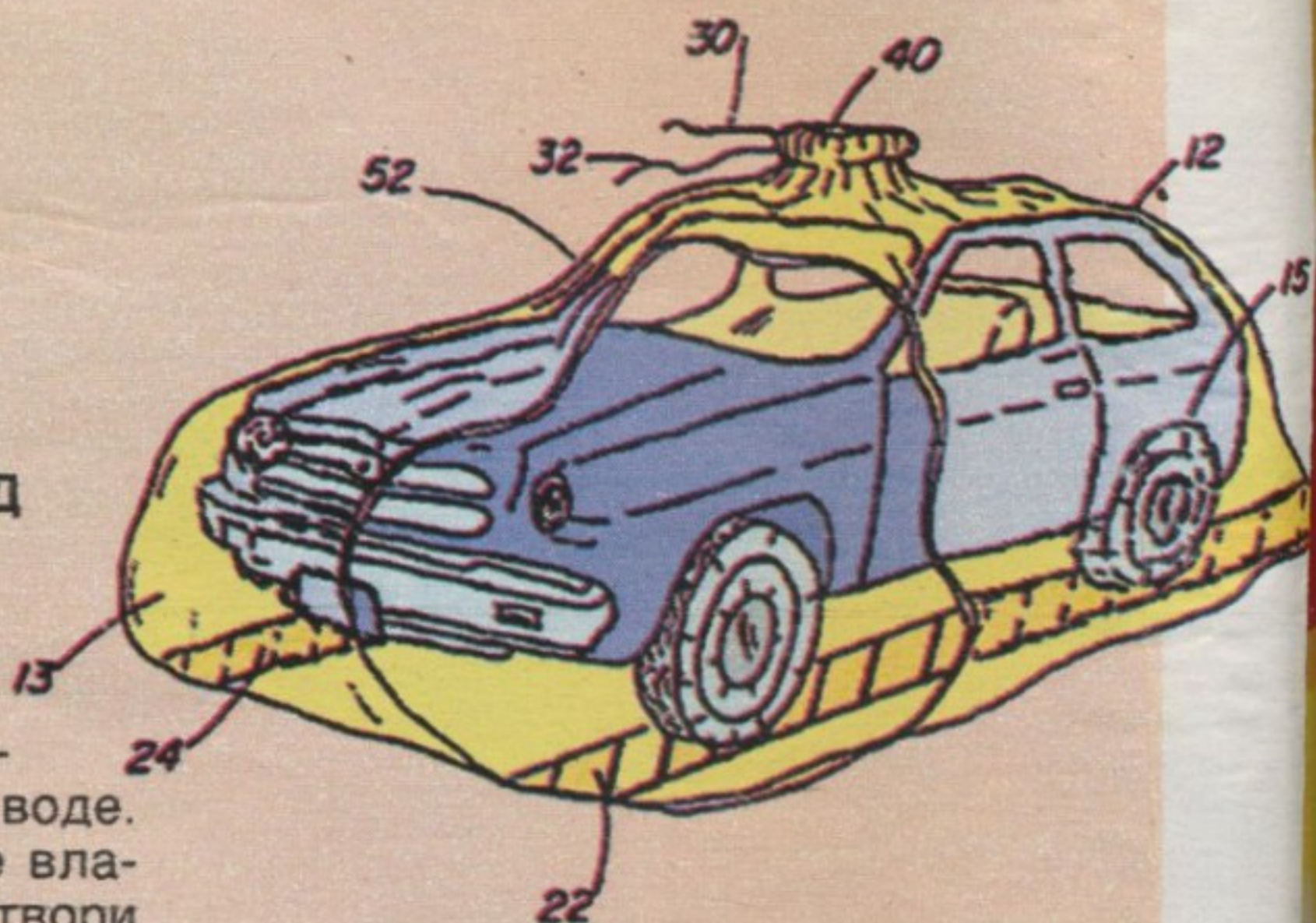
НЕОСТВАРЕНИ

ВРЕЋА ЗА АУТОМОБИЛЕ

(патентирана 1982. године у САД под бројем 4.513.535)

Кад год дође до великих поплава негде у свету, на телевизији гледамо снимке аутомобила којима само кров вири из воде. Није тешко замислити очајање власника када, након непогоде, отвори врата или подигне хаубу таквог аутомобила. Имајући то на уму, један Американац патентирао је врећу за аутомобиле. Искртао је по њој обележја да би возач знао како тачно да упаркира свој аутомобил унутар вреће. Кључни тренутак је њено за-

тварање. Како каже изумитељ, веома је важно да се истисне сав ваздух. Иначе, врећа која је намењена спасавању кола може да се претвори у ваздушни јастук којим ће аутомобил онда отпловити... сув, али недостижан ■

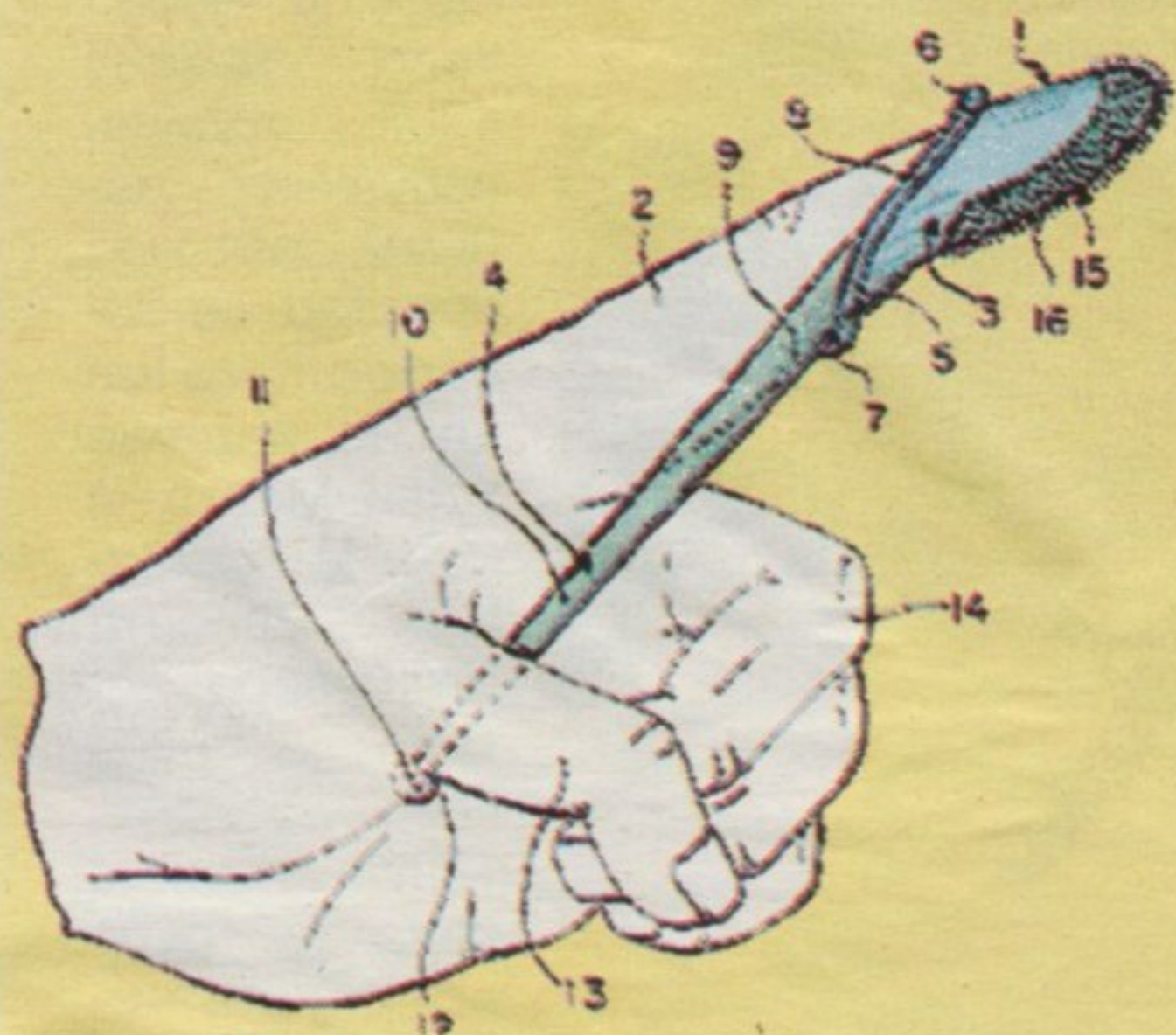
ЧЕТКИЦА НА КАЖИПРСТУ

(патентирана 1999. године у САД под бројем 5.875.513)

珍道具

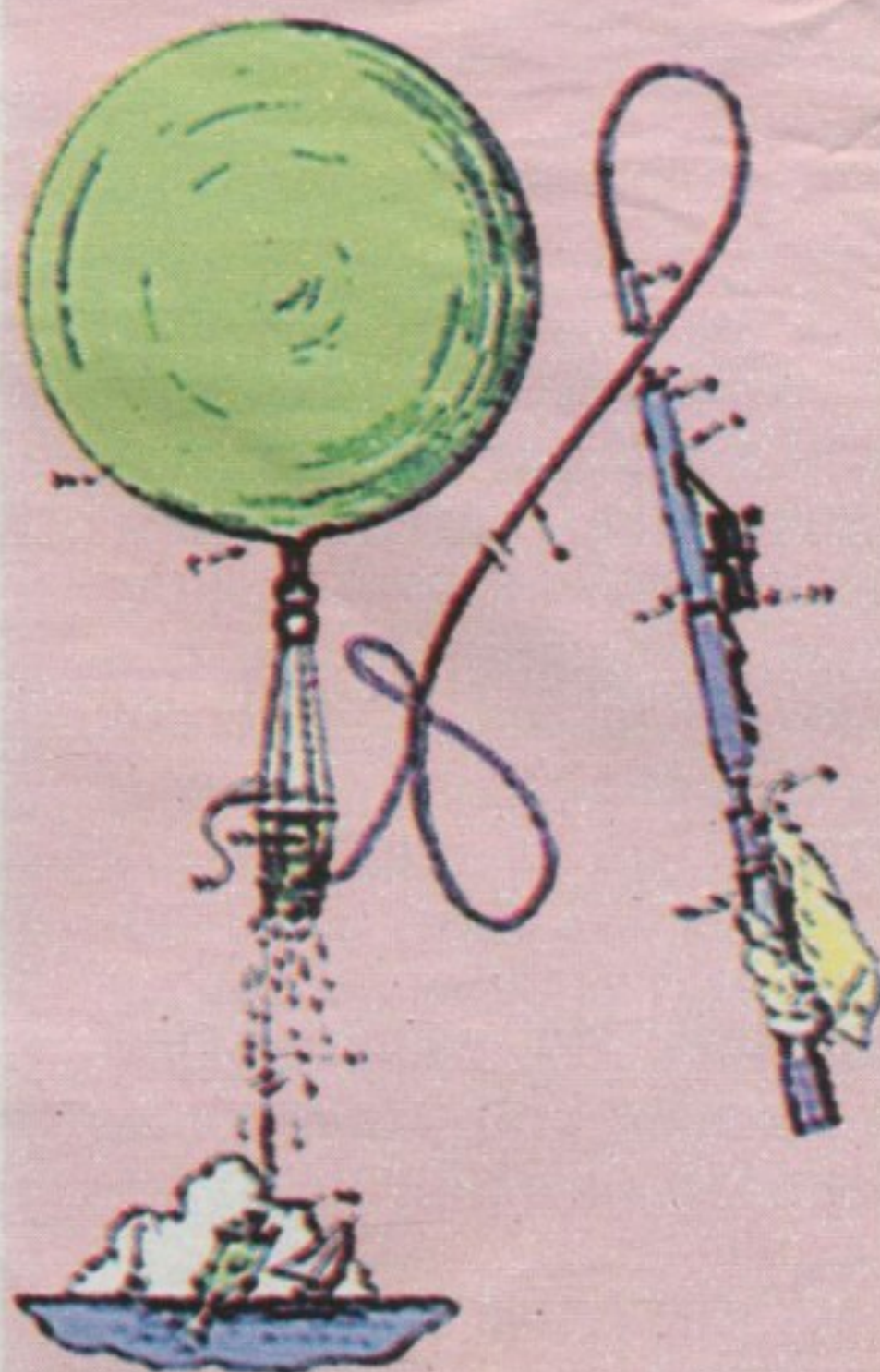
Питање како што темељније опрати зубе заокупља изгледа све људе на свету. У Америци, на пример, један „проналазач“ понудио је нацрт решења за које је, сасвим случајно, на другом крају света неки предузимљиви Јапанац већ направио прототип. Изум је генијално једноставан – четкица за зубе која нема уобичајену дршку, већ се навлачи на кажипрст. Тако се, тврде изумитељи, поуздано допире до сваког зуба, што дршка класичне четкице наводно није у стању ■

ИЗВЛАЧЕЊЕ РИБЕ ИЗ ВОДЕ

(патентирано 1972. године у САД под бројем 3.598.121)

Један лењи пецарош, коме је очигледно досадило да се мучи извлачећи из воде упецану рибу, предложио је следеће: за удицу се привеже празан балон и, чим риба загризе мамац, нарочитим механизмом балон се напуни хелијумом, диже се увис и извлачи рибу из воде! Све што пецарош потом треба да уради јесте да намота конач који је балон привезан и тако повуче свој улов. Не из воде, већ из ваздуха! Додуше, морао би да буде прилично хитар у том послу и да све обави пре него што галебови примете плен који „виси у ваздуху“ ■

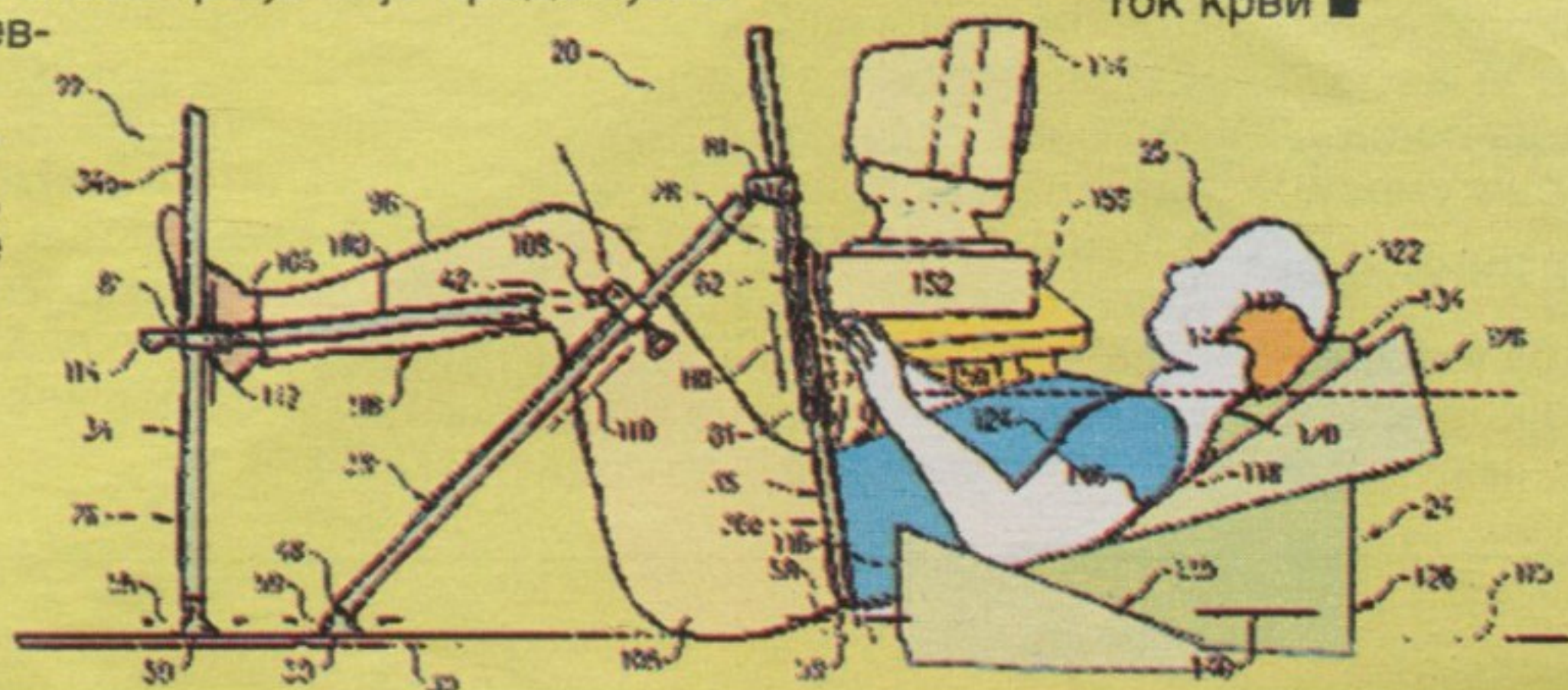

ЛЕЖАЉКА ЗА РАД НА РАЧУНАРУ

(патентирана 2000. године у САД под бројем 6.021.353)

Седење пред рачунаром по цео дан није добро за кичму, врат, зглобове... Једноставно, човекова грађа није предвиђена за целоднев-но седење. С друге стране, не може се ни лежати пред рачунаром.

Или, можда, ипак може? Тако бар верује творац необичне лежаљке која је припремљена посебно за рад на рачунару. Док су леђа положена на удобни наслон, ноге су у положају који обезбеђује добар проток крви ■

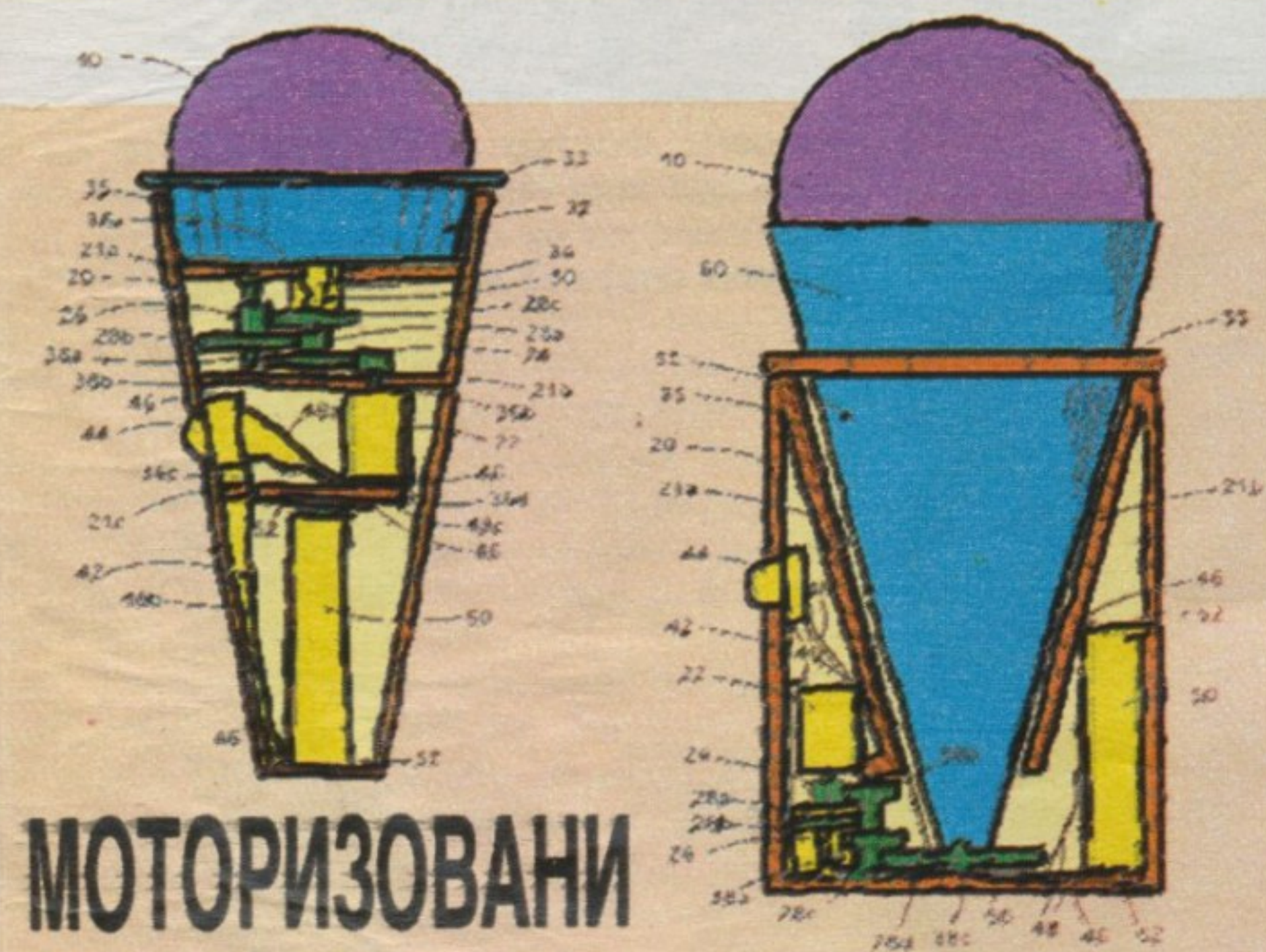
ЗА РАСАЊИВАЊЕ

(патентирано 1998. године у Јапану под бројем 9.834.666)

Шта да се ради на досадном предавању док нас успављујући глас полако тера у сан? Како се расанити? Јапанци су смислили решење и за то. Треба благо загрести нарочити вибратор који они нуде и укључити га. Вибрације ће

безопасно протрести главу, таман колико је потребно да се човек расани и крај часа дочека отворених очију ■

МОТОРИЗОВАНИ КОРНЕТ

(патентирано 1999. године у САД под бројем 5.971.829)

Ништа лепше по врућем дану од укусног сладоледа у корнету! Још када не бисмо морали да га непрестано окрећемо у руци... Ова невоља нагнала је неку маштовиту особу да патентира моторизовани корнет који се сам обрће на притисак дугмета! У опису изума наглашено је да ће то бити нарочита забава за малишане јер сладолед у оваквом корнету одједном постаје као глина на грнчарском точку – језиком могу да се обликују најразличитији слатки облици ■

СКИЈАЊЕ УЗБРДО

(патентирано 1980. године у САД под бројем 4.981.019)

Волите да се скијате, али живите у равници? Или вас једноставно мрзи да, после спуштања, чекате док се поново не појнете на врх? Зато је још пре две деценије смишљен нарочити уређај с пропелером који се причврсти на леђа и тако

„гура“ скијаша по равном или узбрдо. За покретање пропелера предложен је мало измењени мотор косачице за траву, па би скијаш који одлучи да употреби несуђени изум, морао да се определи: или трајно оштећење слуха или безбрижно скијање узбрдо ■

ВИЗИР ПРОТИВ СУНЦА

(патентиран 1997. године у САД под бројем 5.605.286)

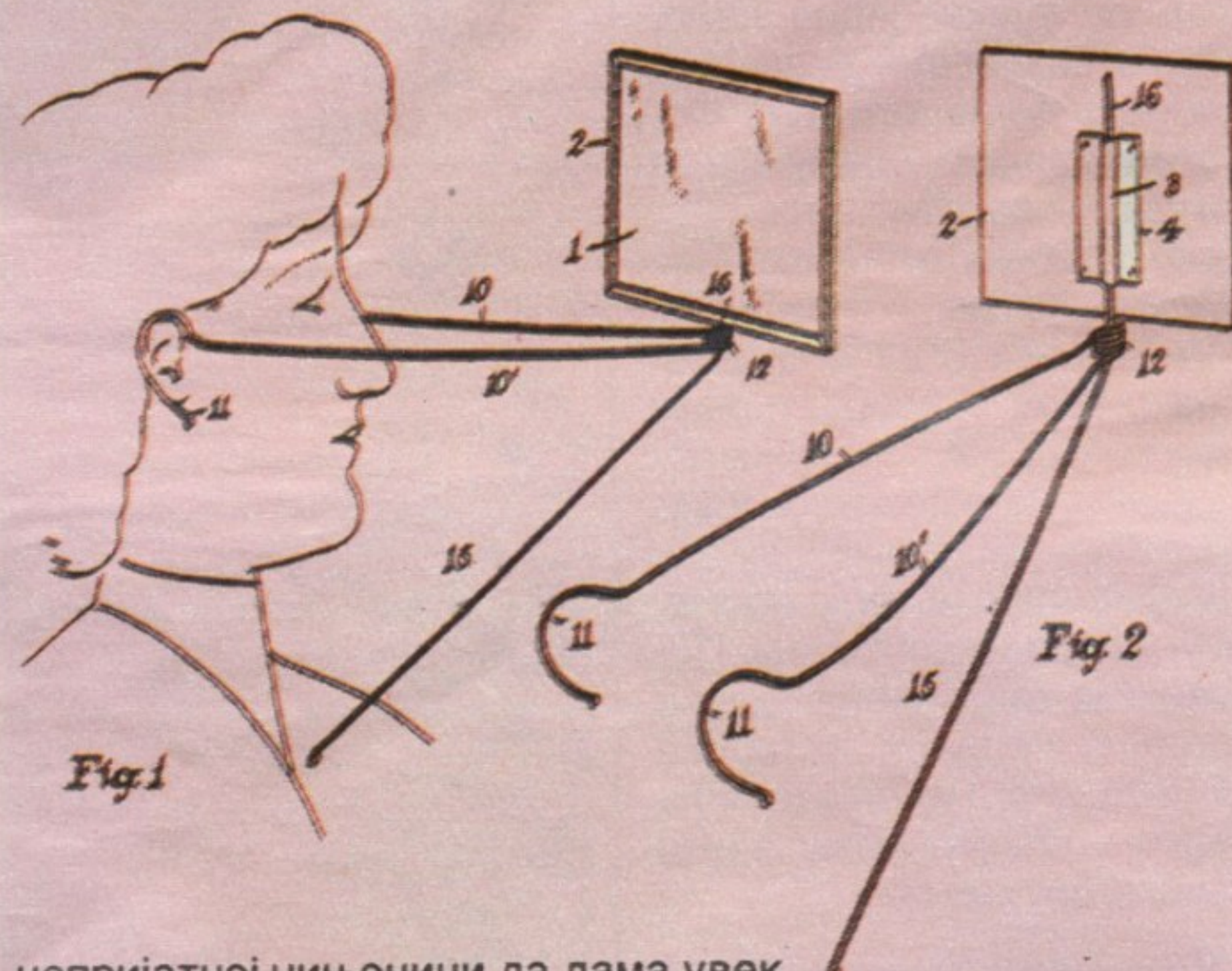
Средњовековни витезови нису ни сањали како би визир њихових шлемова једног дана могли да се употребе као замена за наочари за сунце. Овде је реч о посебној врсти провидне пластике која не пропушта ултраљубичасте зраке опасне за људску кожу. Очигледно је да је непознати стваралац размишљао о свакој појединости. Када би за причвршћивање оваквог визира био неопходан и шлем, особа која би то носила убрзо би се срушила услед топлотног удара. Уместо тога, визир се за главу причвршћује чврстим ластичем који иде преко носа и испод браде (обележено бројем 9 на слици). А у случају да човек огладни, или ожедни (што је вероватније), доњи део визира подиже се како би прилаз устима био слободан ■

ОГЛЕДАЛЦЕ, ОГЛЕДАЛЦЕ МОЈЕ...

(патентирано 23. маја 1905. године у САД под бројем 2.718.083)

Прошло је већ скоро столеће откако су сестре Емили и Еми Тајер из Вермонта патентирале свој држач за огледало, а нико се, ето, није још одлучио на масовнију производњу. Времешне госпође нашле су повод за свој изум у

непријатној чињеници да дама увек мора да држи ручно огледало једном руком, те јој за поправљање шминке и фризуре преостаје само још једна. Зато су предложиле нарочити држач за огледалце чија је основа, у ствари, рам наочара, само што су ручке дуже јер огледало ипак не треба да стоји тик испред носа. Како је огледало теже од наочара, ту је и потпорни држач који се полаже на груди ■

СЛАВА ЈЕ ВАРЉИВА

КРАЉИЦА ПОГРЕШНИХ ТОНОВА

Мајка природа заиста је неисцрпан извор различитих чудеса: њене слике понекад су до крајности необичне и противречне. Посебно када је човек отелотворење тих ђуди. Некоме, на пример, подари живу жељу за нешто што никако није у стању да уради како ваља. Другом, пак, учини непријатним вештине које би му савршено пошле за руком и тако даље. Због тога су извесни људи, упркос свему, почаствовани својом судбином будући да су потпуно несвесни онога што им је природа заправо ускратила...

Била једном једна дама, тачније речено – дива. Њено име беше Флоренс Фостер Џенкинс. Живела је за музику, посебно ону лирску, оперску, или било како другачије да је назовемо. Умишљала је да је обдарена гласом – колоратурним сопраном – изузетно мелодичним, па је вештини певања и јавном наступању посвећивала све своје време. Пуних тридесет година. Певање је било њена једина страст, права и истинска љубав. Али, невоља је била у томе што она уопште није имала слуха!

Узбуркано море тонова

Шта, у ствари, значи бити без слуха? Да ли је то онај који производи, односно пева неку мелодију удаљавајући се мање или више од оригиналног текста? Таквом човеку могло би се приписати само

дванаест

Флоренс Фостер Џенкинс, богата наследница која није жалила ни новац ни труд само да би остварила свој сан: да постане оперска дива

лоше музичко памћење. А да ли је то онај који у свим (варљивим) изведбама крши правила која према општем договору и захтевима космоса одређују однос међу тоновима? Шта би онда уопште била модерна озбиљна музи-

– жена и по! Рођена је као Флоренс Фостер 1868. године у Пенсилванији. Њен отац био је богат банкар и велепоседник. Правила понашања викторијанске високе средње класе јасно су одређивала какво ће бити васпитање и школовање

ћи, са мужем и децом, а не на позорници, био је одлучан господин Фостер. Ускратио јој је новац за музичке пустоловине.

Флоренс је желела да удовољи оцу не заборављајући, ипак, да је музика њена права љубав... а

музичка каријера могла је да почне.

Срећни и запањени

Први солистички концерт одржала је 1912. године. Посетиоци су били запањени, али врло срећни. И то је оно што је на-

Флоренс Фостер Џенкинс још за живота је постала легенда, оперска дива, иако је била потпуно без слуха. Публика је на њеним концертима пуцала од смеха, али она је ипак била срећна, убеђена да јој је судбина одредила место примадоне

ка? Без слуха је изгледа онај човек који, ма колико пута да понови неку песму или само кратку мелодију, то увек чини другачије и без престанка крши савршена хармонска правила и никада се не држи изворног текста. Подразумева се да он при том није свестан своје грешке, напротив сваки пут је уверен да изводи праву ствар. Предност музички неусклађене особе била би, дакле, у немогућности да се држи једног текста. Да одреди бар једну упоришну тачку у великом (и узбурканом) мору тонова. Управо такав био је случај Флоренс Фостер Џенкинс.

Ако сте помислили да такав музичар не може достићи светску славу, преварили сте се. Име Флоренс Фостер Џенкинс нећете, додуше, наћи у званичним музичким енциклопедијама, иако је ова необична певачица за живота била слављена и обожавана. Да ли из неке сумануте зависти, тек – њене славне колеге просто су је обожавале. Више од свих чувени тенор Енрико Карузо. А сви су на свим њеним реситалима дословно плакали од смеха држећи у устима марамице како не би увредили диву. Уосталом, она не би ни марила за то. „Многи ће можда рећи да не умет добро да певам, али бар нико неће моћи да каже да нисам певала“, изјавила је после једног од својих бројних концерата америчка оперска дива.

У ствари, госпођа Џенкинс је била – како се често каже

Флоренс као „анђео надахнућа“: фотографија са омота њене чувене грамофонске плоче подругљивог наслова: „Слава људског гласа“

младих дама: још као девојчица почела је да учи клавир и стране језике. Чинило се да је Флоренс чудо од детета. У осмој години одржала је у Пенсилванији први клавирски реситал, у седамнаестој је изјавила како је ништа неће спречити да оде у иностранство – у Европу пре свега – и тамо се посвети проучавању музике. Истини за вољу, ипак је постојало оно нешто што ју је спречило. Био је то девојчин строги отац. Жени је место у ку-

не млади доктор Френ Торнтон Џенкинс за кога се удала и проживела несрећни брачни стаж. Године 1902. се развела због чега је отац побеснео и ускратио јој сав новац. Госпођу Џенкинс то није узнемирило. Напротив. Видела је прилику да почне да даје часове клавира. Седам година касније, 1909, отац Фостер је умро. Наследство је било огромно. Флоренс је нашла учитеља певања и њена чудновата

ступања госпође Џенкинс пратило до самог краја: она је људе, несвесна количности свог умећа, ипак чинила срећним. Ни из најпознатијих арија нико није успевао да препозна више од неколико нота. Она није грешила на уобичајени начин, као што то често чине свештеници, црквењаци или аматери. Флоренс је од музике правила праву збрку обесно згураних тонова, који нису имали никакве везе са оригиналним текстом. Па чак ни сами међу собом. А звати их тоновима, можда би било претерано. То је било нешто истовремено изопачено и смешно чега нема у нотном систему. Уколико би неко мислио да њене урлике оцени као измишљотину, Флоренс би се потрудила да га сместа оповргне: однекуд би се изненада појавило неколико тачних тактова, односно трачак мелодије.

Наступала је искључиво на одабраним местима, односно у најважнијим градовима САД. У Вашингтону, Бостону, Њујорку... Била је неуморна. Између осталог, постала је председница и покровитељ америчког „Вердијевог“ клуба. Несебично је одвајала велике своте новца за добротворна друштва. Када се преселила у Њујорк, једноставно није успевала да се ослободи досадних менаџера који су захтевали да госпођа Џенкинс што чешће наступа. А место где је најчешће певала била је сала хотела „Риц“ која је имала осам стотина места. Сваки концерт обезбеђивала је полиција. Била је славна. Чак и

више од тога. Постала је жива легенда.

Своја наступања посвећивала је, како је сама наглашавала, усамљеним женама и мушкарцима склоним уметности. Музику коју је тумачила називала је тоновима који зраче.

И костими, као и сценографија коју су подразумевали концерти необичне уметнице, били су прича за себе. Позорница је увек морала да буде препуна цвећа. Цвеће је било у вези са певачком теоријом госпође Флоренс Џенкинс: звонки тонови и вибрата њеног гласића мешали су се са цветним миомирисом стварајући чаролију и занос. Никада се на сцени није појављивала у обичној свечаној хаљини. Увек су то били костими. Најдражи јој је био онај под називом „анђео надахнућа“. Већ временшна и пуначка, Флоренс Џенкинс је облачила сатенску припијену хаљину, на леђима је носила пар великих златних крила, а на глави неку врсту круне од перја. Када је изводила шпански репертоар, огртала би се у шал живих боја, а у косу уплитала цвеће. Пулошке ружа иначе је често бацала у публику, што је посетиоце једноставно одушевљавало. Једном приликом толико се занела да је целу корпу бацила у партер. Када би се десило да посетиоци траже „бис“, онда би се редари растрчали по сали да скупе цвеће како би Флоренс могла да понови исто.

Флоренс Фостер Џенкинс није знала за трему ни музичке потешкоће. Увек је певала најтежи репертоар. Починјала би с Моцартом, затим би певала Вердија и Росинија, а завршавала, на пример, с Рахмањиним. На крају сваког концерта, румена од среће, одржала би кратак говор позивајући слушаоце да јој кажу или напишу шта им се највише допало и да ли им се нешто није допало. „То можда вама није важно, али за мене је битно“, напомињала је. И нико јој никада није упутио ни једну једину погрдну реч.

А критика? Било је оних који су немилосрдно сасекли њена наступања. Њих је Флоренс називала

незналицама. Већина, па и оних најугледнијих, били су благонаклони сматрајући да она увесељава људе. И она је осећала исто, уверена да јој је судбина одредила место диве. Њен пратилац, пијаниста Мекмун, говорио је да у тренутку када почне да пева, Флоренс заборавља на све. И ништа је не може зауставити. Када је снимила плочу за чувени RCA Victor златну серију, после неколико дана звала је директорку студија изражавајући сумњу да је један тон можда био „нечитак“. – Драга госпођо Џенкинс, немате разлога да бринете ни о једном једином тону – рекла је Вера Вајнсток, шеф студија.

Тријумф у Карнеги холу

Имала је 76 година када су је напоскон приволели да наступи у чувеном њујоршком Карнеги холу. Недељама унапред улазнице су биле распродате, а коштале су чак 20 долара. Појавила се на сцени као „анђео надахнућа“. Њено певање је непоновљиво, био је коментар критичара „Њујорк тајмса“ следећег јутра. Концерт у Карнеги холу било је њено последње јавно наступање. Двадесет шестог новембра, месец дана после тријумфа у чувеној сали, глас Флоренс Фостер Џенкинс заувек је заћутао. Она је за будуће генерације остала смешни симбол тежње за лепотом, љупкошћу и складом. А више од тога, симбол варљивости славе. Сви су могли да чују да Флоренс пева погрешне ноте. А шта рећи за многе књижевнике без слуха за књижевност или сликаре без слуха за сликарство који су ипак достигли светску славу? Али, то је већ прича о царевом новом оделу... ■

Мирјана Огњановић

како им се оно чему су 5. новембра ове године на заседању градске владе присуствовали заправо само привиђа.

А присуствовали су: седници већа којој је председавао циновски ускршњи зека ружичасте боје, односно њихов иначе разборити градоначелник Мел Ротенбургер у костиму ускршњег зеца.

Доследан каквим га је Бог створио, градоначелник се у ружичастог зеку прерушио поштујући изгубљену опкладу са Волтером Грејом, градоначелником суседног Келоуна. Први људи два поменути канадска града опкладили су се, наиме, (сваки ваљда уверен у сопствену победу) да ће баш Кемлупс, односно Келоун, сакупити већи број добровољних прилога у националној кампањи прикупљања новца за истраживања везана за проналажење лека против рака.

Градоначелник Мел изгубио је опкладу упркос томе што су, у укупном износу, грађани Кемлупса у ствари сакупили више пара ■

Д а нису знали шта их чека, градски оци Кемлупса у Британској Колумбији у Канади вероватно би помислили

ПШШШ...
ПА
ШТА?!

Предивна вест за шест посто мушкараца које мори болестан страх од коришћења јавних клозета! Изгледа да је и за ту бољку напoкoн нађен лек. Психолог Филип Хамелштајн са Универзитета Хајнриха Хајнеа у Немачкој тренутно је у фази тражења 60 добровољаца који би проверили делoтвoрнoст његове терапије за лечење парурезе, неуротичног страха извесног броја мушкараца од употребе заједничког клозета чији се први симптоми по правилу јављају у пубертету.

Хамелштајнова терапија траје три месеца и почива, између осталог, на охрабривању пацијената да пију много течности и чешће користе јавне тоалете. Доктор, иначе, тврди да је већ ослободио тешке беде неколико пацијената који, док му нису прошли кроз шаке, ни у крајњој (мањој) нужди нису успевали да савладају паничан страх од одласка у ма коју врсту заједничких тоалета, од оних у теретанама и спортским халама до блиставо чистих и намирисаних у ексклузивним ресторанима и хотелима.

Ако је то тачно, лако је замислити до које мере је онима које је доктор излечио лакнуло. У сваком, а нарочито у једном смислу■

ЧУВАЈ СЕ
ЛЕТЕЋЕГ
ТРГОВЦА

ПУН МЕСЕЦ
НАД ПАНДХУРНОМ

Триде-
сетче-
творо-

годишњи
Отис Стензбе-
ри из Лонг Итна у Уједињеном Краљев-
ству повео је парницу против Џеја Сим-
са, трговачког путника фирме „Екси-
дент груп“ која се бави пружањем саве-
тодавних услуга у случајевима захте-
ва за накнаду штете за телесне по-
вреде.

Не успевши да домаћине убеди да прихвате његову понуду око правних савета који им можда никад неће ни затребати, Симс је по изласку из породичне куће Стензберијевих потрчао да деци која су у башти играла фудбал добаци лопту. Лопту није ухватио, али се зато у трку спотакао и пао на шестогодишњег Јохана Стензберија који је хитно пребачен у најближу болницу због нимало наивних повреда главе које је при том задобио■

Сваке године, вековима, у праскозорје првог дана након појаве пуног Месеца у септембру живот у селу Пандхурна у Индији замире. Подељени у два тора, мушкарци крећу у бесомучан међусобни обрачун каменицама у настојању да онеспособе што већи број припадника супарничког тора.

Крвави окршај траје до заласка Сунца када следи збрињавање рањеника и повратак у свакодневицу. До следећег септембарског пуног Месеца.

Упркос казним мерама и забранама које су им власти наметнуле последњих година, сељани не показују ни најмању спремност да се одрекну древног верског обреда због којег је, само ове године, 550 мушких глава Пандхурна рањено, неколицина чак врло тешко■

Илустровао Драгутин Вукелић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

„Ово је Чанти, ваша девојчица“, рекао је неко показујући на дете далеко у сенци. Пошла сам према њој кроз врелу, црвену, камбоџанску прашину. Окренула је главу према мени и видела сам како јој крупне сузе клизе низ лице.

Дозволила ми је да је помилујем. Подигла сам је, учинило ми се да сам пренагнута и одмах сам је благо спустила. Мучила ме је недоумица, као и њу. „Ко си ти?“, говориле су њене очи. „Шта хоћеш од мене?“ Моје мисли текле су истим правцем: „Ко је ова девојчица која је изненада постала моја кћерка?“

Чанти је већ шест месеци овде, у сиротишту Чам Чао. Оно личи на велику сушару за дуван. А унутра спавају бебе у разним плетеним корпама које углавном висе с таванице. Ту су и кадице, време је за купање. Бебе на све стране.

Чанти значи Месец

Понекад нешто радимо из страха да ћемо се кајати ако то не урадимо. И баш зато што не волим да се кајем мој муж Пит и ја потегли смо јула 2000. године чак из Делреј Бича у Флориди у ово сиротиште богу иза леђа у Камбоџи.

После рођења наше кћерке Клое, Пит и ја желели смо још деце, али ја више нисам могла да их добијем. Од агенције за усвајање деце добили смо везу са овим сиротиштем у Камбоџи. Рекли су нам да је препуно деце и да их више него радо дају на усвајање. У Америци то иде далеко теже.

„Имамо девојчицу узраста који вам одговара“, јавили су нам из агенције. „Зове се Рат Чанти што на кмерском језику значи Месец“. Растужила сам се када сам сазнала да њено презиме носе сви сирочићи у Камбоџи. Рат значи „под старатељством државе“.

Неколико недеља касније у редакцију у којој Пит и ја радимо стигла је електронска пошта са сликом мале Чанти. Снимљена је како стоји у поткошуљи и држи плочу на којој пише њено име и претпостављени датум рођења: 15. новембар 1997. „Идемо по њу!“, рекла сам Питу.

Рука на срцу

Сада, кад Чанти заувек напушта сиротиште, жене које су о њој шест месеци водиле бригу покушавају да је охрабре: „Чанти, у Америци ћеш се возити у великим колима!“ И оне једва задржавају сузе. Поклониле су јој, за сећање, златне минђушице и сребрну наруквицу.

Шеснаест

МОЈА НОВА КЋЕРКА

То је све што носи из сиротишта. Она нема крштеницу нити бар неку ситницу од родитеља. Не зна се ни ко су били њени отац и мајка. Постоји само једна слика из времена када је напуштена. На њој сићушна Чанти носи ружичасту мајицу на којој пише: СРЕЋНО.

Пружам јој плавог, плишаног меду у чијем је стомаку скривено огледалце. Она га узима, огледа се и – сузе почињу да капљу на стакло. Брише их ивицом нове хаљинице, затим гледа да ли сам приметила да плаче.

У хотелу у Пном Пену Чанти опет плаче. Руке су јој скрштене на грудима и цело тело јој се тресе. Тако је сићушна и беспомоћна! Стављам јој своју руку на срце. Само то и могу да учиним. Између ње и мене још не постоји додир.

На мени је, схватам док је гледам, да је миловањем, погледом, нежношћу уверим да је на сигурном, да ће имати и љубави, и шта да једе, и више од једне хаљинице да обуче. Моја рука на њеном срцу мирује. Чврсто је заспала.

Сустрет са сестром

„Пет авиона до Америке, Чанти“, каже јој Пит. „Бпрум?“, одговара она. „Један, два, три, четири, пет“, говори Пит показујући прсте. „Моо-ај, бпее, бај, боо-ун, бпрум“, каже она бројећи своје прстиће.

Прави је кошмар

Клое и Чанти
не говоре
истим језиком.
Зато
смишљају игру.
„Бинг-бенг-бонг!“,
пева Клое.
„Динг-денг-донг!“,
одговара јој
Чанти. И тако
сатима. Изгледа
да речи нису
неопходне
да девојчице
постану сестре

Златно срце
на ланчићу око
врата наше кћерке
Чанти, поклон од
њеног оца, мог
мужа, пре него
што су се
упознали

летети пуна два дана кроз једанаест временских зона са кћерком која се склупчала на поду и болно јечи. Све што је знала и познавала остало је, као сан, иза облака који се виде кроз прозорчић авиона.

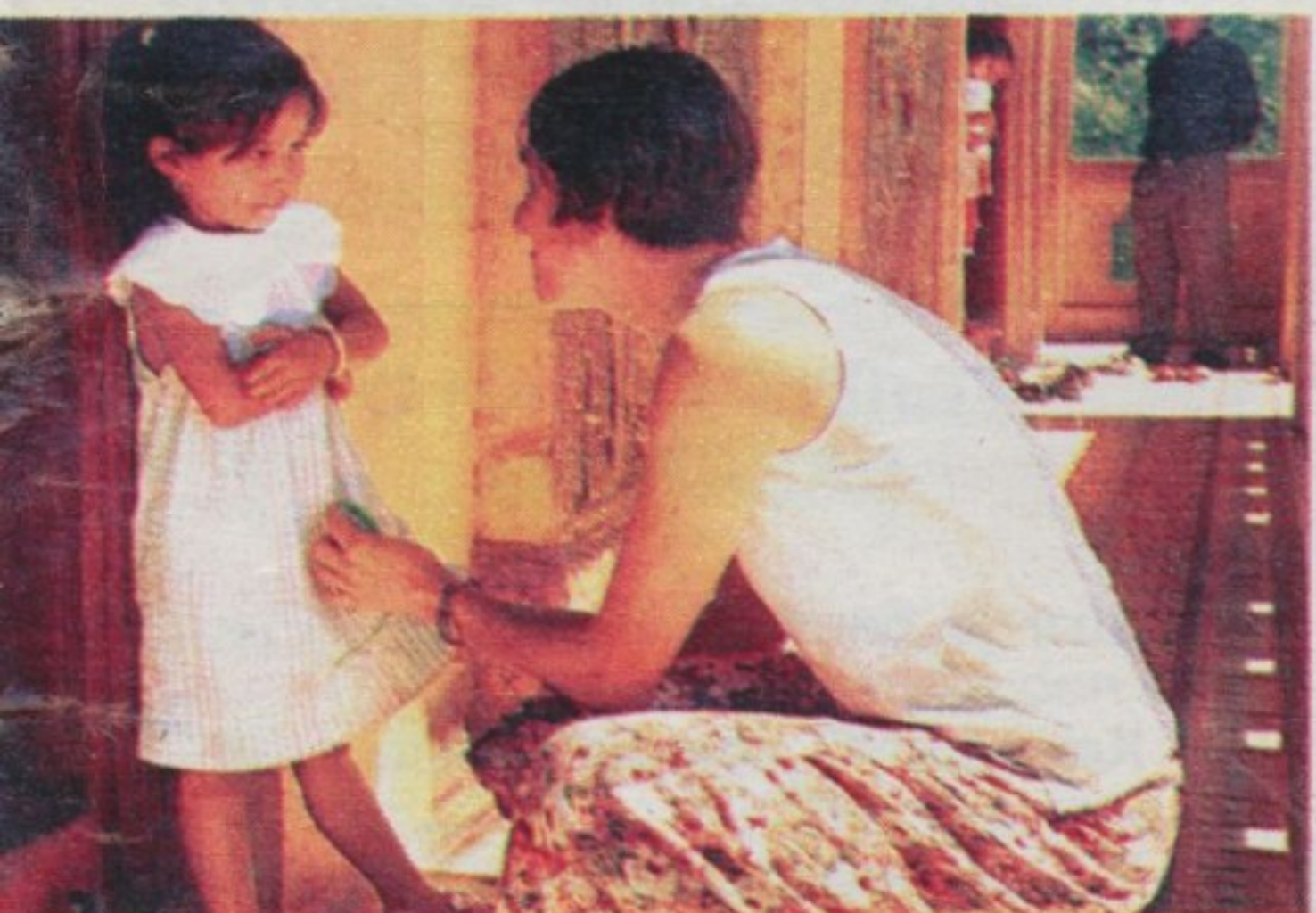
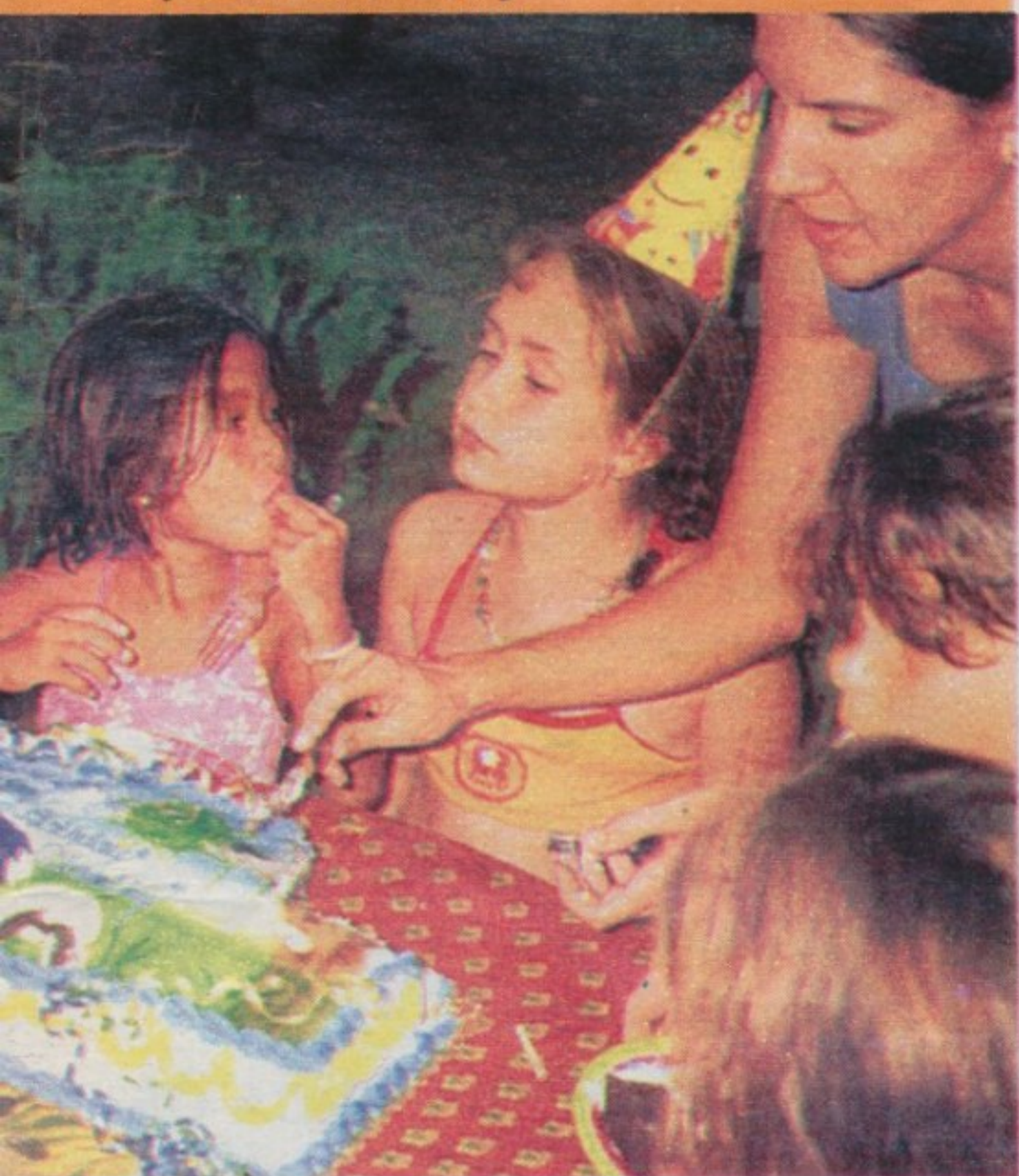
„Ма! Но!”, вришти Чанти

Мени се тресу колена. „Боже”, размишљам, „шта сам то урадила?”

„Чанти? Ја сам Клое”. „Кло-ее?” Моја камбоџанска кћерка понавља име своје сестре као да певуши. Седми је август и управо смо стигли на аеродром где је наша седмогодишња кћерка дошла с мојим родитељима да нас дочека. Клое грли Чанти, заједно чупкају косу лутке коју је, као поклон добродошлице, донела својој млађој сестри.

Ноћас ће њих две први пут спавати заједно у „соби за девојчице” у којој је Пит два кревета обојио бело, с ружама. Испред оба кревета стоје плаве, чупаве папучице. Сутрадан ћемо постати једна породица и започећемо нови живот.

Петогодишња Чанти слави свој први, у ствари пети рођендан у свом новом дому

Миловање, пољубац, осмех... језик су љубави свуда у свету

Првог јутра Чанти је за доручак попила огромну чашу сока од поморанџе, појела две крофне, два парчета пилетине и две чиније шпагета. Она то ради помоћу два штапића у десној и виљушке у левој руци, да би ишло брже. Моја млађа кћерка очигледно је изгладнела.

Пратећи своју старију сестру по кући, Чанти виче: „Бонг! Бонг!” То, можда, значи „старија сестра”. И од ње учи да ли да обуче шорц или хаљину, како да отвори улазна врата, да се рукује с гостима.

Клое јој је овде водич. А како не говоре истим језиком, смишљају игру. „Бинг-бенг-бонг!”, пева Клое. „Динг-денг-донг!”, одговара јој Чанти. И тако сатима. Изгледа да речи нису неопходне да две девојчице постану праве сестре.

Чанти испробава нове тениске патике. Седим поред ње прекрштених ногу. У Камбоџи у сиротишту видела сам кућне папучице и босе ножице. Ципеле и патике нисам. Чанти свечано испитује патике, прелази прстима по пертлама. Затим диже главу и – вришти: „Ма! Но!”

Можда је боле десни или зуби, мислим. Њени млечни зуби црни су и пропали и већ смо заказали преглед код лекара. Мислим да Чанти до сусрета с нама никада није видела четкицу за зубе.

Али, не вришти она због зуба. Ево шта је: ципела на мојој десној нози окренута је тачно према њој. То је у Камбоџи непристојан гест. Увредила сам, нехотице, своју кћерку и она ми то показује вриштањем и ужаснутим махањем руку. Брзо премештам ногу. Она уздише и одмахује главом као да сам безнадежан случај.

То је храброст

Чанти ми је готово одмах дала до знања да је кухиња њена територија или да ће то убрзо постати. Када кувам, она привлачи високу столицу, седа и варјачом меша што год да је у шерпи или лонцу. Она сматра да је кување њен посао јер је, вероватно, то некада и био.

И ми и лекари установили смо да је Чанти око годину дана старија него што су нам рекли. Уписали смо је у предшколско

Клое ужива у новој улози – она је водич своје млађе сестре на почетку њеног новог живота

забавиште. Када смо је тамо први пут одвели, свим родитељима је речено да децу оставе пред вратима одакле ће их повести учитељи.

Наглашавам учитељици да Чанти не зна језик и да је тек однедавно код нас, па ћу јој, вероватно, бити потребна. „Нећете”, каже учитељица госпођа Џексон. И погађа. Нисам јој била потребна. Никада нећу заборавити тај приказ: Чанти нестаје кроз врата држећи учитељицу за руку. Она не хода обично, она маршира.

Видела сам је и раније да тако корача. У новим, непознатим приликама, када би већина деце устукнула, она иде право, напред, марширајући и машући рукама као на паради. Људи мисле да је то љупко. Ја мислим да се то зове храброст.

Бела-кожа, тамна-кожа

Моја нова кћерка доживела је у свом кратком животу много непријатности од одраслих. Први дан школе или забавишта? Ситница у поређењу са сиротиштем. Или с глађу када се преклиње за кашику пиринча више. Или с прањем пода да би се заслужило спавање на њему.

Чанти је за неколико првих месеци код нас порасла осам центиметара и више није онако мршава. Крхка је, таква је грађа жена у Камбоџи. Још прве недеље код куће, наша кућа је и њена, научила је да плива. У ружичастом бикинију, на самој ивици базена, помно је гледала како Клое плива као риба.

После неколико дана и она је ушла у воду и почела да опонаша покрете своје старије сестре. Већ следеће седмице и она уме да скочи у базен. И да плива. И, уопште, Чанти брзо учи. Треће недеље код нас сама везује пертле, четврте рукује стерео-уређајима и ставља своје омиљене компакт-дискове.

Једнога дана, док се огледала приликом прања зуба, Чанти је повикала: „Мама! Клоина кожа бела! Зашто и ја немам белу кожу!” Мирно јој одговарам: „Твоја кожа је дивна”. Она каже: „Тамна кожа не лепа!” „Ко то каже?”, питам. „Људи у Камбоџа кажу!” Клое провирује у купатило и каже: „По мени, твоја кожа лепша је од моје!” Чанти је гледа сумњичаво.

Да ли је заувек?

На дан 27. фебруара 2001. године Чанти Кристин Еванс – Крос обукла је нову, зелену, сомотску хаљиницу и сви заједно идемо у њено забавиште где је приређена мала прослава за дан добијања држављанства. То је дан када она – и, отприлике, још седам и по хиљада деце у Сједињеним Америчким Државама – званично постају Американци.

Нисам сигурна да Чанти уопште зна шта је то држављанин. Али, зна да смо и Пит, и Клое, и ја држављани и, зато, и она једва чека да то постане.

После мале свечаности у забавишту, на којој је она у средишту пажње и има своју личну тарту и много шарених балона, она ме код куће, кад смо на тренутак остале саме, пита: „Мама, ја сам у вашој породици за сва времена, зар не!” Милујем је и одговарам: „Наравно, Чанти. Ти си наша кћерка”.

„А да ли за сва времена значи заувек?”, пита она. „Да, Чанти. За сва времена је заувек!” Чанти више ништа не пита. Чини ми се да је разумела ■

Кристина Еванс

седамнаест

Све о храни и још понешто

Земља као велики залог

БЕЗ ЊИХ СЕ НЕ МОЖЕ

Говеда

Индија има готово две стотине милиона крава, више него иједна земља у свету ■

Свиње

У Данској, у просеку, има више од једнаест милиона свиња. Двоструко више него становника ■

Живина

У Кини се узгаја више пилића и кокошака него у било којој држави на свету – више од три милијарде, а у Сједињеним Америчким Државама два пута мање, што значи у просеку шест пилића на сваког Американца ■

*Како се јело некад,
а како данас, ко су
највећи произвођачи,
а ко највећи потрошачи,
заблуде о кромпиру,
откад шта трошимо,
жаба велика и укусна
као прасе...*

ОТКАД ИХ ТРОШИМО?

Кокице	3000. године пре наше ере
Кроасани (бутер-кифле)	1683. (од турске опсаде Беча)
Чипс	1853.
Жвакаћа гума	1875.
Кока-кола	1885.
Корнфлејкс	1894.
Пепси-кола	1898.
Хамбургер	1902.
Корнет за сладолед	1904.
Инстант кафа	1909.
Смрзнута храна	1923.
Фиш-фингерси	1929.

ЦИНОВСКИ ОБРОЦИ

ПИЦА

Запослени у супермаркету „Норвуд“ у истоименом месту у Јужној Африци, 8. децембра 1990. године успели су да припреме највећу пицу на свету пречника 37,4 метра ■

СИР

У „Историји природе“ римски историчар Плиније Старији (23–79) забележио је велики успех млекара из италијанског града Лунија који су направили сир тежак 454 килограма. Овај рекорд са почетка првог миленијума скроман је када се упоређи са успехом канадских произвођача из Квебека 1995. године. Сир чедар који су они направили тежак је 26.085 килограма! ■

КОЛАЧ

Највећи колач припремили су 2. априла 1996. године посластичари из новозеландског града Крајстчерча. Та циновска посластица, за коју је утрошено две и по тоне чоколаде, имала је пречник 24,9 метара и заузела је простор од 486,95 квадратних метара – готово четири тениска игралишта ■

**У САМО ЈЕДНОМ ДАНУ
СВЕ ПЧЕЛЕ СВЕТА НА-
ПРАВЕ ТРИ ХИЉАДЕ ТОНА
МЕДА! ■**

**ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА СЕ
У АУСТРАЛИЈИ КОЈА ИМА
18,5 МИЛИОНА СТАНОВНИ-
КА УЗГАЈА ВИШЕ ОД 26
МИЛИОНА КРАВА ■**

ТЕЛЕГРАФСКИ О БАНАНАМА

Шта је банана? Зељаста биљка из породице Musaceae.

Како расту банане? Висе у гроздовима.

У којој земљи највише успевају? У Индији се узгаја више банана него било где на свету – десет милиона тона годишње.

Колико се банана поједе у просеку? У читавом свету готово шездесет милиона тона годишње ■

Да ли
сте
знали?
У САД се
свакодневно
поједе око
15 милиона
бургера,
што ће
рећи –
хамбургера,
чизбургера,
фишбургера...

НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ПРОИЗВОЂАЧИ ВОЋА

ВРСТА ВОЋА	ЗЕМЉА	ИЗНОС У ТОНАМА
Поморанџе	Бразил, САД, Мексико	63.789.600
Банане	Индија, Бразил, Еквадор	59.053.950
Грожђе	Италија, САД, Француска	58.108.880
Јабуке	Кина, САД, Турска	56.021.370
Лубенице	Кина, Турска, САД	46.436.510
Манго	Индија, Кина, Мексико	23.649.620
Крушке	Кина, САД, Шпанија	13.431.820
Ананас	Тајланд, Бразил, Филипини	13.060.250
Брескве	Кина, САД, Италија	10.911.030
Лимун	Мексико, Индија, Аргентина	8.783.664

КО ЈЕДЕ НАЈВИШЕ РИБЕ?

ЗЕМЉА	ГОДИШЊА ПОТРОШЊА ПО ГЛАВИ СТАНОВНИКА
Данска	45,6 kg
Португал	39,8 kg
Јапан	37,2 kg

НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ПРОИЗВОЂАЧИ ПОВРЋА, ЖИТАРИЦА...

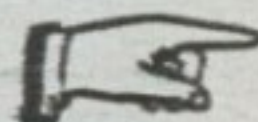
ВРСТА ПОВРЋА	ЗЕМЉА	ИЗНОС У ТОНАМА
Шећерна трска	Бразил, Индија, Кина	1.251.352.000
Пшеница	Кина, Индија, САД	608.846.200
Кукуруз	САД, Кина, Бразил	586.922.700
Пиринач	Кина, Индија, Индонезија	570.906.000
Кромпир	Кина, САД, Русија	291.401.800
Шећерна репа	Француска, САД, Немачка	264.546.500
Јечам	Русија, Канада, Немачка	156.502.100
Парадајз	Кина, САД, Турска	88.735.600
Махунарке	Индија, Кенија, Велика Британија	56.384.500
Овас	Русија, Канада, САД	31.240.150
Шаргарепа	Кина, САД, Русија	17.873.090

**ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА ЈЕ
РИБА БОГАТ ИЗВОР БЕ-
ЛАНЧЕВИНА И ЗНАТНО ЈЕ
ЗДРАВИЈА ОД ЦРВЕНОГ
МЕСА■**

АЛ' СЕ НА КРСТАРЕЊУ ДОБРО ЈЕДЕ!

Током двонедељног крстарења 1975 путника и 760 чланова посаде на луксузном прекоокеанском броду „Оријана“ појешће 116.550 оброка. Ово је листа за набавку неопходних намирница и пића пре него што се брод отисне из луке:

Свеже воће и поврће	28.000 kg
Кромпир	18.000 kg
Месо	14.600 kg
Брашно	8500 kg
Живина и дивљач	6900 kg
Сир, уље, маст	4600 kg
Риба	3700 kg
Сланина	3500 kg
Шећер	1900 kg
Кафа	650 kg
Млеко	10.500 литара
Сладолед	4000 литара
Свежа јаја	5100 комада
Шампањац и бела вина	2600 боца
Црно вино и розе	1200 боца
Виски	1600 литара
Безалкохолна пића	1200 литара
Коњак	400 литара
Пиво	33.000 конзерви

Жаба букачица из Јужне Африке може да буде дугачка и до 90 центиметара. За љубитеље доброг залагаја посебна посланица су жабли батаци, млевено жабље месо, омлет са жаблим месом...

Колач направљен од улупаних беланаца, са додатком воћа и шлага, у бољим ресторанима и посластичарницама познат је под називом „павлова“, скраћено „пав“. Посластица је названа по Ани Павловој (1885–1931), чувеној руској балерини, током њене незаборавне турнеје по Аустралији и Новом Зеланду.

НАЈВЕЋИ ПОТРОШАЧИ ШЕЋЕРА У СВЕТУ

ЗЕМЉА	ГОДИШЊА ПОТРОШЊА ПО ГЛАВИ СТАНОВНИКА
Свазиленд	203,5 кг
Сингапур	82,5 кг
Фиџи	78,8 кг
Да ли сте знали да Данци за годину дана поједу у просеку 17 килограма слаткиша и чоколадних посластица ■	

НЕСВАКИДАШЊЕ ГОЗБЕ

Музичка пита

Филип, војвода од Бургундија, приредио је 1454. године светковину за памћење. Кад су пред госте изнели огромну питу, сви су занемели кад су видели колика је. Опште одушевљење наступило је кад је горњи део пите подигнут, а из пите устао оркестар од 28 музичара.

Слатка дворска луда

У дворцу у Доверу, на југу Енглеске, 1521. године приређена је гозба упамћена по несвакидашњој забави коју је гостима приредила дворска луда: ускакала је и искакала из огромне посуде напуњене кремом од ваниле.

Црно, да црње не може бити

Гримод де ла Реније, француски кулинарски стручњак на почетку 19. века, 1820. године пожелео је да запањи госте. И запањио их је. Приредио је вечеру у париској мртвачници. Званице су јеле окружене мртвачким сандуцима, а посматрало их је око три стотине гледалаца са галерије мртвачнице.

Обед да ти се заврти у глави

Пре него што је статуа адмирала Нелсона 23. октобра 1843. године постављена на стуб висок 51 метар, на Трафалгар тргу у Лондону, четрнаест радника приредило је неуобичајену гозбу за окупљене радозналце. Упркос вртоглавици, успели су да на врху стуба, где је потом постављена статуа, мирно поједу бифтеке ■

ИЗЈЕЛИЦЕ ЗА ПАМЋЕЊЕ

Човек од гвожђа

Када је 1933. године умро британски фармер Фредерик Едвардс, лекари су после урађене обдукције били запрепашћени оним што су нашли у Едвардсовом стомаку: један неиспаљени пушчани метак, 200 ноктију, 36 спајалица, 3 перореза и 43 грамофонске игле.

Господин сваштојед

Француз Мишел Лолито остао је запамћен као „Мсје Манжету“. Наступао је на вашарима показујући да, баш као што је његово уметничко име наглашавало, може да једе свашта! А прогутао је: седам телевизора, један водени кревет, један мртвачки сандук, пар скија, 18 бицикала („Ланац ми је посебно укусан“, говорио је), једног робота, један рачунар, путнички авион „цесна“, небројено жилета...

Писац прождрљивац

Француски писац Оноре де Балзак (1799–1850) волео је богате обеле. Као од шале за један оброк могао је, на пример, да смаже стотину каменица, 12 јагњећих котлета, патку и пар јаребица ■

РЕЧ - ДВЕ О КРОМПИРУ

- Једемо само кртолу која расте под земљом. Цветови и лишће су отровни и не користе се у исхрани.

- О кромпиру има много заблуда! Веровало се да је ова биљка сигуран лек за заљубљивање, затим да лечи лепру... Извесно време Шкоти су, рецимо, одбијали да једу кромпир тврдећи да сигурно није добар за човека чим се не спомиње у Библији. Народ Инка давао је породиљама кромпир у нади да ће се захваљујући њему лакше породити. Ову биљку користили су и за лечење повреда и рана...

- Чипс је почео да се прави средином 19. века. За то је заслужан Џорџ Крам, Американац индијанског порекла ■

Заробљени у поларном беспућу

САЊАМ ОСВАЈА

Уз буку и прасак који су личили на самртни ропец мамута, „Изддржљивост“ је попуштала. Месецима изложен ударима великих ледених плоча, брод је почео да тоне. Чак ни његов снажни труп, сачињен од „зеленог срца“ -дрвета тврђег од гвожђа – није могао да издржи тако страховит притисак...

Укочених погледа и помирени са судбином, двадесет девет чланова Трансантарктичке експедиције Ернеста Шеклтона чекало је свој крај. Ова насумице одабрана група помораца, научника и занатлија нашла се у друштву седамдесет

Највећи део Антарктика, осенчен линијама, у доба Шеклтонове експедиције био је потпуно неистражен

Сер Ернест Шеклтон, професионални пуштов, зарађивао је за живот пишући књиге и држећи предавања. И једно и друго само о својим путовањима

И ПОВРЋЕ, АЛИ АНТАРКТИК!

удаљене 1300 километара. Сваки човек може да поне-се са собом само килограм личних ствари.

паса, једне мачке и осамнаестогодишњег Канађанина Персија Блекбороа који се кришом увукао на брод. Када су га нашли, Шеклтон му је рекао: „Ако некога будемо морали да поједемо, ти ћеш бити први.“

Циљ експедиције био је да прокрстари целим Антарктиком, што још нико пре њих није урадио. Тако су се, у новембру 1915. године, затекли насукани у леду, 1300 километара далеко од најближег људског насеља, у једној од најнегостољубивијих области на планети. Једрењак „Изддржљивост“ пошао је на овај пут из лондонске луке. Када су стигли у воде Антарктика, ледени брегови брзо су окружили брод. Док су се пажљиво пробијали кроз њих, Шеклтон је ово невероватно окружење описивао као „циновску слагалицу без краја“. Али, убрзо пошто су ушли у антарктички круг, лед се затворио и сабијао све чвршће око њих. Ускоро више нису могли да се покрену ни напред ни назад, па су остали у месту девет месеци чекајући да их лед ослободи.

Људи су се забављали клешући блокове леда у прелепе кућице за псе. А како се могућност оваквог развоја догађаја подразумевала, „Изддржљивост“ је била опремљена и великом библиотеком.

Океански логор

Брод је на крају потонуо и људи су направили логор на леду. Окружени са три бродића за спасавање, опремом и залихама хране и пића, свом новом дому дали су име „Океански логор“. Ту је Шеклтон окупио своје људе и објаснио им да су далеко од цивилизације да би чекали да неко дође и спасе их. Уколико желе да преживе, мораће и те како да се потруде. Имали су само једну могућност: да по леду одвуку бродиће до отвореног мора и онда отплове на север, до Јужне Џорџије, најближег насељеног острва,

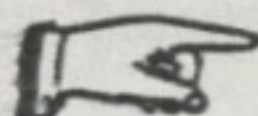
Да би истакао значај онога што говори, Шеклтон је бацио на тло свој сат, ланац и новчаник пун златних новчића. На крају је, на запрепашћење свих, одбацио и Библију коју му је пред полазак поклонила енглеска краљица. Људима је рекао да сачувају своје дневнике. Леонарду Хасију, метеорологу, наредио је да поне-се и свој бенџо јер је музика увек добро деловала на подизање морала. И тако, врећа за спавање, метална шоља, нож, кашика и тешка одећа у којој су се затекли било је једино што су могли да поне-су. Залихе хране биле су им тако ограничене да нису биле довољне за људе и њихове животиње. Због тога су неке од паса, као и бродску мачку, морали да убију. То је било много боље, сматрали су, него да их оставе да угину од глади.

Ускоро су били спремни да крену на пут. Ближио се Божић и почетак антарктичког лета. Шеклтон, нестрпљив да пође, одлучио је да 22. децембар, дан пред полазак на пут, прославе као Божићни празник.

Божићна гозба

Упркос немаштини, Божић су прославили уз гозбу од шунке, кобасица, куване зечетине, саламе и бресака. Људи су, окрепљени и у добром расположењу, напунили бродиће и санке и кренули да их вуку према мору.

Теглити толику опрему било је крајње исцрпљујуће, нарочито током ноћи у којима би се температура спуштала далеко испод нуле. За првих пет дана прешли су само 14 километара што их је веома онерасположило, а савладала их је и прехлада. Убијено је још паса. Људи су почели да се свађају, па им је Шеклтон запретио да им зараду, коју је требало да добију по повратку у Лондон, неће дати.

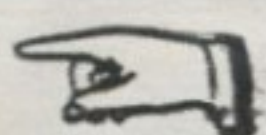

Део екипе после спасавања. Слева: Френк Вајлд, Ернест Шеклтон, Ерик Маршал и Џејмсон Адамс

„Изддржљивост“ заробљена у леду

Овај мукотрпан посао трајао је три месеца током којих су им залихе хране и воде готово нестале. Онда је, једног јутра, огромна фока промолила главу из пукотине на леду и сусрела поглед морнара Томаса Меклиода. Гледали су једно у друго као у могући оброк, али је Меклиод био лукавији. Замахом је рукама попут пингвина, иначе основне хране ових фока, па је животиња изашла из воде и почела да га јури по леду где су је брзо савладали. Најважније је било што су одагнали страх од глади и добили довољно сала за огрев.

Отворено море

Коначно, почетком априла 1916. године, стигли су до отвореног мора и три бродича су спуштена у воду. Слоновско острво било им је најближе тло, па су се запутили према њему. Бродичи су били мали, претрпани људима и њиховим залихама, уз то отворени и изложени временским непогодама. Ноћу, ако би заспали, окружила би их јата опасних китова, а ако би направили логор на сантама леда, догађало се да пропадну у ледено море из кога су морали брзо да их ваде како се лед не би затворио над њиховим главама.

Седам дана непрестаних невоља прошло је пре него што су угледали снегом покривене врхове Острва слонова. Иако се експедиција још налазила 1100 километара далеко од најближег насељеног острва, људи су били махнути од радо-

СРЕЋА У ФОКИ

Иако експедиција није остала без хране, сви су били исцрпљени једноличном исхраном месом. Док су се дању гурали око огњишта од сала, маштали су о пудинзима и пециву. Ноћу су сањали салату и омлет.

Пингвини су им били основна храна јер их је лако ухватили. Случајно су, једном приликом, ухватили фоку. Иако јој је месо било неукусно, добили су од ње довољно сала за две недеље кувања. Фока коју је ухватио Томас Меклиод имала је у стомаку око педесет несварених риба које су биле право освежење на њиховој једноличној трпези ■

сти што су преживели ово страховито путовање. Било је то први пут да су се нашли на чврстом тлу после скоро годину и по дана.

Ово узано острво, дугачко 37 километара, биле су заправо голе стене. Није било дрвећа, ни другог растиња, али зато су јата птица и слоновских фока нашла овде своје станиште, па су имали шта да једу. Како нису имали никакав заклон, два мања бродича преврнули су наопако и тако их претворили у колибе.

Нико их не би нашао на Острву слонова јер је било превише удаљено од цивилизације. Ипак, Шеклтон је био опрезан са поновним спуштањем њихове слабашне флоте у море. На крају је одлучио да узме највећи бродич „Џејмс

Остатак посаде дочекује спасиоце

двадесет два

ОКУПЉАЊЕ ПОСАДЕ

Шеклону је ово било треће путовање на Антарктик. Иако су истраживачи већ били стигли до Јужног пола, нико није прокрстарио преко континента и то је била намера ове експедиције.

Када је његов план обелодањен, у Шеклтонову управу у улици Барлингтон у Лондону стигло је пет хиљада писмених пријава за учешће у експедицији.

Он је већ био одабрао најважније чланове експедиције, а остатак посаде бирао је по сопственом осећању. Дешавало се да потпуног странца унајми само после неколико секунди.

Научник Реџиналд Џејмс постао је члан експедиције пошто га је Шеклтон упитао за здравље зуба и нарав и дали је музикалан. Пошто је Џејмс изгле-

дао збуњен овим питањима, Шеклтон му је објаснио да жели неког ко ће моћи да „подвикне момцима“. На путовању као што је ово, рекао је, добро се слагати са људима важно је готово исто колико и ученост.

Френк Ворсли, капетан „Издржљивости“, придружио се експедицији после необичног сна. „Једне ноћи сањао сам улицу Барлингтон пуну ледених блокова и видео себе како управљам бродом између њих.“ Следећег јутра отишао је тамо и видео натпис „Трансантарктичка експедиција“. Ворсли се присећао: „Шеклтон је био тамо и, у тренутку кад су нам се сусрели погледи, знао сам да је то човек са којим бих био поносан да радим“ ■

Кејрд“ и малу посаду и тако се отисне на пучину. Остатак његове експедиције остаће на острву да сачека спасиоце да дођу по њих.

Једна од најважнијих Шеклтонових способности била је непогрешивост приликом избора људи за одређене послове, па је и за овај опасан пут изабрао најспособније и – најнезгодније. Ове друге да би сачувао мир оних којима је предстојало обесхрабрујуће дуго чекање на Острву слонова.

Јужна Џорџија

„Џејмс Кејрд“ и његова шесточлана посада отиснули су се на пут ка Јужној Џорџији где се налазило неколико станица за лов на китове. Још једном је требало да изађу крај с буром и мећавом. Били су мокри и промрзли, а мучила их је и жеђ јер је слана вода продрла у залихе воде за пиће.

После седамнаест дана на мору стигли су до Јужне Џорџије. У близини обале ухватила их је бура и усмерила кормило на погрешну страну, па су се на крају обрели на острву, али на супротној страни од оне на којој су се налазили китовци.

И Јужна Џорџија је била дуга и уска, и исто тако брдовита и стеновата као и Острво слонова. Пошто бродич више није био погодан за пловидбу, а шетња уз обалу протегла би се 240 километара, још једном су живот ставили на коцку одлучивши да препрече пут преко ове непознате планине.

Са само 15 метара конопца и једном секиром, 19. маја 1916. године Шеклтон, Френк Ворсли, капетан „Издржљивости“ и официр Томас Крин кренули су у непознато. Шеклтон и његова два друга напредовали су пењући се помоћу конопца. Два човека превише слаба за овакав пут оставили су на обали са трећим који је бринуо о њима.

У седам сати ујутро, 20. маја, чули су сирену станице за лов на китове „Стромнес“. Први пут од децембра 1914. године

били су близу других људских бића. Када су пришли станице, угледала су их два дечака и, уплашена њиховим саблашним изгледом, вриштећи почела да беже. Шеклтон их је замолио да га одведу до куће управника Торлафа Сорла кога је добро познавао.

Када је отворио врата, Сорл се загледао у њега и рекао: „Ко си ти, дођавола?“ Као и сви у Гритвикену, и он је мислио да је „Издржљивост“ изгубљена са целом својом посадом. Када му је Шеклтон све испричао, Сорл је почео да плаче.

Топла купка и јак оброк било је све што је требало Шеклону и његовим друговима пре него што су се упутили по остале на другој страни острва. Следећег дана су их покупили, али је повратак на Острво слонова био знатно тежи задатак. Прошло је још четрнаест недеља пре него је Трансантарктичка експедиција поново била на окупу. Шеклтон је запловио још 23. маја, али, опасан лед, магла и снажне олује осујетили су неколико покушаја да дођу до остављене посаде.

Коначно спас

На Острво слонова најзад су стигли 30. августа 1916. године. Мали чамац послат је на обалу, а Шеклтон је, стојећи на прамцу брода, грозничаво бројао људе који су се укрцавали. Сви су били ту. Четири месеца чекања било је мучно искуство, најбоље приказано у дневнику Лајонела Гринстрита, једног од официра „Издржљивости“, реченицом: „И тако прође још један проклето лош дан.“ Иако су људи били измучени болешћу и температуром, једина жртва ове двогодишње пустоловине био је слепи путник Перси Блекборо који је због смрзавања изгубио прсте на левом стопалу. Добром проценом и изузетним вођством Шеклтон је успео да целу експедицију доведе назад у цивилизацију живу и здраву.

Године 1921. Шеклтон се вратио на Антарктик са већином посаде „Издржљивости“. Имали су намеру да и даље истражују. Нажалост, у јануару 1922. умро је од срчаног удара у Гритвикену, у Јужној Џорџији, па је и сахрањен на овом острву ■

Снежана Ђукановић

ПОДНИМИ
ЗАБАВНИК

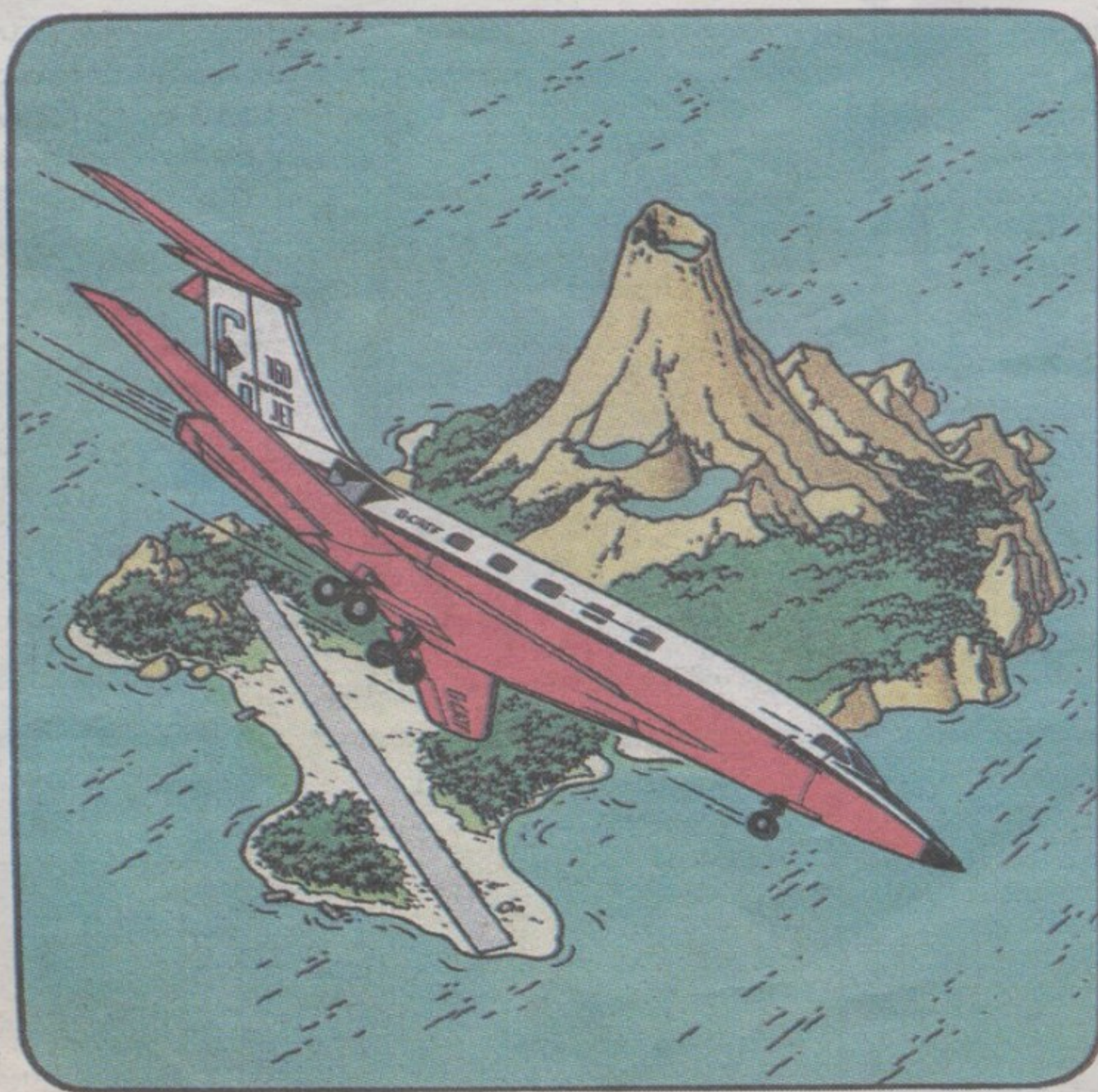
6. 12. 2002.

ТИНТИН

ЛЕТ 714 ЗА СИДНЕЈ

**НАПИСАО И НАЦРТАО
ЕРЖЕ**

ПОДТИКНИ
ЗАБАВНИК
БРОЈ 2652

ЏАКАРТА, НА ОСТРВУ ЈАВИ.
ДОЛЕТЕВШИ ИЗ ЛОНДОНА,
„БОИНГ 707“ КОМПАНИЈЕ КВАНТАС,
ЛЕТ БР. 744, УПРАВО СЕ СПУСТИО
НА АЕРОДРОМ КЕМАЏОРАН,
СВОЈУ ПОСЛЕДЊУ СТАНИЦУ
ПРЕ СИДНЕЈА.

ГДЕ СМО, ПИТАТЕ? ПА ВЕК САМ ВАМ
РЕКАО: У ЏАКАРТИ!

ЧУДНО, А ЈА САМ
МИСЛИО ДА СМО
У ЏАКАРТИ!

ПА И ЈЕСМО У ЏАКАРТИ, СТО МУ
МИЛИОНА СЛАНИХ САРДИНА!

НА САРДИНИЈИ?
ШАЛИТЕ СЕ!

ПОНАВЉАМ, МИЛУ ВАМ АЏКУЛУ, ДА
ЈЕ ОВО ЏАКАРТА, ЏА-КАР-ТА!!!
С ВАМА ЧОВЕК МОРА ДА СЕ
ИЗНЕРВИРА!

ШТА ЋЕ СЕ СЕРВИРАТИ? РУЧАК?
ЗНАЧИ ДА СМО СТИГЛИ?

НЕ, ПРОФЕСОРЕ, НИСМО ЈОШ
СТИГЛИ! ОВО ЈЕ ЏАКАРТА!

ДА, ТО САМ СХВАТИО!
САМО САМ МИСЛИО ДА
СМО У ЏАКАРТИ!

ПУТНИЦИ У ТРАНЗИТУ ОВУДА, МОЛИМ ВАС...

АХА! ПУТНИЦИ
У ТРАНЗИТУ
- ТО СМО МИ!

СЈАЈНО! ПУТОВАЌЕМО
У ТРАНЗИТУ! ЈА МРЗИМ
ВОЖЊУ АВИОНОМ!

ЈЕ ЛИ, ТИНТИНЕ, КАКО БИ БИЛО
ДА СЕ МАЛО ОСВЕЖИМО?

ДОБРА ИДЕЈА!
ШТО ДА НЕ?

АХА: ЕНО, ТАМО ЈЕ БАР...

ИДЕМО!

ЕХЕЈ! СТОЈТЕ! САД ВИДИМ ДА СТЕ
СЕ СПРАДАЛИ СА МНОМ!

ЕВО, ОВО ЈЕ МОЈЕ НАЈМЛАЂЕ ЧЕДО: КАРЕНДАС - 160, ЗА ДЕСЕТ ПУТНИКА И ЧЕТИРИ ЧЛАНА ПОСАДЕ! НА 12.000 МЕТАРА ВИСИНЕ ДОСТИЖЕ БРЗИНУ ДВА МАХА, ТО ЈЕСТ СКОРО 2.000 КМ НА САТ! ТРИ ТУРБОМЛАЗНА МОТОРА „РОЛС-РОЈС-ТУРБОМЕКА“, СПЕЦИЈАЛНО КОНСТРУИСАНА ЗА ЊЕГА, ИМАЈУ УКУПНО 8400 КГ ПОТИСНЕ СНАГЕ!

ДИВАН ЈЕ!

БАВ!

АЛИ, ОНО ШТО ЈЕ НАЈМОДЕРНИЈЕ, ТО ЈЕ ЛИНИЈА ЊЕГОВИХ КРИЛА...

АХА, ЕВО ГА ЋИНО, МОЈ СТУЈАРД ИЗ НАПУЛА... НЕКИ ПОЗИВ ЗА МЕНЕ, ЋИНО?

ДА, СИЊОР КОМЕНДАТОРЕ, ТРАЖЕ ВАС ИЗ ЊУЈОРКА!

А, ТО ЈЕ ГОЛДБЕРГ!

АЛО!
НЕ ПРЕКИ-
ДАЈТЕ
ВЕЗУ!

УЋИТЕ У АВИОН, ГОСПОДО!
ЋИНО, ТИ БЕШ СЕ
ПОБРИНУТИ О ЊИМА!

БЕНЕ, СИЊОР
КОМЕНДАТОРЕ!

АЛО? ДА... АХА, ЛИЦИТАЦИЈА
КОД ПАРК-БЕНЕТА... ОНДА?
ТРИ ПИКАСА, НЕКОЛИКО РЕНОАРА,
НЕКОЛИКО ШАГАЛА... ТЈА! НЕ ЗНАМ
ВИШЕ НИ ГДЕ БИ ИХ СТАВИО!

ШТА КАЖЕТЕ?
ОНАЗИС ЈЕ
ЗАИНТЕРЕСОВАН?
ОНДА КУПИТЕ...
СВЕ, НАРАВНО!
ПО БИЛО
КОЈОЈ ЦЕНИ!

ВИ ПОЗНАВАТИ ВЕК НАВИГАТОР КОЛОМБАНИ...
ОВО ХАНС БЕМ, НАШ НОВИ РАДИОТЕЛЕГРАФИСТА!

ДРАГО МИ ЈЕ!

ДРАГО МИ ЈЕ!

ГЛЕ, ГЛЕ!

ЈОШ ЈЕДАН НОВИ ЧЛАН ПОСАДЕ?

ДА... НИСМО ИМАЛИ
СРЕЌЕ НА ОВОМ
ПУТОВАЊУ... РАНИЈЕГ
РАДИОТЕЛЕГРАФИСТУ
ПРЕГАЗИО ЈЕ КАМИОН НА
АЕРОДРОМУ У
СИНГАПУРУ...

АЛИ, СИЊОР СПОЛДИНГ ОДМАХ
МУ ЈЕ НАШАО ЗАМЕНУ! СИЊОР
СПОЛДИНГ ЈЕ МОЛТО АБИЛЕ,
ЗНАТЕ, ВРЛО ВЕШТ... ОН...

СП... СПОТАКАО САМ СЕ
НА ОВУ... УХ... ЖИЦУ ОД
ТЕЛЕФОНА!

СМЕШНИ СТЕ, СПОЛДИНГ!
МНОГО СТЕ СМЕШНИ!

АЛИ, ЈА...
ДА, ГОС'Н КАРЕИДАСЕ!

КОМИЧНИ СТЕ,
СПОЛДИНГ!

ПРАВИ КЛОВН, ЕТО ШТА
СТЕ ВИ, СПОЛДИНГ...
ХА, ХА, ХА, ХА! ХИ, ХИ, ХИ!

А А А
АП...

ГЛЕ, ПА ТО ЈЕ
ВЕК ТРЕЌИ ПУТ
ДА СЕ СМЕЈЕМ
ДАНАС! МОЖДА БИ
ТРЕБАЛО ДА ОДЕМ
НА ПРЕГЛЕД,
КОД ЛЕКАРА!

ДОБРО, ГОСПОДО, СЕДИТЕ
И ПРИКОПЧАЈТЕ КАИШЕВЕ!
ПОЛАЗИМО!

ЈА ЋУ СЕСТИ
КАО И ОБИЧНО,
ЋИНО: ЗА МОЈ
РАДНИ СТО!

РАЗУМЕМ,
СИЊОР
КОМЕНДА-
ТОРЕ!

ЗАКЛЕО БИХ СЕ
ДА МУ ЈЕ НАМИГНУО!
ЗАШТО? ЧУДНЕ СЕ
СТВАРИ ОВДЕ
ДОГАЂАЈУ!

ОНДА, КАПЕТАНЕ, ШТА КАЖЕТЕ НА
МАЛУ ПАРТИЈУ ПОДМОРНИЦА?

ВРЛО РАДО!

ВАШ ЛЕК, СИЊОР КОМЕНДАТОРЕ...
И СВЕ ЈЕ СПРЕМНО!

ДОБРО!

КОНТРОЛНИ ТОРАЊ КЕМАЏОРАН
АВИОНУ ГОЛФ ТАНГО ФОКС:
ИМАТЕ ДОЗВОЛУ ЗА УЗЛЕТАЊЕ...

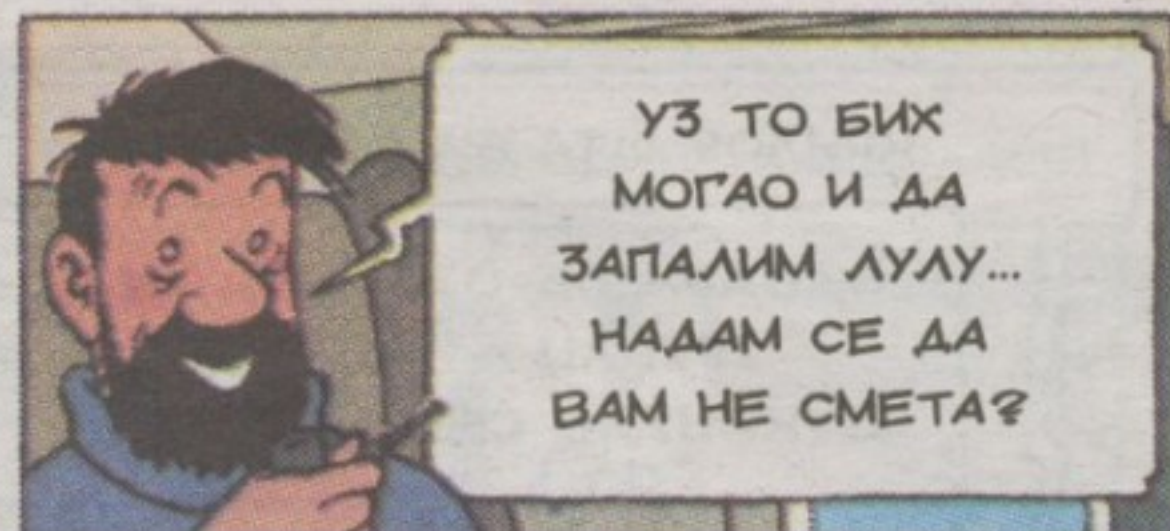
АЛО, АЛО, ИСК-БЕ-42...
ПТИЦА ЛЕТИ ПРЕМА КАВЕЗУ...

Ц4, Д4, Е4? ДОБРО СТЕ ПОЧЕЛИ, КАПЕТАНЕ!
ПОТОПИЛИ СТЕ МИ ЈЕДНУ ПОДМОРНИЦУ!
ДРУГА ДВА СУ ПАЛА У ВОДУ!

АХА!
ДОБРО...

УЗ ТО БИХ
МОГАО И ДА
ЗАПАЛИМ ЛУЛУ...
НАДАМ СЕ ДА
ВАМ НЕ СМЕТА?

НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР, КАПЕТАНЕ!
ЈА НЕ ПОДНОСИМ МИРИС
ДУВАНА!

САД САМ ЈА НА РЕДУ... ЧЕКАЈТЕ...
А4, Б4 И... РЕЦИМО Ц2!

АЛАА ВЕРА, ГОС'Н КАРЕИДАСЕ!
ДВА ПОГОТКА У КРСТАРИЦУ,
ЗНАЧИ, ПОТОПЛЕНА ЈЕ!
А ДРУГА ЈЕ ОШТЕЋЕНА!

Е, САД ЈА ИГРАМ! ДА НАДОКНАДИМ
ГУБИТКЕ... ЕВО, НЕК БУДЕ Ц5, Д5, Е5 !

НЕМАТЕ СРЕКЕ, КАПЕТАНЕ: ТРИ ПРО-
МАШАЈА! А ЕВО МОГ ОДГОВОРА...
ПИШЕТЕ ЛИ? А8, Б8, Ц8!

СТО МИЛИОНА
СЛАНИХ САРДЕЛА!

БОЈНИ БРОД
ПОТОПЛЕН С ТРИ
ПОГОТКА! ВИ КАО ДА
СТЕ ВИДОВИТИ!
АЛИ, ШТА КАЖЕТЕ
НА ОВО: Ц6, Д6, Е6?

НАЖАЛОСТ, СВА ТРИ
ПАДАЈУ У ВОДУ!
ВИДОВИТОСТ, КАЖЕТЕ?
НЕ, САМО ТРЕБА ИМАТИ
ТАЛЕНТА... ЧЕКАЈТЕ САД...
ДА РАЗМИСЛИМ...

СТВАРНО, КАО
ДА ВИДИ МОЈ ПАПИР!
А ЈОШ МИ
И ЗАБРАЊУЈЕ
ДА ПУШИМ!

ГЛЕ, ОВО ЈЕ
НЕОБИЧНО... КАО ДА...
НЕ, НЕ САЊАМ!

ЕВО МОГ ТРЕКЕР
ПОТЕЗА: Г1, Г2, Г3.

КРИЛО!

КРИЛО? ШТА БИ С КРИЛОМ?

ОДВАЈА СЕ ОД
ТРУПА!!
ОТКИНУЋЕ СЕ!

ВИДЕЛИ СТЕ
ПАЧИЋЕ?
ГДЕ?

„ОДВАЈА СЕ“,
КАЖЕ! ХА, ХА, ХА,
ХА! ХИ, ХИ, ХИ!
ХУААХ! ХУААХ!

ИЗВИНИТЕ, АЛИ НЕ ВИДИМ ДА ЈЕ
ТОЛИКО СМЕШНО БИТИ У АВИОНУ КОЈИ
У ЛЕТУ ГУБИ КРИЛА?

ДИВЉЕ ПАТКЕ МОГУ ВИСОКО ДА ЛЕТЕ, АЛИ
ПАЧИЋИ - НЕ ВЕРУЈЕМ!

НЕКЕ ОТПАСТИ,
КАПЕТАНЕ! ТО СУ
КРИЛА С ПРОМЕНЉИВОМ
ГЕОМЕТРИЈОМ!

МА НЕМОЈТЕ!
А ШТА ВАМ
ТО ЗНАЧИ?

ПА ЛЕПО, КРИЛА СЕ ПОМЕРАЈУ ОКО ОСОВИНЕ! ПИЛОТ ИХ
РАШИРИ ПРИЛИКОМ УЗЛЕТАЊА И СЛЕТАЊА ДА БИ ПОВЕЋАО
НОСИВОСТ! КАД ТРЕБА ДА ПРОБИЈЕ ЗВУЧНИ ЗИД, УВУЧЕ
ИХ ДО ПОЛА! А КАД ЛЕТИ БРЖЕ ОД ЗВУКА, КАО САДА,
МАКСИМАЛНО ИХ СКУПИ... НЕ БРИНИТЕ СЕ, ДАКЛЕ!

АЛИ, ВРАТИМО СЕ
НАШОЈ ИГРИ... ШТА
КАЖЕТЕ НА ОВЕ
ХИЦЕ, КАПЕТАНЕ:
Г1, Г2, Г3?

СТО МУ ТАЈВАНСКИХ
ТАЈФУНА! ТРИ
ПОГОТКА У МОЈУ
ОКЛОПЉАЧУ! ПА ВИ
ИМАТЕ НЕВЕРОВАТНУ
СРЕЋУ!

СТВАР ИНСТИНКТА, КАПЕТАНЕ...
ИНСТИНКТА И РАСУЂИВАЊА...
ВИ СТЕ НА РЕДУ!

ШТА ЛИ ЈЕ
СПОЛДИНГУ ДА ЈЕ
ОВАКО НЕРВОЗАН?

И СВАКИ ЧАС ГЛЕДА НА САТ...
ЧУДНО!

Е1, Е2, Е3!

САДА И УСТАЈЕ...

ТРИ
ПРОМАШАЈА!

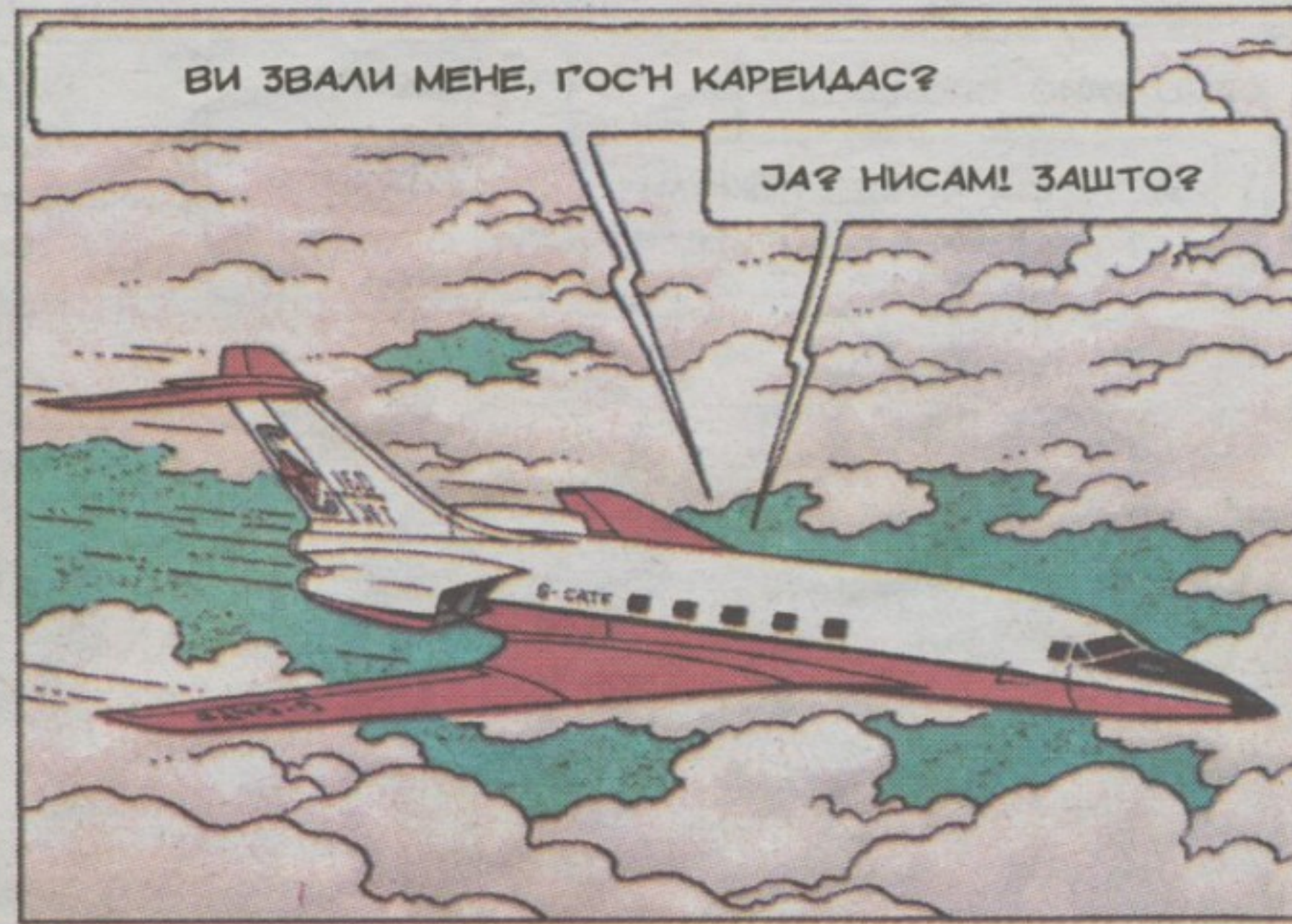
ИДЕМ ДО ПИЛОТСКЕ КАБИНЕ,
ГОС'Н КАРЕИДАСЕ! ДА ВИДИМ
ДА ЛИ ЈЕ СВЕ У РЕДУ!

ЗАШТО МИ
СМЕТАТЕ,
СПОЛДИНГ?
ВИДИТЕ ВАЈДА
ДА САМ ЗАУЗЕТ!

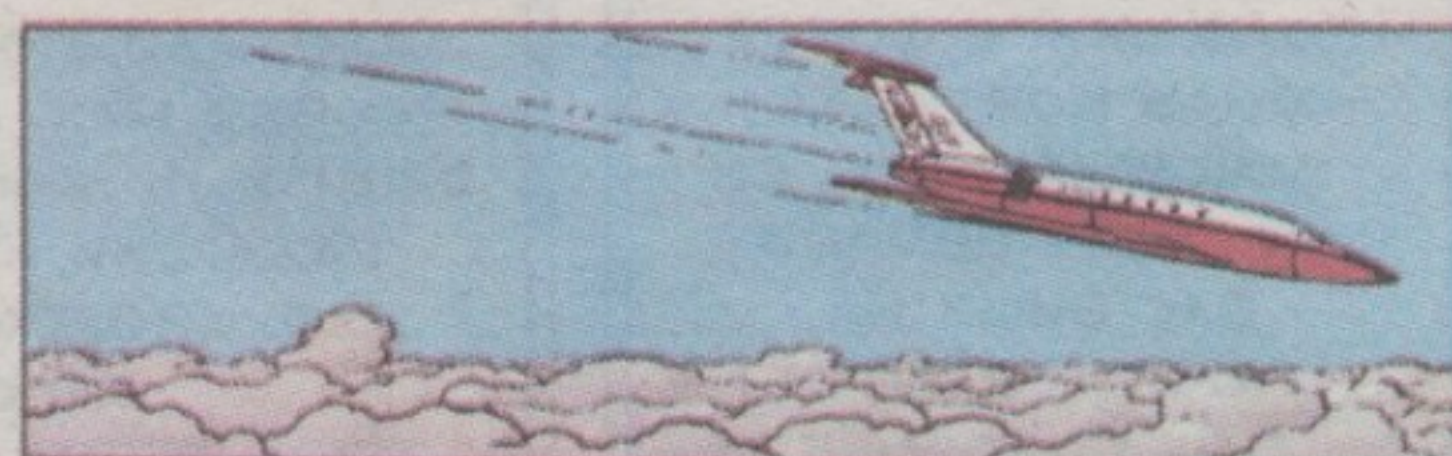

САД САМ ЈА НА РЕДУ, КАПЕТАНЕ!

ОВАДЕ СЕ ДОГАЂА
НЕШТО СУМЊИВО!

КУРАНГ АЏАР! АПА ТИДАХ БИСА
ЏАГА САЏАПОЕНЏА ЛАЏАР! АПА ГИЛА!

ГОЛФ ТАНГО ФОКС?
ОВДЕ КОНТРОЛА
У МАКАСАРУ! ШТА СЕ
ДОГАЂА? НЕМАМО
ВАС ВИШЕ НА
РАДАРУ! ЈАВИТЕ
ВАШ ПОЛОЖАЈ!

АЛО, АЛО, ГОЛФ ТАНГО ФОКС?
ОВДЕ МАКАСАР! ПОНАВЉАМ:
ЈАВИТЕ ПОЛОЖАЈ! НЕМАМО ВИШЕ
РАДАРСКИ КОНТАКТ С ВАМА!
АЛО, АЛО, ГОЛФ ТАНГО ФОКС,
ОДГОВОРИТЕ!

ХА, ХА! САМО СЕ ТИ НАДАЈ!

МАМА МИА!
ЗАШТО?

ЕТО ТИ ЗАБАВНО
ПУТОВАЊЕ!

МИ
ПРОМЕ-
НИЛИ
ПРАВАЦ!

ТАЈ СПОЛДИНГ!

АХ, СПОЛДИНГ, СПОЛДИНГ!
ПОКАЖЕТЕ СЕ ШТО СТЕ
МЕ ИЗДАЛИ! ЧУЈЕТЕ ЛИ
МЕ, СПОЛДИНГ?
БАР СЕ ОДАЗОВИТЕ!

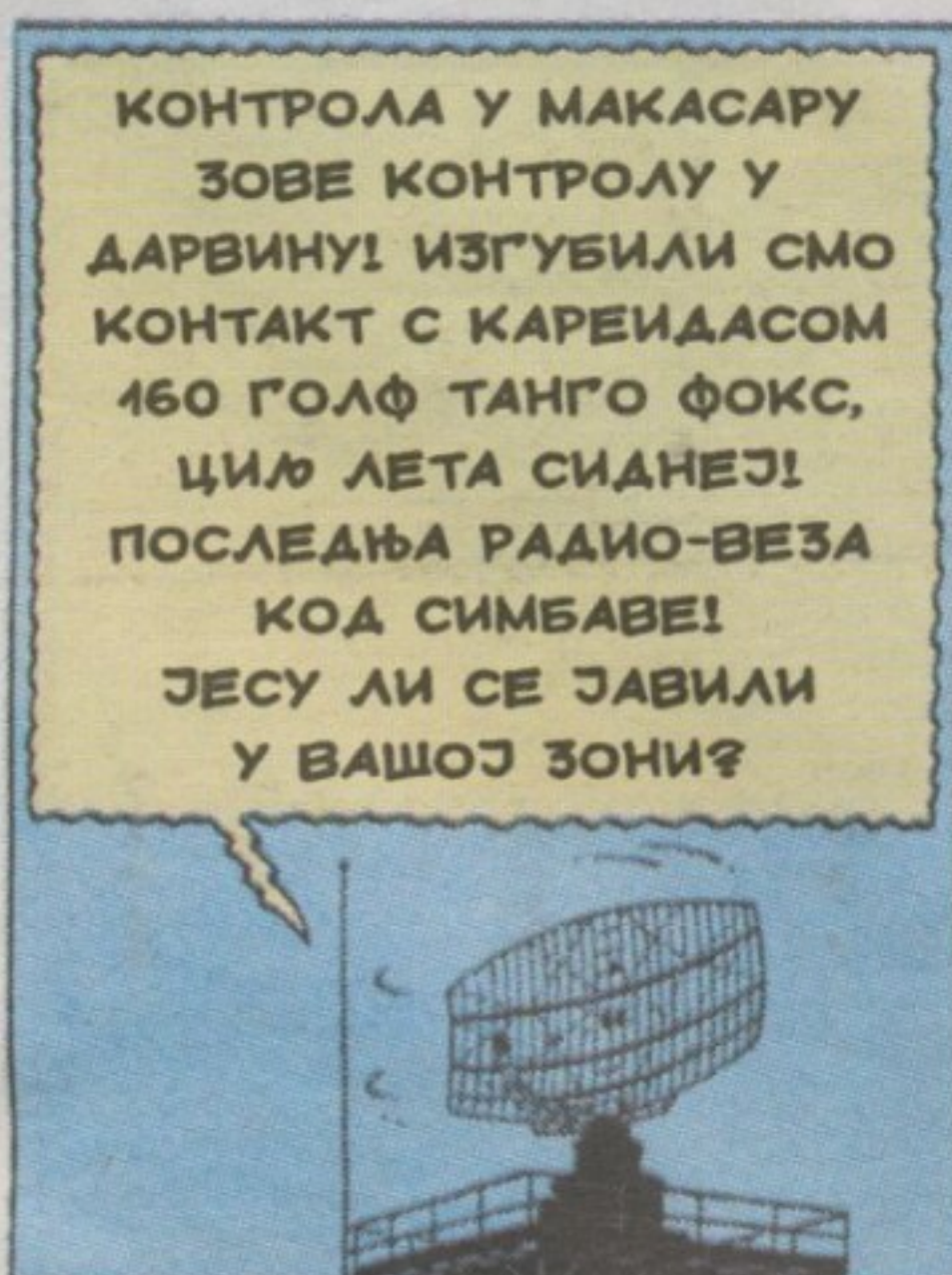
ЗАШТО ЛИ СУ ПРЕДУЗЕЛИ ОВАЈ ПИ-
РАТСКИ ЧИН, ПО ВАМА?

СИГУРНО НЕКА СТРАНА СИЛА
ИЛИ НЕКИ СУПАРНИК КОЈИ
ХОЋЕ ДА СЕ ДОЧЕПА ОВОГ
ПРОТОТИПА!

ИЛИ СУ НАПРОСТО ХТЕЛИ ДА
ВАС ОТМУ ДА БИ ТРАЖИЛИ
ВЕЛИКИ ОТКУП!

БОГАМИ, НЕЋЕ ДОБИТИ
НИШТА! НИ ПАРЕ!

КОНТРОЛА У МАКАСАРУ
ЗОВЕ КОНТРОЛУ У
ДАРВИНУ! ИЗГУБИЛИ СМО
КОНТАКТ С КАРЕИДАСОМ
160 ГОЛФ ТАНГО ФОКС,
ЦИЈА ЛЕТА СИДНЕЈ!
ПОСЛЕДЊА РАДИО-ВЕЗА
КОД СИМБАВЕ!
ЈЕСУ ЛИ СЕ ЈАВИЛИ
У ВАШОЈ ЗОНИ?

УСКОРО ЋЕ ДИКИ УЗБУНУ
И... АХА! ЕНО НАШЕГ
РАДИО-ФАРА!

ЗНАЧИ,
СВЕ ИДЕ
ПО
ПЛАНУ!

ПО ПЛАНУ? ДАКУ ТИ САВЕТ, ЕНГЛЕЗ: НЕ РАДУЈ СЕ
ПРЕРАНО... ЈОШ НИСИ СТИГАО НА ЦИЈА, ДРУГАР!

КАКО? ШТА ХОЋЕТЕ ДА КАЖЕТЕ?

НАСТАВАК У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ

Нова технологија и родитељи

САТЕЛИТ ЧУВА ДЕЦУ

Наука омогућава родитељима да за само један минут утврде где су им деца која су се изгубила у гужви или је неко покушао да их отме

АТОМСКИ САТ

Сат се аутоматски подешава према временској зони у којој се уређај користи

ДУГМИЋИ ЗА УЗБУНУ

Довољно је да се притискају само три секунде и полиција сместа добија знак

ПОКАЗИВАЧ МЕСТА

Притиском на ово дугме утврђује се где се налази изгубљено дете

GPS ЛОКАТОР

Четири GPS сателита истог часа непогрешиво одређују место на ком се налази изгубљено дете. Сигнал „Олвејз-он“ одашиље се на Интернет мрежу

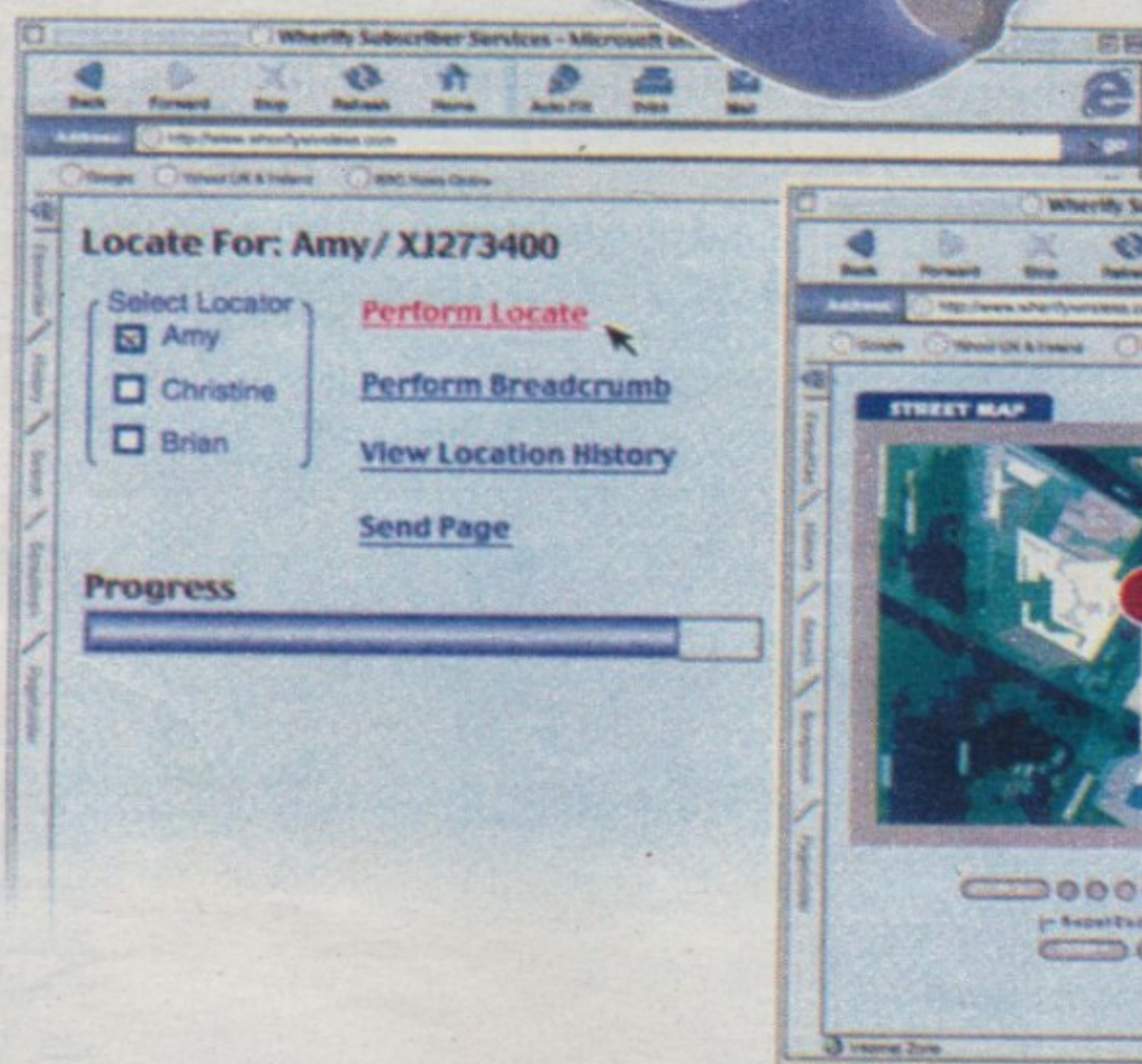
ПЕЈЦЕР

Прима и похрањује и до 10 страница података

РУЧНИ КАИШ

Направљен од гумираног материјала који није лако пресећи. Закључава се и откључава посебним кључем или даљински – преко Интернет мреже

КЉУЧ

ТАЧНО МЕСТО

Родитељи се укључују на компјутерску мрежу користећи тајну лозинку. У року од једног минута појављује се компјутерски снимак из ваздуха на ком се тачно види где је дете

За сваког родитеља најстрашнија ноћна мора је да у великој гужви на улици, у робној кући, на плажи, изгубе дете или да им га неко намерно отме. У том тренутку наступа права паника, а док се обавести полиција, драгоцене време истиче. Уз примену нове технологије недавно приказане у Америци, у року од

само једног минута моћи ће да се утврди где се, на удаљености од тридесет метара, налази изгубљена девојчица или дечак. Ако су временски услови повољни, детету ће се ући у траг с невероватном тачношћу од једног метра. Све ово подсећа на научнофантастични филм, а могуће је уз помоћ GPS (Global positioning system) сателита, од-

носно уређаја названог „Верифај персонал локејтор“ који се, попут часовника, носи око ручног зглоба. Чим дете схвати да се изгубило (или да га је, не дај боже, неко отео), притиска дугмиће на „сату“ назване дугмићи за узбуну. На тај начин путем мреже мобилних телефона одашиље сигнал који се сливају у рачунарску или телефон-

ски позивни центар. Родитељи, користећи тајну шифру, за само један минут добијају компјутерску слику места на ком се дете налази снимљену из ваздуха. Не губећи драгоцене време, сместа могу да крену у потрагу за дететом. Полиција је обавештена и већ је на путу. За више података, Интернет-сајт: www.wherifywireless.com

В. С.

ЧОКОЛАДНИ ЛОС

Америчка држава Мејн позната је по лосовима којих, према проценама тамошњих природњака, има око 29.000. Најслађи од свих без сумње је Лени, лос у природној величини сачињен од чоколаде! Ова слатка скулптура краси излог породичне фабрике слаткиша „Лен Либи“ у месту Скарбороу, јужно од Портленда. Висока је 2,4 метра, а од њушке до репа дугачка је готово три метра. Просторија у којој Лени борави мора да буде увек уједначено расхлађена како се не би истопио. Иза његових леђа је зидна слика планинске куће с боровима, а ноге су му умочене у језеро начињено од беле

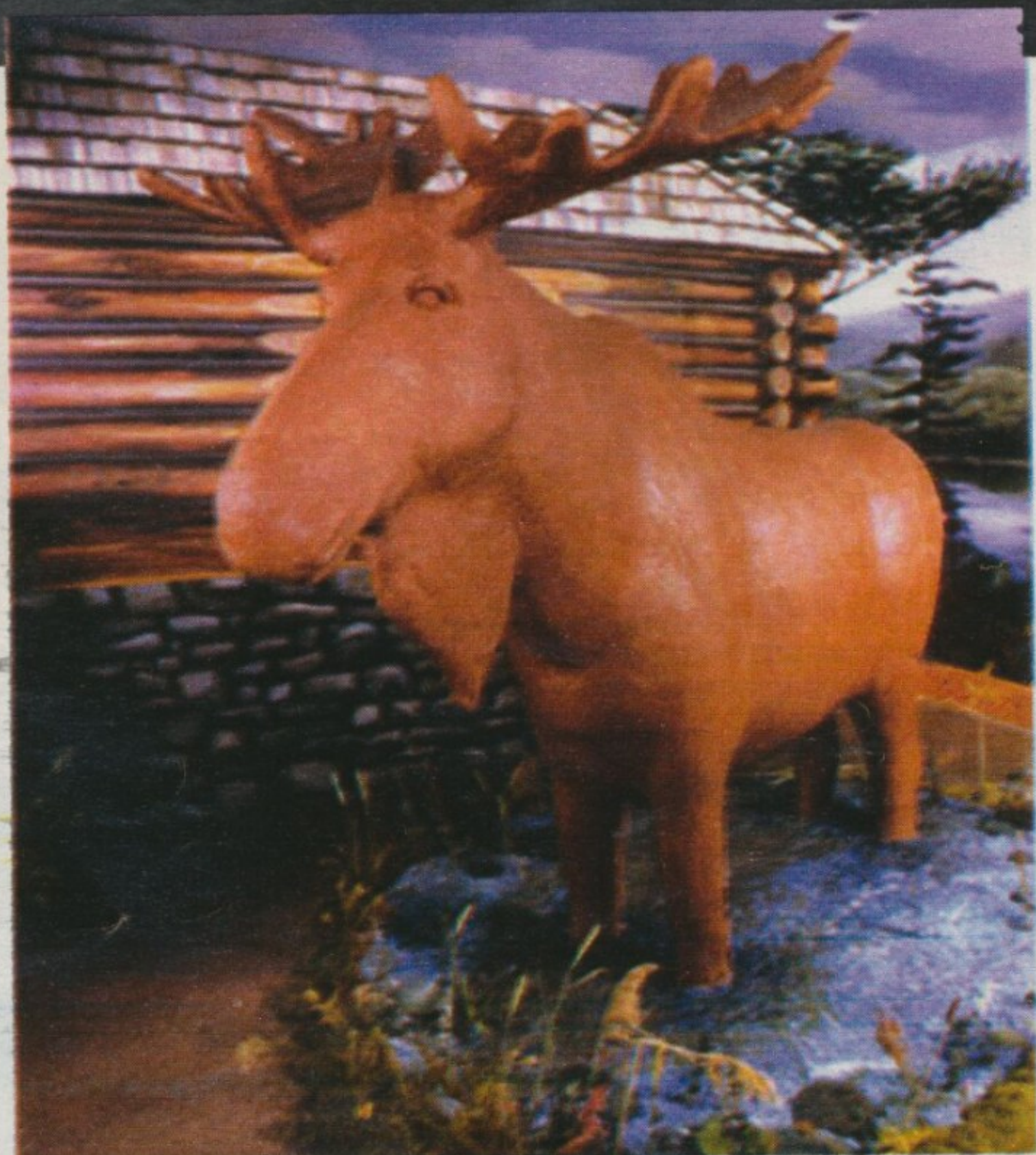
чоколаде обојене у плаво. За сваки случај, испред Ленија је постављена и дрвена ограда како му

неко не би пришао и одломиио парче.

Ленија је направио вајар из Скарбороуа 1997. године тако што је преко живог костура наносио чоколаду. Било му је потребно месец дана и 771 килограм чоколаде. Стварање скулптуре снимљено је видео-камером, па

се снимак непрестано врти на екрану који се налази поред Ленија у излогу. Маштовито начињен лос привукао је бројне купце и посетиоце који након сусрета са Ленијем просто морају да уђу у радњу и засладе се „обичним“ чоколадним посластицама обликованим као шкољке, светионици, јастози ■

ЦИНОВСКА КУГЛА ОД БОЈЕ

Јесте ли се икада запитали шта би се добило премазивањем тениске лоптице новим слојевима боје из дана у дан? Пре 25 година Гленди и Мајку Кармајклу из места Александрије у америчкој држави Индијани управо је тако нешто пало на памет. Узели су лоптицу за бејзбол и своје слободно време посветили свакодневном nanoшењу слојева боје. Након четврт века и 15.500 слојева добили су циновску белу куглу обима 228 центиметара и тежине 277 килограма! Својој „лоптици“ морали су зато да обезбеде и засебну собу у кући ■

КАРТЕ ОД КОЈИХ ЗАСТАЈЕ ДАХ

Постоји један глобус који се разгледа – изнутра. Зове се Мапаријум, а налази се у Бостону. Направио га је Честер Линдзи Черчил када је избегао из нацистичке Немачке, па су на Мапаријуму и данас уцртане границе из 1935. године. Но, то нимало не умањује његову лепоту.

Мапаријум је састављен од стакла, тачније он је један велики витраж. Више од 600 конкавних стаклених плоча послано је тако да образују лопту са чије је спољне стране смештено 300 сијалица да је обасјавају. Призор који посетиоци могу изнутра да виде једноставно зауставља дах. Стакло уграђено унутар бронзаног костура припремано је и бојено техником која је још у 14. веку коришћена за црквене витраже. Изградња Мапаријума трајала је три године и стајала 9.000 долара.

Свака стаклена плоча покрива десет степени географске ширине и дужине. По средини, где треба да буде екватор, постављени су часовници који приказују временске зоне на целој планети.

Мапаријум је висок као троспратна зграда. Његовом средином протеже се мост начињен од стакла, дужине девет метара, са којег посетиоци могу да

посматрају свет. Крајње тачке моста су Индијски и Тихи океан.

Због конкавних стаклених површина, простирање звука унутар Мапаријума је неуобичајено, па се оно што људи шапућу

надомак, рецимо, Аустралије чује веома разговетно негде око Гренланда ■

ХИТЛЕРОВ КОЊ, РАТНИ ПЛЕН?

У месту Сент Роуз у Луизијани, на поседу Ла Бранш 1968. године сахрањен је коњ који је припадао нацистичком вођи Адолфу Хитлеру. Како је Хитлеров коњ уопште доспео до Америке?

Када је ждребе Нордлихт угледало свет 1941. године, беснео је Други светски рат. Нордлихт је израстао у лепог риђег коња који је постао Хитлеров понос – побеђивао је на свим тркама у Немачкој и Аустрији 1943. и 1944. године. Да ли је баш тако добро галопирао, или су га остали такмичари вешто „пуштали“ плашећи се фирера, остаће заувек тајна. Било како било, Нордлихт, наравно расни коњ, био је непобедив и 1944. године његов лик нашао се и на поштанским маркама нацистичке Немачке.

А онда су догађаји кренули лоше по Хитлера, па та-

ко и Нордлихта. На крају рата и он је постао део ратног плена. Амерички официри довели су га у САД и 1948. године продали га одгајивачу коња из Њу Орлеанса по имену Волтер Метингли. Он га је довео на Ла Бранш, где је Нордлихт могао спокојно да каска по травњацима до краја живота и заборави „бурну младост“. Али, како је био расни коњ, Нордлихт је оставио и бројне потомке што је и основни разлог скривања од очију јавности Нордлихтовог порекла, односно података о првом власнику. Јер, извесно је да се америчким грађанима не би допало да сазнају како ко зна колико расних коња које данас гледају на хиподромима широм САД води у ствари порекло од фиреровог поноса ■

Н. В.

Злочини који су ушли у историју

ОСВЕТА ИЗ ЉУБОМОРЕ

Случај који се догодио 1980. године нашао се на насловним странама свих америчких, па и многих европских новина. Јер, жртва је била позната личност, а убица веома угледна особа. Лист „Њујорк тајмс“ назвао је суђење „једним од најсензационалнијих свих времена“

Када су се Џин Харис и др Херман Тарновер упознали 1966, она је имала четрдесет две, он педесет шест година. Он је био син сиромашних јеврејских досељеника из Бруклина, а једини циљ у животу био му је да успе.

Постао је познат и обогатио се захваљујући „Медицинској дијети Скарсдејл“ и књизи коју је о њој написао и која се дуго година налазила на листи најбоље продаваних у Сједињеним Америчким Државама. Скарсдејл је, иначе, отмено предграђе Њујорка.

Доктор је имао везе с читавим низом привлачних жена са којима је грубо раскидао чим би му досадило. Налазио се на челу Медицинског центра Скарсдејл који је водио уз помоћ чиновнице Лин Трифорос, млађе од себе двадесет две године, са којом је такође био у љубавној вези.

Живот Џин Харис био је, такође, успешна прича. Она је дипломирала економију на угледном колеџу Смит, удала се у двадесет трећој за своју љубав из школе, развела се деветнаест година касније јер је мужа, како је мислила, интелектуално превазишла. То се догодило 1965, само годину дана пре него што је Џин постављена за директора приватне школе Спрингсајд у Филаделфији.

Луда прељубница

Доктор Тарновер представљен јој је на једној вечери и те две изузетно интелигентне особе биле су просто оча-

ране једна другом. Тарновер ју је убрзо запросио. Он никада раније није био жењен и предложивши брак Џин Харис прекршио је реч дату другој жени.

Џин Харис и Херман Тарновер много су путовали по свету, а викенде су често проводили у раскошном њујоршком хотелу „Пјер“. О браку, некако прећутно, више нису разговарали јер је она схватила да њему слобода много значи.

Године 1971. Џин је напредовала и постала директор приватне школе у Конектикату, а 1977. године директор приватне школе „Мадера“ у Вирџинији.

Џин је још од 1972. године знала да у животу њеног Хермана постоје и друге жене, пре свих двадесетдеветогодишња распуштеница Лин Трифорос, његова колегиница с посла, чија су их писма њему пратила по свету, где год би отпутовали. Џин Харис је сматрала да је Лин Трифорос „подла прељубница и психопата“.

Али, „луда прељубница“ имала је предност да готово стално буде поред доктора Тарновера будући да је с њим радила.

Јануара 1980. године Тарновер је за Нову годину повео Џин у Мајами, али јој је тај дан пресекао када је у „Њујорк тајмсу“ у за то одређеној рубрици прочитала поруку: „Хај, Т. Увек те волим. Лин.“

За Џин је 7. март 1980. године био тежак дан. Прво је морала да из школе искључи четири ученице у чијој је спаваћој соби нађена дрога. Затим

је Тарноверу написала писмо од десет страница и послала га препорученом поштом јер се он жалио да му њена писма често не стижу.

Један новинар који је касније изучавао овај случај тврдио је да је то писмо садржало „увреде на рачун Лин Трифорос и тужно, неукусно понижавање“. А то је, у ствари, било писмо жене која је презирала себе због своје слабости и презирала, али и обожавала, свог љубави недостојног изабраника.

Џин Харис је писмо послала 10. марта, затим је довршила свој тестамент и телефонира Тарноверу да ће аутомобилом из Вирџиније доћи његовој кући у Вестчестеру. „Како год желиш“, одговорио јој је он равнодушно. Он није знао да је Џин недавно купила револвер калибра 32.

Те ноћи Тарновер је приредио вечеру на којој је, између осталих, била и Лин Трифорос. За столом се разговарало о женама које убијају мужеве и Тарновер је рекао: „Ето предности нас нежења. Мени тако нешто никада не може да се деси!“

Две кобне грешке

Вечера се завршила око 21 сат, гости су, укључујући и Лин, отишли и доктор се рано повукао на спавање. Џин Харис је стигла из Вирџиније у 22.30 сати и ушла у кућу кроз гаражу тако да је послуга није видела. Била је убеђена да ће своју супарницу затећи у Тарноверовој соби и била је спремна да их обоје убије.

Тарновера је затекла самог у дубоком сну. И Џин би се, што се убиства тиче, сигурно предомислила да доктор није направио грешку која ће га стајати живота – заборавио је да склони пењоар, спаваћицу и папилотне друге жене.

Чим се у спаваћој соби упалила светлост, Тарновер се тргао из сна и рекао: „Исусе Христе, Џин, зар усред ноћи?“ Гледао је како Џин јури по соби и кроз прозор баца ствари оне друге жене. А када је почела хистерично да вришти, он је скочио из кревета и снажно је ошамарио.

Џин се одмах прибрала, а онда је на кревету угледала и спаваћицу. Вриснула је, отворила ташну и извадила револвер. Тарновер је пружио руку и зграбио га, а револвер је опалио и разнео му шаку. И даље држећи револвер, он је дохватио телефон и притиснуо дугме које га је повезивало с кућепазитељима, брачним паром Ван дер Врекенс.

То му је била друга кобна грешка – требало је да револвер баци кроз прозор чим га се домогао! Овако, Џин је покушала да му га отме и, док су се борили, трипут је повукла обарач. Тарновер се срушио на кревет у ропцу.

Када је, који минут касније, стигао најближи полицајац – а позвали су га Ван дер Врекенсови – видео је како аутомобил с регистарским таблицама Вирџиније закреће и враћа се. Искочио је из патролних кола и жена из тог аутомобила, у белој блузи испрсканој крвљу, рекла му је: „Неко је убијен.“

Она је полицајца одвела у спаваћу собу и села на другу страну брачног кревета. И док је он покушавао да оживи умирућег, питала га је: „Зашто ме одмах нисте убили?“

Прича Џин Харис била је нешто другачија. Она се, како је изјавила, довезла у Вестчестер с намером да се убије. Када је цев револвера прислонила себи на слепоочницу, Тарновер јој га је отео. А када је тражила да је он убије, рекао јој је: „Губи се одавде, лудачо!“

Револвер је случајно опалио док су се око њега рвали. Чим је Тарновер погођен пао на кревет, она је пуцала у себе, али револвер није опалио. Онда је отишла у купатило и ударањем о зид покушала да га активира.

Џин Харис је ухапшена, узети су јој отисци прстију и одведена је у суд у Вајт Плејнзу одакле је пуштена уз кауцију. Уместо да се врати кући у Вирџинију, она је отишла у санаторијум „да се одмори и прибере“.

Тарноверова смрт учинила је да његова књига „The Scarsdale Medical Diet“, на задовољство издавача, поново постане бестселер.

Четири метка – случајно?

Суђење Џин Харис почело је 21. новембра 1980. године. Одбрана је тврдила да је њена једина намера била да последњи пут види др Хермана Тарновера и, затим, изврши самоубиство. Само, чињеница да је Тарновер добио четири метка поткопала је њену тврдњу да је револвер опалио случајно док су се око њега отимали.

А уколико је, како је изјавила, имала намеру да се одмах преда полицији, због чега је покушала да побегне и

ла да игра на карту самоубиства.

Њено прибрано и достојанствено држање оставило је снажан утисак на поротнике. И били су јој наклоњени све док им није прочитано њено последње писмо пуно оптужби послато Тарноверу препорученом поштом. Из њега се видело да се довезла код њега с намером да га убије.

Не волим никога!

Џин Харис је била особа велике самоконтроле и лагала је веома самоуверено, па је, будући да је снажна личност, лако могла да утиче на пороту. И, заиста, поротници су већали пуних осам дана пре него што су донели једногласну одлуку – да је Џин Харис крива за убиство.

Она је 29. марта 1981. године осуђена на затворску казну од 15 година до доживотне што је значило да не

може да се нада условној слободи пре 1996. године.

Докази изнети на суду открили су да је др Тарновер одувек био велики заводник и да је, без икаквих обзира, уживао да мења жене. Цитиране су и његове речи: „Ја не волим никога и нико ми

није потребан!“ Сви су схватили и да је са Џин Харис поступила веома рђаво.

Пресуда пороте да је Џин Харис крива за убиство доказ је да њена тврдња како се налазила под неподношљивим емоционалним при-

тиском није убедила поротнике који су у њој, на крају, видели само хладнокрвну жену која је убила да би се осветила. То, упркос свему, није било тачно.

Бојана Дожић

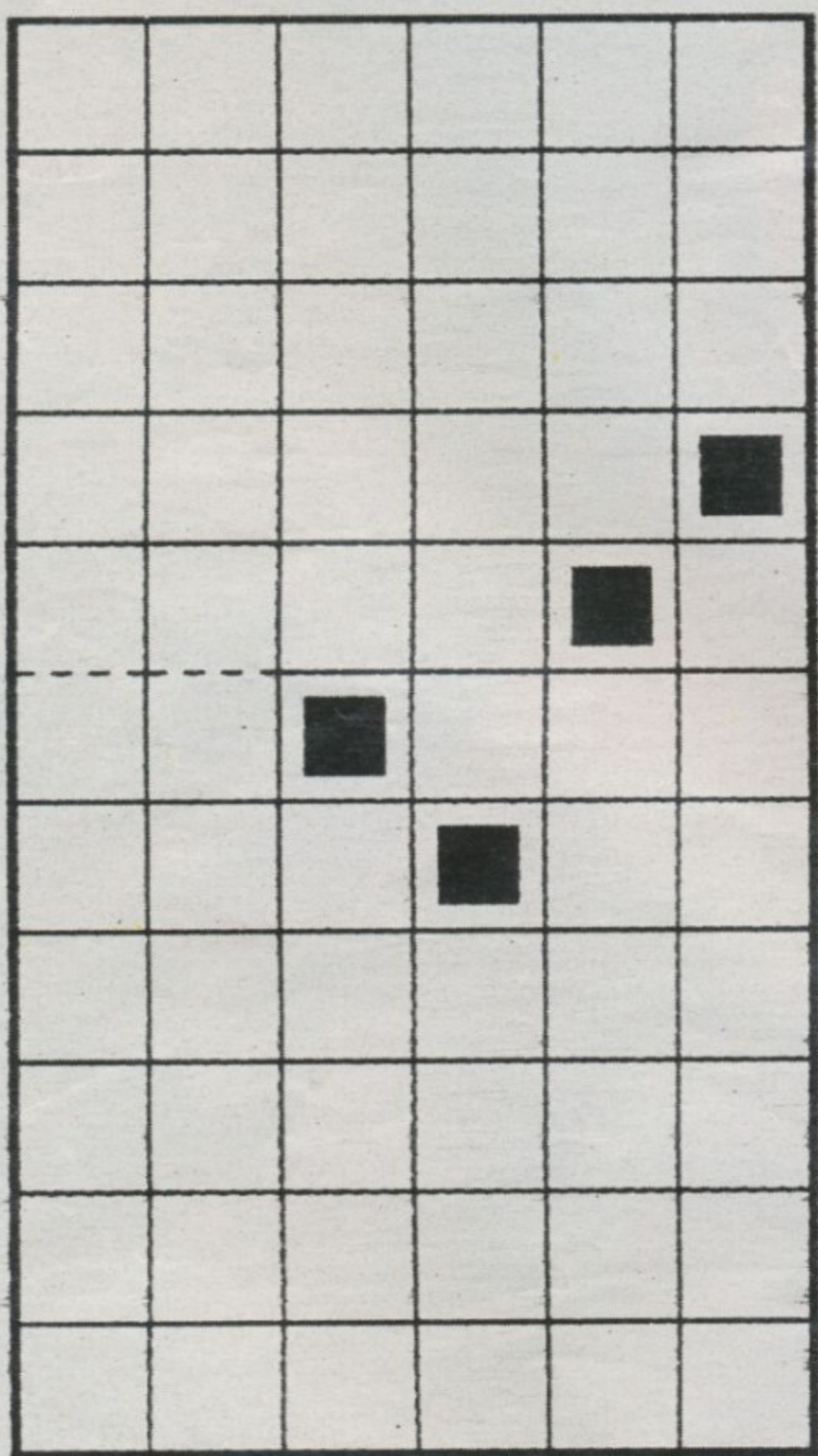
Илустровао
Драгутин Њежић

вратила се тек када је видела како долазе полицијска кола?

Било је јасно да се надала да ће побећи пре него што је ико препозна и да је променила план и одлучила да се „опере“ када је схватила да нема наде да ишчезне неопажено. Било је, такође, јасно да је већ тада одлучи-

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

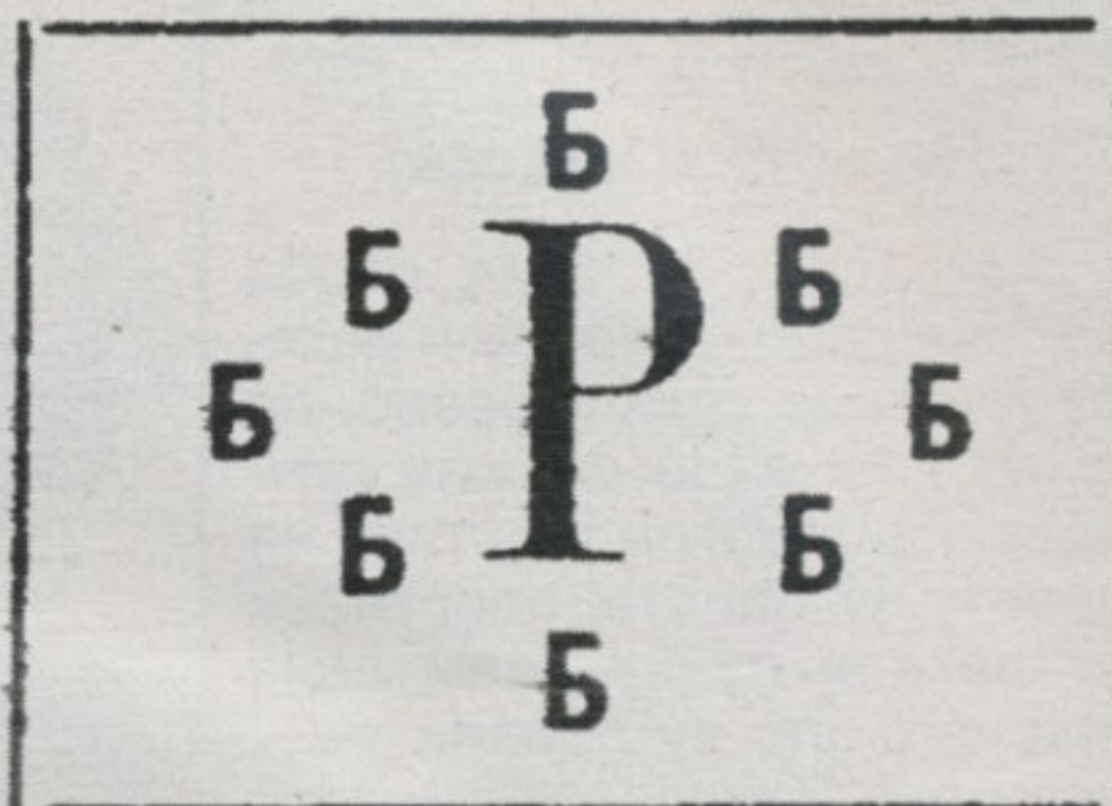

Ево једног задатка за љубитеље (мало) тежих укрштеница. У попису су речи које се уписују ВОДОРАВНО. УСПРАВНЕ речи откривате сами ■

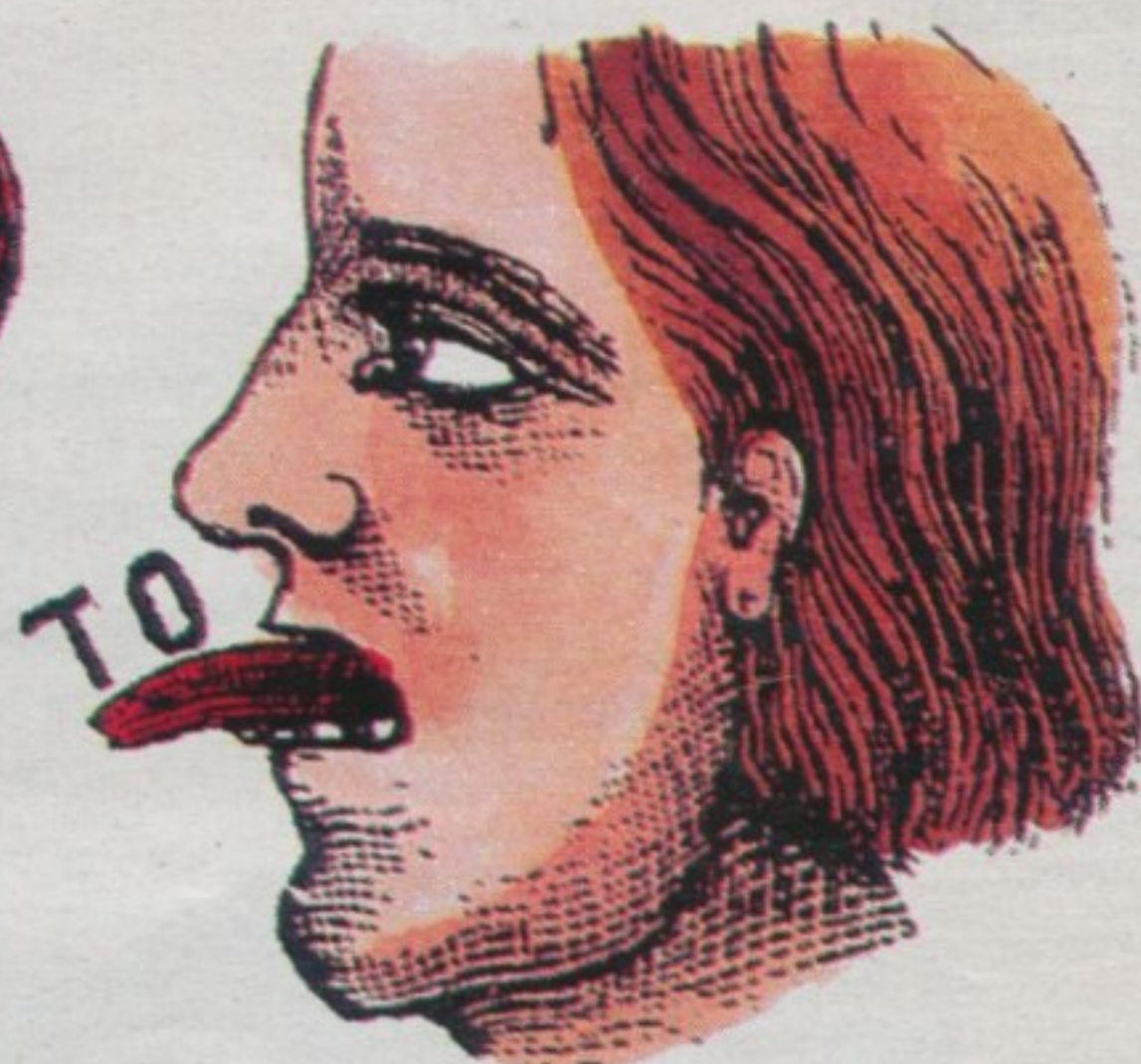
АНОРАК	М
БОКСЕР	ОГРАДА
ИПА	ПЕТ
ИРКИЊА	РИСТАН
ИСТОМ	СОЛИТИ
КАИРАЦ	СР
ЛЧ	СТАВ

РЕБУСИ

Из првих бројева
Чика Јовиног „Невена“, 1880.

ОО Б УЈАК

ПОГАЂАЉКА

ГАЈДЕ (2)
ТРУБА (2)
ФРУЛА (2)
ВИОЛА (2)

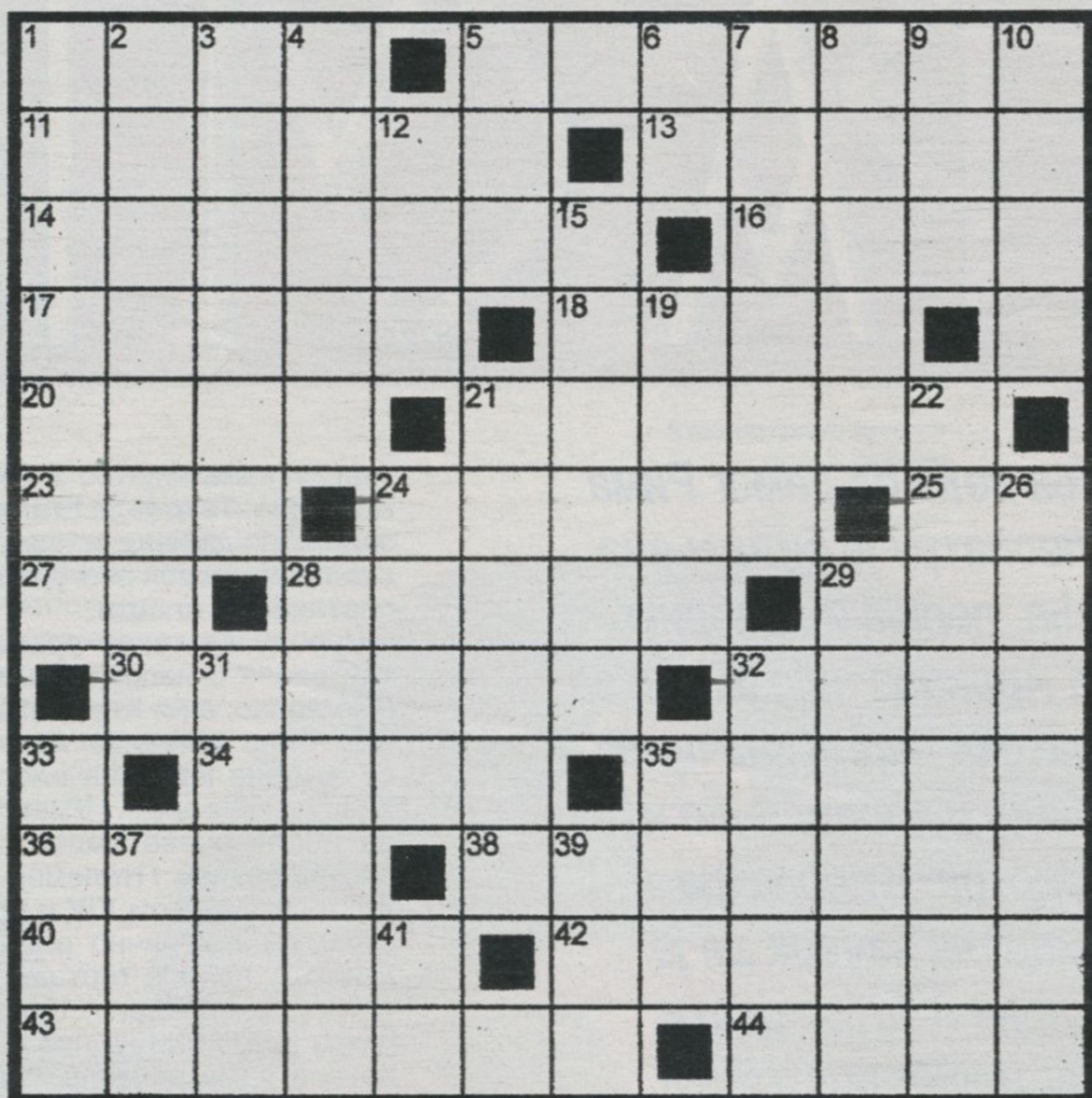
????? (5)

АНАГРАМ (+ Ј)

ПУЦА И КРЕНУ ЛАВА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРРАВНО: 1. Азијска држава, главни град Багдад, 5. **Врста житарице (слика)**, 11. Име тенисерке Вилијамс, 13. Зауставити се, 14. **Врста житарице**, 16. Отеклина на телу, 17. Аустријски фудбалски тренер, Удо, 18. Женско име, Доротеја одмила, 20. Сабласт, утвара, 21. Име глумца Бартон, 23. Показна заменица, 24. Врста биљке, недирак (анаграм: КИНТЕ), 25. Ратно ваздухопловство (скр.), 27. Коњ у народној песми, 28. Тачка на небу изнад главе посматрача, 29. Блато, глиб, 30. Било какав, 32. Женско име, Јагода одмила, 34. Живо-

тињски пород, 35. Врста сликовне загонетке, 36. Лагано, 38. Закачити о нешто, обесити, 40. Име глумице Папас, 42. Становник острва у Јадранском мору, 43. **Врста житарице**, 44. Недостатак ■

УСПРАВНО: 1. Давање новца ради подмиривања неког рачуна или обавезе, 2. Проналазити решење, 3. Старогрчки лекар из Кападокије, 4. Име глумца Бране, 5. Немачки путописац, Рихард, 6. Коњска снага (скр.), 7. Дан у седмици, 8. Земљорадник, 9. У тај мах, 10. Славни бразилски фудбалер, 12. Име глумца Нолта, 15. Додатак у сврху побољшања квалитета неког производа, 19. Очигледан, 21. Страно мушко име, 22. Име глумца Добричанина, 24. Било ко, ико, 26. Десна притока Јужне Мораве, 28. Врста правне норме (мн.), 29. Мања одвојена просторија за превлачење, 31. Пасмина паса, 32. **Врста житарице**, 33. Облик плода **житарице са слике**, 35. **Врста житарице**, 37. Аријан одмила, 39. Назовиуметност, 41. Ауто-ознака за Анкону ■

Решења на страни 57

Бр. 75/48

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА
(30.11-7.12.2002.)

1. (1) + **MANIC STREET PREACHERS**
– There By The Grace Of God (6)
2. (3) + **SANTANA ft. MICHELLE BRANCH**
– The Game Of Love (6)
3. (6) + **COLDPLAY** – The Scientist (4)
4. (5) + **STATUS QUO** – All Stand Up (6)
- 5.(14) + **PRIMAL SCREAM** – Autobahn 66 (2)
6. (9) + **TORI AMOS** – A Sorta Fairytale (3)
7. (2) + **THE ROLLING STONES**
– Don't Stop (7)
8. (4) + **TOM PETTY & THE HB**
– The Last DJ (5)
- 9.(13) + **KYLIE MINOGUE**
– Come Into My World (4)
- 10.(11) + **SHAKIRA** – Objection Tango (5)
- 11.(–) + **GROOVE ARMADA** – Purple Haze (1)
- 12.(12) + **AVRIL LAVIGNE** – Sk8er Boi (3)
13. (7) + **OASIS** – Little By Little (7)
- 14.(–) + **BON JOVI** – Misunderstood (1)
- 15.(16) + **U2** – Electrical Storm (3)
- 16.(17) + **FOO FIGHTERS** – All My Life (2)
- 17.(–) + **VANESSA CARLTON**
– Ordinary Day (1)
- 18.(19) + **MOBY** – In This World (2)
19. (8) + **NIRVANA**
– You Know You're Right (5)
- 20.(–) + **CRAZY TOWN** – Drowning (1)
- 21.(15) + **RED HOT CHILI PEPPERS**
– The Zephyr Song (9)
- 22.(10) + **RICHARD ASHCROFT**
– Check The Meaning (7)
- 23.(21) + **MADONNA** – Die Another Day (6)
- 23.(18) + **TOM JONES**
– Tom Jones International (4)

Испали:

- GARBAGE** – Shut Your Mouth (9)
PAUL WELLER – It's Written In The Stars (10)
PEARL JAM – I Am Mine (7)
THE STREETS – Don't Mug Yourself (7)

Листу уређује и води Ах-Неша.
Тонски реализатор Александар Зоричић.

(У сарадњи са **Round Records-ом**)
105,2 и 91,5 MHz FM Stereo

Нови термин емитовања листе је
суботом од 22.15 до 24.00

Најбољи синглови недеље:
DOT Music – UK top 75:
1. **DANIEL BEDINGFIELD**
– If You're Not The One

The ARC Weekly Top 40:
1. **MADONNA** – Die Another Day

RECORDS & RADIO – Active Rock Chart:
1. **DISTURBED** – Prayer

Најбољи видео-спотови недеље:
MTV Top 20:
1. **SEAN PAUL** – Gimme The Light

MTV Germany – dance floor chart:
1. **TIGA & ZYNTHERIUS**
– Sunglasses At Night (Dandy Dream VErson)

СЕСТРА СУПА

Настанком Римског царства 753. године пре наше ере, најмоћнијег и највећег царства које је икада постојало, полако су почеле да нестају све значајне државе старог века. Једна од њих био је и Египат, држава коју је 304. године пре нове ере на обалама Нила основала династија Птолемеја, иначе хеленског порекла. Али, с настанком државе, угасила се и лоза Птолемеја. Савремени историчари сматрају да се то не би догодило да је на александријском престолу уместо Клеопатре била њена млађа сестра Арсиноа.

Пут до престола

Земља потомака славних фараона под удар римских легија дошла је 47. године пре наше ере. На њеном челу била је Клеопатра VIII, кћерка Птолемеја XII (69–30. пре н. е). Уместо да ратује с надмоћнијим непријатељем, Клеопатра је применила женску тактику – завела је најпре војсковођу Јулија Цезара (101–44. пре н. е), а потом и његовог наследника у Египту Марка Антонија (83–30. пре н. е) и увела зе-

Претња већа од самог Рима за Клеопатру је била њена млађа, лепша и храбрија сестра Арсиноа чије је име за египатски народ значило слободу и избављење из ропства. Клеопатра је морала заувек да је уклони и затре сваки траг њеног постојања

мљу у савезништво с Римљанима. Тако је за Египат задржала привидну самосталност, а себи осигурала опстанак на власти.

Народу се такав срамотан савез с непријатељем није допао, а ни Клеопатра није била краљица какву су желели јер је на власт дошла преваром. Уместо да после очеве смрти са својом браћом Птолемејом XIII и Птолемејом XIV и сестром наизменично влада Египтом, како је тестаментом било одређено, Клеопатра је 51. године пре нове ере сама заузела престо.

Стигавши у Египат 2. октобра 48. године пре н. е, ни Јулије Цезар није очекивао да ће у Александрији затећи Клеопатру, већ Арсиноу. Тако је

За необичну грађевину у Ефесу која подсећа на чувени александријски светионик археолози су тек средином прошлог века утврдили да је Арсиноин надгробни споменик

Љубавну везу Цезара и краљице Клеопатре, као ни савез двеју држава, нису подржавали ни Римљани ни Египћани

На основу земних остатака рачунарском симулацијом могуће је добити целокупан изглед неке особе, али не и Арсиноин. Случајно или намерно, тек – део њене лобање недостаје

забележио и у свом делу „Bellum civile“.

Али, жељна власти, и не презајући ни од чега, Клеопатра је сестру и браћу протерала са двора и сама дочекала освајача – наредила је да је, увијену у тепих, однесу у Цезаров шатор! Педесетдогодишњи Римљанин одмах је подлегао чарима више него упола млађе египатске краљице. Тако се Клеопатра учврстила на

повијетни
ЗАБАВНИК

6. 12. 2002.

ЕГИПАТСКИ ПРЕСТО

КРАЈИЦА

власти, угушила грађански рат и започела крваве обрачуна у породици.

Браће се временом лако ослободила – удавала се и за једног и за другог, а затим их убила. Највећа претња за њу била је петнаесто-годишња Ар-

Клеопатрина мржња према сестри супарници није имала граница

Иако се сматра да је Гај Јулије Цезар био бескрупулозан, није издао наређење да се Арсиноа убије и тиме је смртно увредио Клеопатру

Римски војсковођа Марко Антоније није одолео ни чарима ни жељама египатске краљице. Због ње је био спреман све да уради, па и да 41. године пре нове ере нареди Арсиноино погубљење

Да ли је краљица Арсиноа баш овако изгледала, тешко је рећи јер трагова њеног постојања готово да нема. Овај портрет приказује је у лику богиње Изиде попут свих осталих владарки из династије Птолемеја

синоа која се није мирила ни са својом ни са судбином народа. Миљеница житеља Александрије, млађа, лепша и храбрија, није хтела да слободу земље прода за престо на Кипру који јој је сестра доделила. Дигла је народ на побуну и за време грађанског рата на кратко успела да Клеопатру свргне с власти. И после пораза народ је био уз Арсиноу називајући је краљицом а Клеопатру издајцом.

Улез међу Римљанима

Уплашена и бесна, Клеопатра је после угушеног рата захтевала од Цезара да смакне Арсиноу, али он је то одбио. Жељан славе и блага с Нила, није марио за Клеопатрине прохтеве. Лепу Египћанку повео је 46. године пре нове ере у Рим са осталим

— четрдесет седам

Клеопатрином смрћу
30. године пре нове ере
угасила се лоза Птолемеја.
За то је одговорна она сама.
После очеве смрти
Клеопатра је погубила
оба брата и сестру.
Отац Птолемиј XII и
браћа Птолемиј XIII и
Птолемиј XIV

робљем да својим су-
народницима прире-
ди забаву и покаже плен
који је купио освојивши
Египат, Понт и Африку. Ту
је Клеопатра доживела још
један горчи и опаснији по-
раз од своје сестре.

Уместо да на Цезаровој
свечаности доживи овације,
Клеопатра је била понижена
и у сенци робинје Арсиное.
Када се у краљевској но-
сиљци, с Цезаровим потом-
ком Цезарионом појавила на
челу колоне египатских ро-
бова, Римљани су је обасули
бујицом погрда. А онда је ме-
ђу светином завладао мук.
Сви погледи били су упрти у
Арсиноу. Крхка, окована
ланцима, увијала се под
ударцима бича једног легио-
нара. Из њеног грла није иза-
шао ниједан јаук. Уместо ње,
плакали су окупљени Ри-
мљани. Цезар је био зате-
чен. Народ је тражио од ње-
га да тој поносној краљици
Египта подари слободу. Ис-
пунио им је жељу.

Без трагова постојања

Клеопатра му то никада ни-
је опростила, а мржња коју је
осећала према сестри сад је
била још јача. Кад је Марко
Антоније као намесник дошао
у Александрију после Цезаро-
ве погибије 44. године пре но-
ве ере, Клеопатра је још јед-
ном заиграла на исту карту.

Антоније је три године касније
издао наређење да се Арси-
ноа погуби, а Клеопатра се по-
бринула да се сваки траг ње-
ног постојања затре. Следбе-
нике своје сестре уклонила је
с лица Земље, а сваког ко би
поменуо њено име строго је
кажњавала.

Дуго се трагало и за гробом
несрећне младе краљице
Египта. Када је 1904. године у
Ефесу, и то 13 метара испод
једне грађевине налик на чу-
вени светионик у Александри-
ји, откривен женски скелет,
археолози су посумњали да
се ради о Клеопатриној се-
стри. Педесетих година Јозеф
Венигер, познати антрополог
Бечког универзитета за хума-
ну биологију, такође се сагла-
сио да је у питању скелет еги-
патске краљице Арсиное. И
најновија истраживања иду у
прилог овим теоријама. Рачу-
нарском симулацијом могао би
да се добије и тачан лик Арси-
ное, али скелет у саркофагу
нађеном на Ефесу није пот-
пун. Недостаје пола лобање.
Археолози не верују да је тај
део изгубљен. Сматрају да је
леш младе жене намерно тако
сахрањен, да би се што теже
одредило ко је она.

Клеопатрина мржња према
сестри као да ни у смрти није
имала границе ■

С. Делибашић

Александријска библиотека, најпознатија библиотека старих наро-
да, основана у 3. веку пре нове ере страдала је у грађанском рату.
Од 700.000 свезака које су обухватале целокупно дотадашње
научно и литерарно благо Грка и источних народа
400.000 је изгорело

Радознало младунче
извирује из торбе на
мајчином стомаку.
Оно је већ толико велико
да у њу не може да
смести ноге. У торби му је,
међутим, толико удобно,
па ће радије да се згрчи
но да је напусти

ПУН ПАНСИОН "КОД МАМЕ"

А је понекад права мука подизати младунче, то можда најбоље зна женка кенгура: она своје младунче увек носи са собом, чисти торбу на свом трбуху у којој се оно стално или повремено налази, храни га и брани од сваког ко се дрзне да га угрози. И кад младунче већ стане на своје ноге, не да би ишло већ скакутало, мајчина торба и даље му је најсигурније уточиште, у њој му је најтоплије.

Млади кенгур тешко се одриче свог „пансиона“ чак и кад толико одрасте да му је та торба премала тако да у њу не може цео да се увуче, па му понекад вири не само глава већ и ноге. Мајка понекад мора да буде груба да би га научила и натерала да се убудуће сам брине о себи.

Колико је женки великог сивог кенгура напорно да одгаји своје младунче, на свет га доноси лако. Оно је тада тешко свега један грам! Потпуно је неразвијено, не чује, не види... И поред свега тога, у стању је да се кроз густо мајчино крзно пробије до торбе на стомаку. По свој прилици, то му успева захваљујући њуху, једином чулу које му је развијено.

Чим се младунче нађе у торби, узима у уста једну од мајчиних брадавица и дуго, дуго је не испушта. Тек после неколико недеља први пут промоли главу из торбе, али протећи ће још много времена док је први пут не напусти, и то само привремено.

Женка кенгура има особину да одмах по рођењу једног младунчета може поново да занесе. Та друга принова расте у њеној материци док се старије младунче још развија у мајчиној торби. Када се заметак развије до отприлике 100 ћелија, развој се зауставља. Он неће даље расти све док младунче у торби не постане самостално. Развој заметка тада се наставља. Кроз четири седмице рађа се ново младунче и креће на пут кроз мајчино крзно да би се пробило до торбе ■

И старији парови међу „нераздвојним“ размењују нежности баш као и они најмлађи

ДОК ИХ СМРТ НЕ РАСТАВИ

Над између мужјака и женке љупких афричких папагаја једном плане љубав, њих двоје неће се растати, нити ће љубав престати, све док једно од њих не угине. Ова дирљива приврженост разлог је што их многи називају „нераздвојни“.

Моногамија или једноженство није међу животињама честа. Потребна или жеља за мењањем партнера многим животињским врстама лежи у генима, сматрају неки стручњаци. Међу птицама, изгледа, има највише изузетака. У нераздвојне, поред гусака и лабудова, спадају и чавке, зелени папагаји и пингвини. Код ових птица заједница је толико чврста да се с правом може рећи да се воле „док их смрт не раздвоји“.

За то постоји и добар разлог. Кад се код лејања на јајима и у подизању младих мужјак и женка смењују, потомство је, баш захваљујући тој подели, бројније.

Према истраживањима Института Макс Планк, од свих животињских врста у свету највише три одсто чине оне код којих заједница мужјака и женке траје све до смрти једног од њих.

Од примата само неке врсте гибона остају до краја заједно. Код њих су и мужјаци и женке верни једно другом, али су исто тако веома љубоморни и избегавају сваки додир са осталим припадницима чак и исте врсте.

Вукови и даброви, такође, склапају трајне заједнице, али у њима нису баш увек верни. Код сићушних преријских волухарица заједница траје све до смрти и у њој су и мужјак и женка верни.

Значи, верност до гроба међу животињама, ипак, постоји ■

Алпске чавке заједно цркућу

Једном испрошена, никад остављена. Сиве гуске су верне и остају заједно све док једна од њих не угине или настрада од ловачког метка

Љубав је вечна: лабуд трубач бира сваке године исту лабудицу

К. В.

МАМУТ НА ТЕРАЗИЈАМА

Приликом копања темеља за једну велику грађевину у Београду нађени су фосилни остаци мамута. Која је палата подигнута на том месту?

- A: Академија наука
- B: Албанија
- V: Београђанка
- Г: Хотел Славија

Дуван је биљка која даје највише семена. Колико зрна семена може да има једна једина биљка дувана?

- A: 500.000
- B: 450.000
- V: 360.000
- Г: 280.000

Како се звао коњ Александра Великог кога је јахао у свим биткама?

- A: Букефал
- B: Беовулф
- V: Бентонитус
- Г: Бонвенуто

Шта на холандском значи реч „дам“ коју срећемо у називу холандских градова Амстердам, Роттердам и других?

- A: Низија
- B: Море
- V: Поплава
- Г: Брана

Како се у хеленској митологији зове река заорава из које душе умрлих пију воду да би заборавили овоземаљски живот?

- A: Лептон
- B: Лета
- V: Лепант
- Г: Лерна

Француски краљ Франсоа I купио је 1517. године познату Да Винчијеву слику „Мона Лиза“ и она се данас налази у Лувру. Коју је одају та слика требало да краси у краљевом двору?

- A: Балску дворану
- B: Свечану трпезарију
- V: Спаваћу собу
- Г: Купатило

Доситеј Обрадовић рођен је 1739. године у Чакову, у Банату, а умро је 1811. у...

- A: Сомбору
- B: Вршцу
- V: Београду
- Г: Бечу

Како се још назива љубичастоцрвена боја која се добија из неколико врста бршљана?

- A: Орфеј
- B: Орфан
- V: Орсеј
- Г: Орсан

Реч кандидат која се употребљава у многим језицима постала је од латинске речи „кандидатус“ (candidatus). Шта она значи на латинском?

- A: Обучен у бело
- B: У црнини
- V: Посвећен
- Г: Изабран

Ананас је добио име по речи „ана“ из језика којим се служе Индијанци са Кариба. Шта значи та реч?

- A: Укус
- B: Мирис
- V: Слатко
- Г: Свеже

Када је, по Библији, Ноје пре великог потопу саградио свој ковчег-барку, он је по заповести Бога узео у њега „чистих животиња по седморо све мужјака и женку“. По истој наредби узео је и „нечисте“. Колико парова?

- A: 6
- B: 4
- V: 3
- Г: 2

Шта проучава наука бромтологија?

- A: Болест дисајних путева
- B: Бром и његова једињења
- V: Јела и храну уопште
- Г: Болести јетре

Асунсион је главни град јужноамеричке државе...

- A: Чилеа
- B: Парагваја
- V: Боливије
- Г: Уругваја

Према историјским изворима, главни лик једне познате историјске драме био је ненормалан и зао. Који?

- A: Валенштајн
- B: Хамлет
- V: Дон Карлос
- Г: Вилхелм Тел

Који је руски музичар према Пушкиновом делу „Бајка о цару Салтану“ компоновао истоимену оперу?

- A: Римски-Корсаков
- B: Чајковски
- V: Прокофјев
- Г: Рахмањинов

Многи знају да латински израз „лапсус лингве“ (lingvae) значи омашка у говору. Каква је грешка „лапсус калами“ (calami)?

- A: У памћењу
- B: У изговору
- V: У писању
- Г: У рецитовању

Шта је црвенперка?

- A: Риба
- B: Птица
- V: Цвет
- Г: Лептир

Американац Вилијем Ено први је предложио да у великим градовима треба увести једносмерне улице. На који се старовековни град угледао?

- A: Атину
- B: Помпеју
- V: Спарту
- Г: Александрију

Сматра се да је крај Римског царства био 476. године. Шта се тада догодило?

- A: Гали су опустошили Рим
- B: Атила је напао Рим
- V: Свргнут је цар Ромул Август
- Г: Ханибал је кренуо на Рим

Прве трамваје у Београду вукли су коњи. Које су се године на београдским улицама појавили први електрични трамваји?

- A: 1870.
- B: 1901.
- V: 1903.
- Г: 1895.

Решење квиза на стр. 57

К. В.

ПОДТИПНИ
ЗАБАВНИК
6. 12. 2002.

Буди Победник!

Марко Јарић
Светски шампион

Владан Матић
трећи на свету

Саво Милошевић
репрезентативац Југославије

Желиш ли да освојиш вредне награде?
Хоћеш ли да браниш боје своје школе?
Можеш ли да будеш најбољи?
Школско првенство Србије је права шанса.
Пријави се свом професору
физичког васпитања!

ТАКМИЧИ СЕ!

Велики страх

Чим би мама
увече изашла
из куће, у
стан би
неопажено,
као дух,
улазио
непознати
старац седе
косе и
језивих
црних очију.
Ништа
није говорио:
ћутао је и
посматрао
дечака...
Био је то
Чика Бабац

Посета јези

Споменка и Иванка биле су најбоље другарице. Живеле су на истом спрату једне четвороспратнице и ишле у исту основну школу. Догађај о ком је реч, збио се почетком шездесетих година у Земуну. Требало би можда имати у виду да је живот тада био у много чему другачији од данашњег. Све се некако дешавало спорије, а у Земуну – посебно. Извесно је такође да је у употреби било мање направа које су људима одвлачиле пажњу. Мало ко је имао телефон, телевизор, грамофон или магнетофон. Видео и компјутер ни су постојали.

Замислите јесење вече у то време.

Ко то тамо дише?

Две девојчице не гледају никакву серију на телевизији. Не играју игрице на компјутеру. Не пуштају музичке дискове. Не пlove Интернетом тражећи друштво и не остављају поруке пријатељима на мобилном. Шта раде? Као и већина девојчица и дан-данас – причају без престанка. Док причају, исецају и лепе фотографије славних филмских глумаца у велике свеске. То су њихови албуми светских звезда о којима маштају и чије филмове не пропуштају у биоскопима.

Девојчице су сасвим различитих нарави. Иванка је плашљива и веома склона паници. Наиђе ли на препреке, покушава да се извуче заобила-

војчица прва чула шкрипу паркета. Шкрипање се затим поновило и обе су јасно чуле да још неког има у стану. Ухвати-ле су се за руке. Треба ли уопште рећи да је Иванкина рука била влажна и ледена, да је дрхтала и да није успевала ништа да каже. Занемела је. Срце јој је снажно лупало и она је унезверено гледала у другарицу. Неколико тренутака касније зачуле су потмуло, али разговетно дисање. Било је то тешко дисање неког мушкарца, и то опасне особе. Обе су се уплашиле. Полако су склизнуле са столице и, загрљене, чучнуле испод стола. Ни саме нису знале колико су времена тако остале слушајући неумољиво и језиво дисање непознатог. Два минута или вечност?

Иванка је осећала ужас сигурна да то биће унапред поништава њихове могућности да побегну. Напротив, била је уверена да не могу побећи, да нема излаза... Потпуно је малксала, на ивици да се оне-свести...

Бабарога не постоји, али...

Споменку је обузела паника. Испоставило се да паника понекад има и своје добре стране. Јер, она се ипак надала да ће наћи одговарајући пут и начин да побегне. Другим речима, била је то убрзана школа живота.

У једном од тих унезверених покушаја да смисли шта

стање. Сећање на описани догађај није код њих развио страх који би могао да се претвори у некакву манију гоњења. Напротив, своју децу успешно су увериле да Бабарога не постоје и да су то глупе измишљотине. Истини за вољу, Споменкина кћеркица је једном приликом, не обра-злажући детаљно, изјавила да нема потребе да је мајка у тако нешто уверава, пошто добро зна да Бабарога не постоји. За разлику од Чика Бапца који – постоји. И плаши децу не изговарајући ниједну реч и не чинећи баш ништа.

Трећи крај приче везан је такође за потоњи живот две земунске девојчице. Временом, како су њихови мужеви постајали старији, ни једна ни друга нису баш уживале када би их ноћу чуле како дубоко дишу или хрчу. Тај непријатни звук ипак је из дубине сећања призивао нешто језиво. Па, нису ваљда толико времена успешно одолевале Чика Бапцу да би најзад схватиле како годинама заједно живе? И нема ничег новог под сунцем, филозофирала је у себи Иванка, голицајући у глуво доба ноћи мужа перушком испод носа.

Дуго нико није помињао Чика Бапца. Прошло је безмало четрдесет година када се нешто необично догодило на Дорћолу. На Дорћолу иначе живи четрнаестогодишњи дечак Гале са својом мајком и псом. Мада је годинама наваљивао да му родитељи купе

миње Гале. Никада му није чуо глас, међутим, јасно је могао да разазна његово тешко и претеће дисање. Занимљиво је да је баш у то доба дана дечак свирао клавир, припремајући се за час. Он је ученик једне београдске музичке школе...

Због страха који је уливао непознати, Гале никако није успевао да се усредсреди на вежбање. Само би сагнуо главу и жмурио чекајући мајчин повратак и истовремено одлазак грозног посетиоца. Није се усуђивао ништа да јој каже, плашио се да ће га набедити да измишља невероватне разлоге само да не би свирао клавир... Због тога је, знајући да мора одгонетнути тајну, неколико пута савладао страх и кренуо у обилазак стана. Нека се ово једном оконча, помишљао је док је осећао као да му срце бије у грлу а не у грудима. Држао је у рукама стару играчку, пушку „винчестерку“ којом је намеравао да млатне опаког старца. У кухињи, у купатилу, спаваћој соби – ништа. Није успевао да га нађе. Гале је био потпуно убеђен да никада неће ући у траг прогонитељу.

Искрено говорећи, понекад је размишљао да је старац можда у некаквој вези са његовом професорком клавира. Ах, довољно је било само је видети! Личила је на праву вештицу. Црна коса, урокљиве очи. А глас? Боље да га и не помињемо. Тај ужасни глас

В О Г с т а р ц а

зним путем, понекад и лукавством. Споменка делује неустрашиво и самоуверено. Увек је спремна да се посвађа, чак и да се побије. Не смета јој уколико је особа којој треба да пребије неки старији и снажни дечак. Бокс редовно вежба са млађом сестром према којој се понаша као да је боксерска врећа, јер сестра нема храбрости да узврати ударце.

Једне вечери остале су саме. Налазиле су се у Иванкином стану, док су њихови родитељи заједно седели код Споменке. Лепиле су фотографије глумаца и препричавале филмове страве и ужаса. Иванка је волела „Тихо, тихо, Шарлота“, а Споменки се више свиђао „Крик у тами“. Сада и није важно која је де-

да ураде и како да спасу живот, Споменка је искочила и као метак потрчала напред. Чинило се да се у скоку нашла крај улазних врата која су, наравно, била откључана... Потрчала је кроз ходник ка свом стану. Тек када је за собом залупила врата и сме-ста их закључала, приметила је да на леђима грчевито држи готово онесвешћену другарицу...

Ова прича има три краја. Први се догодио непосредно после бекства из Иванкиног стана. Када су чули лупање, родитељи су отишли да провере да ли заиста има неког у стану преко пута. Нашли су отворена врата и – празан стан. Објаснили су девојчицама да им се само учинило...

Други крај могло би бити Иванкино и Споменкино одра-

пса, Гале никада није показивао спремност да куцу увече, а камоли ујутру рано – води у шетњу. Уместо њега обавезу је преузела мама.

Галетова прича

Гале тврди да је до пре извесног времена, сваке вечери, чим би мајка са псом увече изашла напоље, у стан неопажено, као дух, улазио непознати старац седе косе и језивих црних очију. Ништа није говорио: ћутао је и посматрао дечака... У ствари, није га он сваки пут јасно видео, али осећао је поглед тих језивих црних очију на себи. Има ли шта горе? Ако неко може да замисли смрт, онда су те очи биле верна слика смрти, напо-

који деци никада није саопштио ни једну једину љубазну реч...

Ствари су ишле својим нежељеним током, а Гале је успевао нешто да учини и по својој вољи. Између осталог, почео је да се бави цезом. И тада је дошло до неочекиваног обрта. Незвани прогонитељ, Чика Бабац, језиви старац или како год да га је називао – нестао је као да га је неко избрисао гумицом. Можда није подносио цез. Јер, ишче-зао је с првим тоновима Гершвинових песама. Гале је могао да одахне. Уживао је безбрижан и срећан свирајући у својој топлој соби. Мајка је по киши и кошаи напољу шетала пса ■

Мирјана Огњановић

ЈА ПТТ

ПТИЦЕ СПРЕТНИЦЕ?

Како је могуће да се птице које лете у великим јатима никада међусобно не сударе?

ДИМИТРИЈЕ САВИЋ
Ниш

Птице које се окупљају у јатима пример су природног усклађивања понашања великог броја јединки у групи. То значи да на челу не стоји вођа, односно да ниједна птица намерно не покушава да одреди величину или облик јата. Свим

птицама у јату једноставно је урођено да поштују три правила. Прво, треба да лете отприлике у истом смеру као и остале из непосредне околине. Добро је да задрже место најближе средишту јата и никако не треба сувише да се приближе било којој птици. Јасно је да је за из-

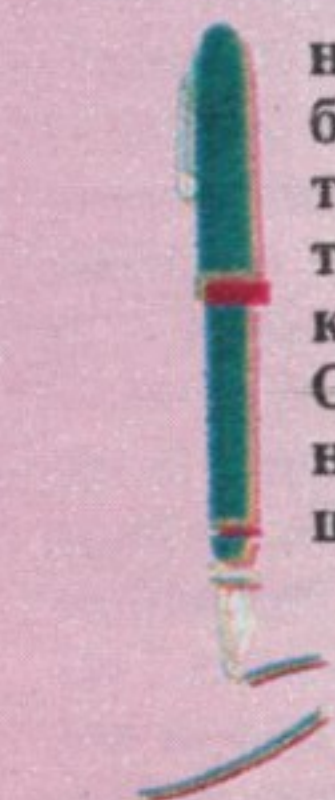
бегавање најважније поштовање правила под бројем три. Још нешто треба имати на уму. У поређењу са сисарима, птице су обдарене знатно ширим видокругом што им омогућава да се много боље снађу у нагло измењеним условима. Очи су им постављене са обе стране

главе тако да птица погледом може да обухвати читав простор који је окружује. Без покретања главе голуб, рецимо, може да осмотри све око себе у кругу од 360 степени. И поред свега, понекад ипак дође до судара, али и тај блиски сусрет пернатих летача обично прође без већих последица. Поштујући правило број један птице воде рачуна и да лете уједначеном брзином, па ако се и сударе, ударац није јак■

На ово питање нисам нашла тачан одговор, зато тебе, „Забавнице“, молим да ми помогнеш и кажеш разлог.

САНДРА Л.
Суботица

Боја коже и косе некада су човеку биле једина заштита од Сунчевих ултраљубичастих зрака. То је извесно. Оно што се и даље не зна тачно је – зашто су појединци риђокоси. По једној теорији, ген који одређује да ће човек имати црвену косу и кожу с пегима преживео је више промена (мутација) него било

ЗАШТО САМ ЦРВЕНОКОСА?

који од осталих гена који такође одређују друге боје косе и коже. Пошто су у топлим крајевима коса и кожа биле једина одбрана од ултраљубичастих зрака, оног тренутка када су људи почели да напуштају крајеве у којима су дотад живели и настањивали се у хладним подручјима, вероватно је дошло до генетске мутације. Можда то објашњава зашто су Викинзи били познати као риђокоси и риђобради људи. Још нешто. Црвена коса је оштрија, али је има мање. Риђокоси људи имају једну трећину власи мање од, отприлике, 150.000 колико их расте на глави човека. Довољно да Сунчеви зраци лакше допру до лобање риђокосих него, рецимо, црнокосих људи■

МАХОВИНА ОДРЕЂУЈЕ СЕВЕР?

Да ли је тачно да маховина увек расте на северној страни дрвета и, ако је то тако, који је разлог?

НЕМАЊА В.
Н. Београд

Мишљења о томе су различита. Људи који су живот посветили сналажењу у дивљини кажу да стране света заиста некад могу да се одреде по томе где на дрвету расте маховина. Оно у чему се мишљења разликују је – на којој страни маховина може да се открије. Већина тврди на северу, појединци мисле супротно. Маховина је најгушћа на оној страни дебла која је окренута Сунцу, дакле – на нашој хемисфери на југу. Стручњаци који сматрају да се маховина угнезди на северу образлажу то чињеницом да ова биљка воли хладна и влажна места. То је истина, али неки стручњаци тврде да таква хладовина не мора да постоји само на северној, већ на било којој другој страни дрвета, у зависности од одговарајућих услова у шуми. Немања, могуће је да прича о маховини која расте на северној страни дрвета може да се припише народним веровањима ■

Дописујте се, људи!

Зовем се Јелена, рођена сам 24. децембра 1992. године, тренирам кошарку и учим енглески. Волим забавну музику, дружење, желела бих да се дописујем. Пишите ми: Јелена Стевић, Светог Саве 30, 76330 Угљевик, Република Српска ■

Ја сам Серђожа Луговски, моја адреса је Краља Петра I V/8, 15318 Мали Зворник, пуним девету годину у децембру, идем у трећи разред, сакупљах кеснице од шећера и разгледнице ■

Идем у седми разред и у хороскопу сам Јарац. Сви ви славите мој рођендан - 31. децембар. Желела бих да се упознајем са децом, па ми пишите. Моја адреса је: Маја Ристић, Ратних војних инвалида 41/21, 11211 Борча ■
Нина Ковић, Пере Ђетковића 16, 11060 Београд – рођена 1988. године, слуша хард рок и хеви метал, омиљени бендови су јој „Metallica“, „Nirvana“, „Iron Maiden“... „Phantoms of the opera“... ■

ИЋЕ И ПИЋЕ

Приметиле смо да људи који воле да попију обично уз алкохол траже нешто и да поједу. Постоји ли разлог?

ЈЕЛЕНА И ЈАНА
Београд

Није неуобичајено видети људе који у ситне сате изађу из кафане и одмах пожуре у пекару на бурек. У појединим баровима уз пиће се служи кикирики или усољени бадем. Дакле, постоји оправдање што људи уз чашу воле нешто да грицкају. Човек који попије неколико пива оптерети стомак додатном течношћу, али у организам не унесе и неопходну со. Да би наш организам правилно радио, мора да се одржи равнотежа, што значи – 0,9 одсто соли на 50 одсто воде. Ако се у стомаку бућка неколико испијених боца пива, организам просто вапи за сољу. А како је лакше унети него неким масним залагајем? ■

ПОНОВО О ЗЕВАЊУ

Чим угледам некога како зева, одмах и ја добијем жељу да „ухватим ваздух“. Постоји ли за то објашњење?

ЈАНА РАДОВИЋ
Подгорица

На овакво питање већ смо дали одговор, али пошто нам је у међувремену стигло још неколико писама читалаца које то занима, још једном пишемо о зевању. Није чак ни неопходно да човек види неког другог како отвара уста као риба на сувом, довољно је да помисли или прочита о зевању и могуће је да ће и сам почети да, како ти правилно кажеш, Јано, „хвата ваздух“. Није до краја разјашњено зашто је зевање толико заразно, али постоји неколико могућих објашњења. Најприхватљивија је физиолошка теорија која зевање приписује недостатку кисеоника. Оног часа кад човек осети да нема довољно ваздуха, широм отвара уста и плућа пуни неопходним гасом. Тог тренутка све особе у друштву оного ко зева добијају сигнал да се налазе у просторији која није довољно проветрена, па и саме почињу да зевају. Друго објашњење повезано је са еволуцијом. Током развоја људске врсте човек је на овај начин осталима у групи показивао да је дошло време спавања. Сви други би прихватили сигнал, сами почели да зевају и тако се припремили за починак ■

000 prijatelja šaljem u nadi da ćeš ga što pre objaviti i da će se malo i moji prijatelji oduševiti na dopisivanje. **ODGVOUJAM 200%**

Moja adresa je:

Duško Đunderov
 Sonje Marković 3
 21000 Novi Sad

moj Duško

ДЕСЕТ И ДЕСЕТ

Приметио сам да се у многим телевизијским рекламама и на великим паноима нове марке сатова приказују с казаљкама у положају 10 сати и 10 минута. Због чега је тако?

КОСТА
 из Ужица

Одлично запажање. На истој карту играју и људи задужени за рекламирање сатова. Познато је да поглед пада на средину слике телевизијског екрана или паноа и да очито тако најбрже и најлакше уоче све што је у средишту видокруга. Казаљке скрећу пажњу, а у положају десет сати и десет минута омогућавају да се цела направа види јер не „расипају“ поглед лево-десно. Уколико на самом сату постоје и неки додаци, попут бројача дана и датума, и они се лако уоче јер се углавном постављају испод осовине казаљки ■

педесет шест

Занима ме колико је сујеверје проистекло из лоших искустава. Не могу да верујем да људи све само измишљају!

МИРА
 Нови Сад

Бити сујеверан није само по себи страшно уколико вас то потпуно не обузме. Узмимо једно од омиљених лица свакодневнице – димничара. Њега видимо као некога ко доноси срећу захваљујући његовој повезаности с ватром и огњиштем. Насмејани димничар радо је виђен гост на венчањима и случајни пролазник који се обавезно поздравља (неки кажу да треба плунути или ухватити се за дугме и нешто пожелети када га угледаш). Али, све ово не важи уколико га видиш како одлази у супротном правцу од оног у ком идеш. Ако је димничар чист, то такође поништава његову способност да доноси срећу.

Исто тако верује се и да ковач доноси срећу због тога што ради с ватром. Некада давно коњи су били свете животиње које су јахали богови, били су и симбол плодности и мужевности, па је много тога пренето на коваче. Због тога потковице – нарочито изливане по задњој копити старе кобиле – доноси срећу. Најбоље су оне причвршћене са четири клина с једне стране и три с друге јер је седам срећан број.

Један од најраспрострањенијих облика сујеверја јесте веровање да не треба пролазити испод мердевина. Сујеверни их доживљавају као пут ка небу, а оне које им се испрече на путу могу да донесу разне непријатности. Сујеверни људи који случајно прођу испод мердевина брже-боље укрсте прсте, плуну преко левог рамена или остану у месту све док не угледају неку четвороножну животињу.

ПОТКОВИЦА СА 4 ЛИСТА

Страх од трећег пламена потиче из више разлога. Ипак, најчешће је у питању страх од врећања Светог тројства. У Руској православној цркви свештеник на сахрани пали три свеће са истог пламена што подстиче прожимање душе са Светим духом, а терра зле духове.

Људи су због сујеверја држали уз себе чак и ножеве. У ствари, за било какав метални предмет говорило се да има моћ да одбије вештице. У стара времена нож заривен у улазна врата дома чувао је породицу од вештица и вилењака. Ипак, ножеви никада не смеју да се укрсте јер тако изазивају свађу. Ако некоме дајемо нож, за њега увек морамо да добијемо новчић иначе ће пријатељство бити прекинуто.

За љубав и брак такође су везана разна сујеверја. На пример, кад напу-

Норвешка разгледница из 1904. године са жељама за срећу коју доноси детелина са четири листа

ПОДСТИКЛИ
ЗАБАВНИК
 6.12.2002.

Врата на палати Фатехпур Сикри у Индији показују снагу сујеверја у источним заједницама

шта своју кућу, невеста мора да крочи напоље десном ногом, а у Енглеској се верује да ће девојка имати срећан брак ако успут угледа црну мачку док је у већем делу Европе и Америци црна мачка знак невоље.

Нобеловац, зоолог Конрад Лоренц

објашњава: „За људска бића немогућност сагледавања односа узрок-последича може бити веома подстицајан да се држе начина понашања који се једном или више пута показао делотворан, а уз то је и безопасан.“

С. Ђ.

РЕШЕЊА

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

боксер, ограда, Ристан, истом, став, м, ср, Ипа, пет, лч, норак, солити, Каирац, Иркиња

РЕБУСИ

Из првих бројева
Чика Јовиног „Невена“, 1880.

Бокор
Б око Р

Купус
К у П у С

Пароброд
пар О + Б + род

Што на срцу, то на језику

ПОГАЂАЉКА

Фагот

АНАГРАМ

Ерупција вулкана

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Ирак, кукуруз, Серена, стати, пшеница, оток, Латек, Дора, о, авет, Ричард, тај, нетик, РВ, ат, зенит, кал, икава, Јага, к, окот, ребус, лако, окачити, Ирена, Ижанин, пиринач, мана.

РЕШЕЊЕ КВИЗА

Ко чита **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК** тај и зна

1-Б; 2-В; 3-А; 4-Г; 5-Б; 6-Г; 7-А;
8-В; 9-А; 10-Б; 11-Г; 12-В; 13-Б;
14-В; 15-А; 16-В; 17-А; 18-Б;
19-В; 20-Г.

педесет седам

на ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 2652

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Генерални директор Дарко Рибникар

Издаје и штампа **ПОЛИТИКА**
Newspapers and Magazines (PNM) d.o.o.

Заменик Главног и одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички уредник Душан Глушац

Графички уредник стилија Горан Војиновић

Редакција Слободанка Делибашић
Бојана Дожић
Мина Илић
Петар Милатовић
Вито Недељковић
Мирјана Огњановић
Билана Орловић
Љубомир Патрновић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић
Миленко Тодоровић

Техничка редакција Зоран Петканић
Митра Тилев

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29
11001 Београд, П. фах 124

Телефони Секретаријат 3373-249
Техничка редакција 3373-334
центра 3373-111 и 3373-191
претплата 3373-084

Маркетинг агенција Македонска 31/1,
тел. 3373-349

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 195,00 дин. 3 месеца 585,00 дин. 6 месеци 1170,00 дин.
Претплата на жиро рачуне број: 40801-603-4-3054128
и 40801-603-1-2054128 уз обавезну назнаку:

ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 69 EUR или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група - Европа: 96 EUR. II група - Азија - Африка: 102 EUR. III група - Америка - Аустралија: 108 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ у EUR

за иностранство вршити преко:
(или противвредност осталих валута)

I **RAIFFEISEN ZENTRAL BANK**
Swift code: RZBAATWW-VIENNA Austria
Корисничка банка: 55.052.658
Raiffeisenbank Југославија АД Београд - Ресавска 22
Swift code: RZBJYUBG

Корисник: 540100-4117372424 (EUR) PNM - ДОО - Београд или

II **DEUTSCHE BANK AG**
Swift code: DEUTDEFF - Frankfurt/M
Корисничка банка: 100935966200 Комерцијална банка АД - Београд

Swift code: KOBVYUBG - BLZ 99900158
Корисник: 540100-17372424 (EUR) PNM - ДОО - Београд

Код уплате обавезно навести
Претплата на лист **Забавник**

Копију уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКА Newspapers and Magazines - 11000 Београд.
29. новембра 24/1, Југославија или
на факс ++ 381 11 3373-084

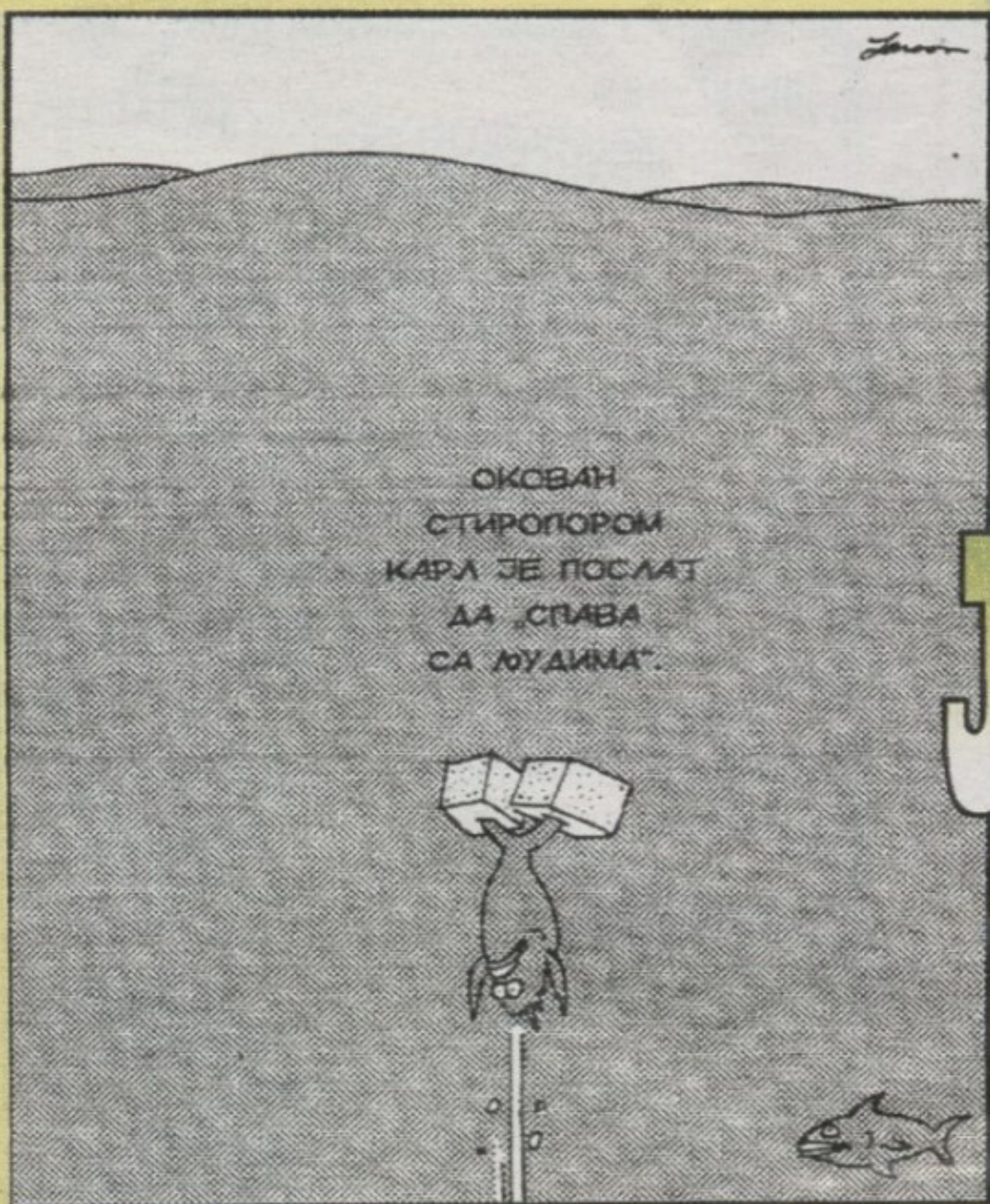
Годишњу претплату на лист не примамо.

Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

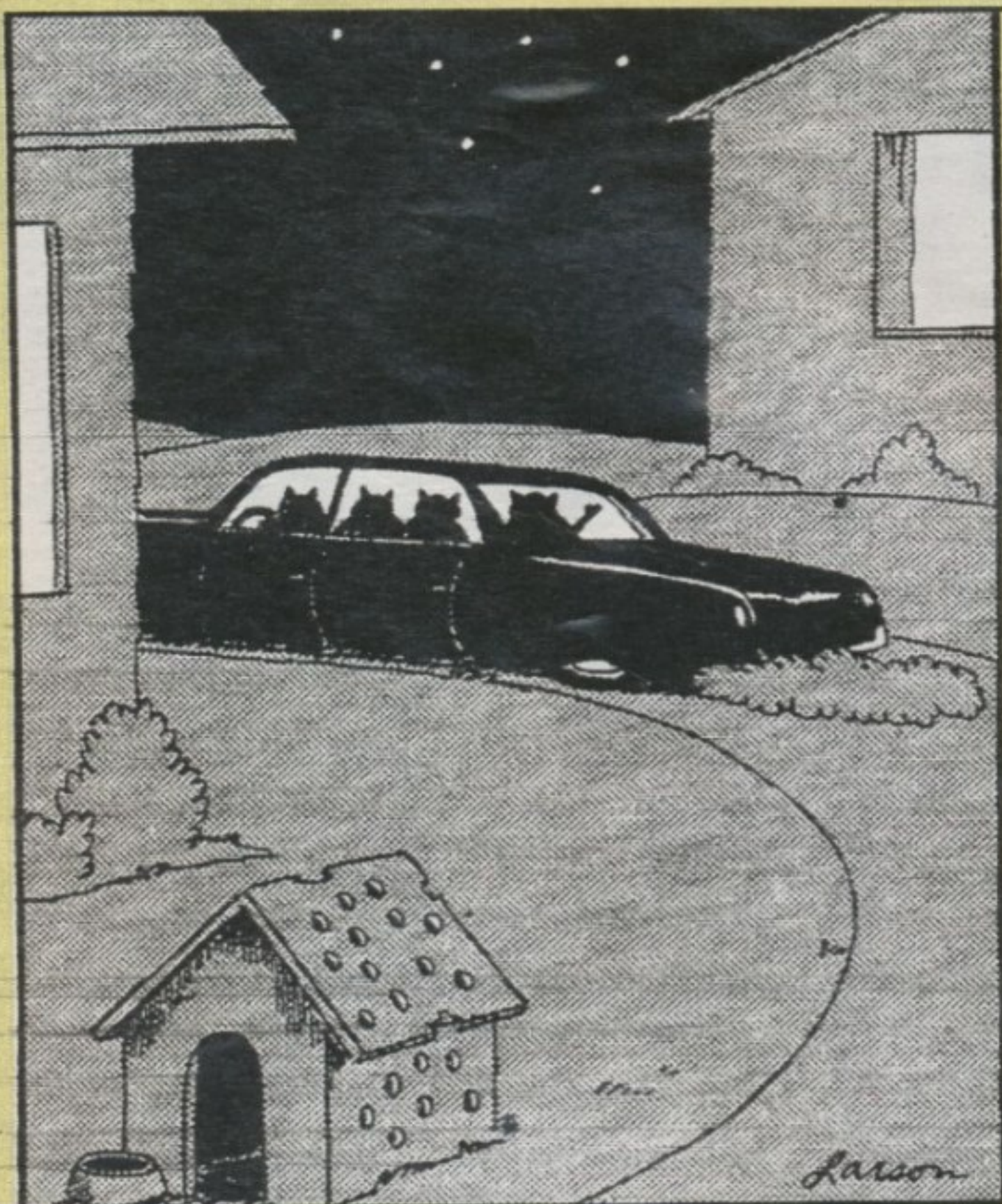
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

6.12.2002.

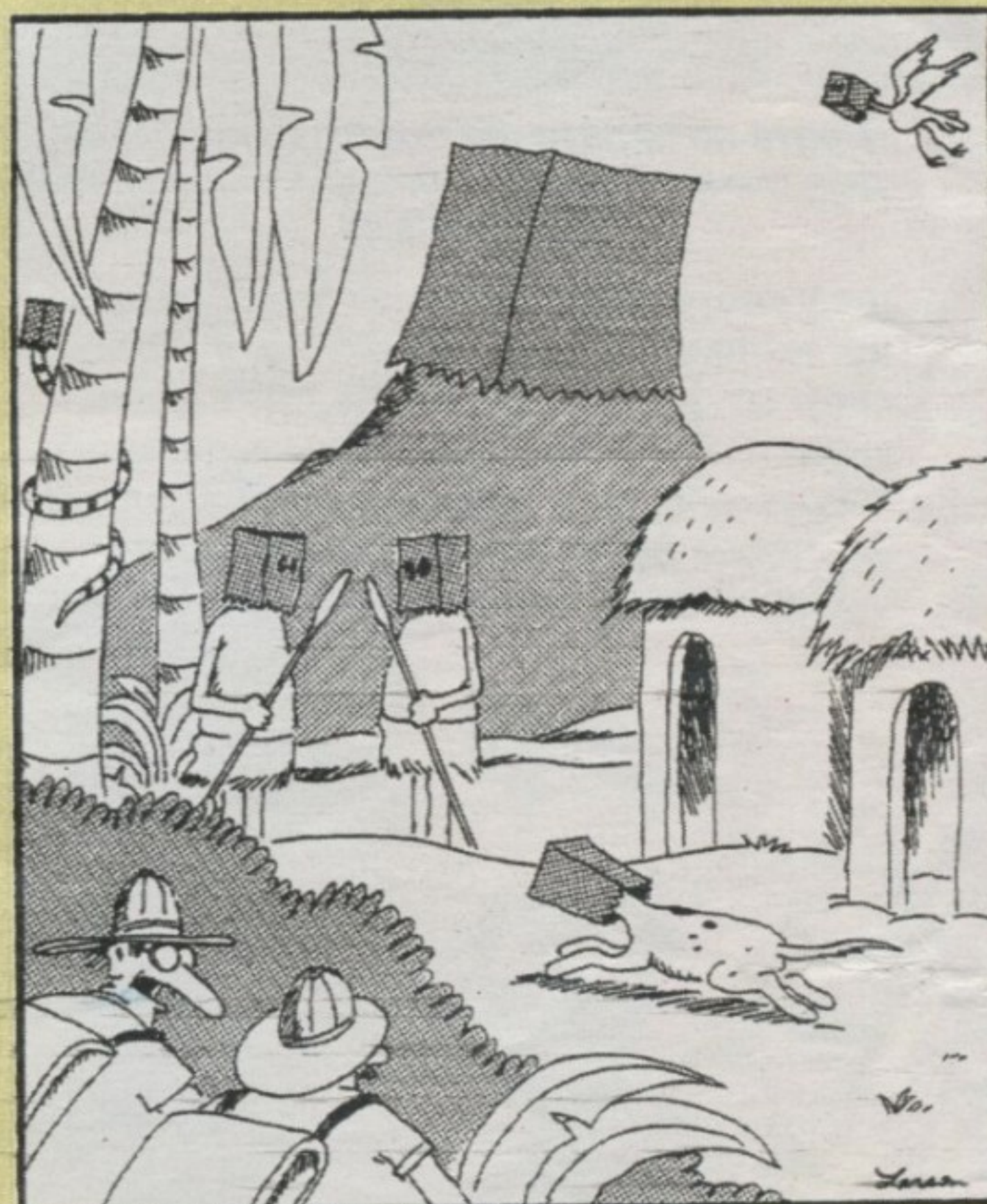
ЧУДЕСНИ СВЕТ ГЕРИЈА ЛАРСОНА

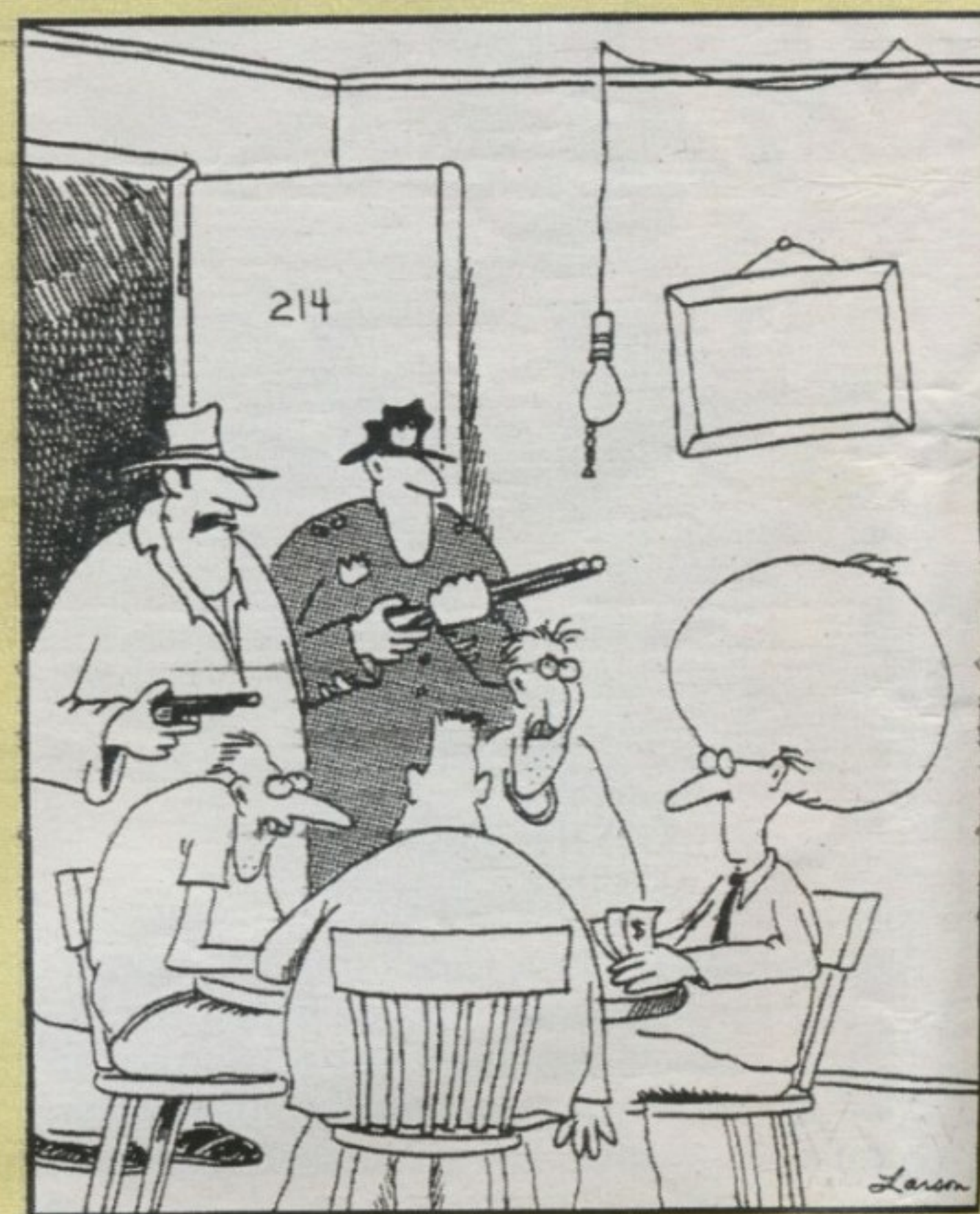
„ВАШ ЈЕ ПАС ЈЕДИНИ ИМАО И ПРАВИ МОТИВ И ПРИЛИКУ! МРЗЕО ЈЕ МАЧКУ И ЗАВРШИО КУРС ЗА УПРАВЉАЊЕ ГРАЂЕВИНСКИМ МАШИНАМА... МИСЛИМ ДА СЕ ВАШ МУЖ САМО ЗАТЕКАО У ПОГРЕШНО ВРЕМЕ НА ПОГРЕШНОМ МЕСТУ!“

„ОВО МОРА ДА ЈЕ ТО ТАКОЗВАНО НАЈРУЖНИЈЕ МЕСТО НА СВЕТУ!“

„НИ МАКАЦ... САД ДА ВИДИМО КО ЈЕ МОЗАК ОВЕ БАНДЕ?“

РЕКЛИ

СУ

ЗАИСТА ЈЕ СМЕШНО ДА МУШКАРЦИ, КОЈИ НЕ МОРАЈУ ДА БРИНУ НИ О ЧЕМУ НА СВЕТУ, ТРАЖЕ ЖЕНУ ДА БИ СЕ ОЖЕНИЛИ.

Роберт Ли Фрост
амерички песник
(1875–1963)

ГОСТИ СУ ВЕОМА МИЛИ ЉУДИ: НИКАДА НЕ ГЛЕДАЈУ НА САТ, ИМАЈУ ИЗВАНРЕДАН АПЕТИТ, ГОВОРЕ СВИ ОДЈЕДНОМ, А СВАКО ОД ЊИХ ГОВОРИ САМО О СЕБИ.

Северин Еугенуш Бербаг
пољски композитор
(1891–1944)

И НА НАЈВИШЕМ ПРЕСТОЛУ СВЕТА ИПАК СЕДИМО САМО НА СВОЈОЈ ЗАДЊИЦИ.

Мишел де Монтен
француски књижевник и филозоф
(1533–1592)

СРЕЋАН БРАК САЧИЊАВАЈУ ТРОЈЕ: ЖЕНА, МУЖ И ТЕЛЕВИЗОР.

Арт Бачволд
амерички новинар
(рођ. 1925)

ФИЛМ, РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА СВОЈЕВРСНЕ СУ ШКОЛЕ НЕПАЖЊЕ: ЉУДИ ГЛЕДАЈУ – А НЕ ВИДЕ, СЛУШАЈУ – А НЕ ЧУЈУ.

Робер Бресон
француски филмски редитељ
(рођ. 1917)

НИЈЕ НИКАКАВ ГРЕХ СВАЂАТИ СЕ С МУШКАРЦИМА. ОНИ НИКАД НИСУ У ПРАВУ.

За За Габер
америчка глумица
(рођ. 1917)

СВЕТ НА ЛЕЂИМА НЕ ДРЖИ АТЛАС, НЕГО ЖЕНА И ПОВРЕМЕНО СЕ С ЊИМ ИГРА КАО С ЛОПТОМ.

Хенрик Сјенкјевич
пољски књижевник
(1846–1919)

МНОГИ ФИЛМОВИ ДУЖИ СУ ОД БРАКОВА ГЛАВНИХ ГЛУМАЦА.

Кетрин Зита Џонс
америчка глумица
(рођ. 1969)

МУШКАРЦИ СУ КАО МЛЕКО. АКО ИХ ДУГО ДРЖИШ, УКИСЕЛЕ СЕ.

Мадона
америчка певачица
(рођ. 1958)

БРАК ЈЕ УСТАНОВА СА МАЛО ЗАПОСЛЕНИХ.

Станислав Јежи Лец
пољски књижевник
(1909–1966)

ЉУБОМОРА ЈЕ СЕНКА ЉУБАВИ. ШТО ЈЕ ЉУБАВ ВЕЋА, И СЕНКА ЈЕ ДУЖА.

Магдалена Самозвањец
пољски писац афоризама
(1899–1972)

САН СВАКОГ МУШКАРЦА ЈЕ ДА БУДЕ САН ЈЕДНЕ ЖЕНЕ.

Барбра Стрејсенд
америчка глумица
(рођ. 1942)

БЕЗ ЉУБАВИ ПРЕМА САМОМ СЕБИ НИЈЕ МОГУЋА НИ ЉУБАВ ПРЕМА БЛИЖЊИМА.

Херман Хесе
немачки књижевник
(1877–1962)

НАЈБОЉЕ ЈЕ ЛАЖОВУ ПОВЕРИТИ ТАЈНУ. АКО ЈЕ ОДА, НИКО МУ НЕЋЕ ПОВЕРОВАТИ.

Алојзи Жулковски
творац пољског водвиља, глумац и драмски писац
(1777–1822)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД

GARFIELD

GARFIELD

GARFIELD

